

Den här texten är endast avsedd som ett dokumentationshjälpmedel och har ingen rättslig verkan. EU-institutionerna tar inget ansvar för innehållet. De autentiska versionerna av motsvarande rättsakter, inklusive ingresserna, publiceras i Europeiska unionens officiella tidning och finns i EUR-Lex. De officiella texterna är direkt tillgängliga via länkarna i det här dokumentet

► **B****PARTNERSKAPSAVTAL**

mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillehavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000

(EGT L 317, 15.12.2000, s. 3)

Ändrad genom:

		Officiella tidningen		
		nr	sida	datum
► <u>M1</u>	AVS–EG-ministerrådets beslut nr 1/2003 av den 16 maj 2003	L 141	25	7.6.2003
► <u>M2</u>	AVS–EG-Ministerrådets beslut nr 2/2004 av den 30 juni 2004	L 297	18	22.9.2004
► <u>M3</u>	Avtal genom skriftväxling mellan Europeiska gemenskapen och Barbados, Belize, Folkrepubliken Kongo, Fiji, Kooperativa Republiken Guyana, Republiken Elfenbenskusten, Jamaica, Republiken Kenya, Republiken Madagaskar, Republiken Malawi, Republiken Mauritius, Republiken Surinam, Saint Kitts och Nevis, Konungariket Swaziland, Förenade Republiken Tanzania, Republiken Trinidad och Tobago, Republiken Uganda, Republiken Zambia samt Republiken Zimbabwe om Republiken Moçambiques tillträde till protokoll 3 om AVS-socker i bilaga V till AVS–EG-partnerskapsavtalet	L 356	2	1.12.2004
► <u>M4</u>	Avtal om ändring av partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillehavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000	L 209	27	11.8.2005
► <u>M5</u>	Beslut nr 1/2006 av AVS–EG-ministerrådet av den 2 juni 2006	L 247	22	9.9.2006
► <u>M6</u>	AVS–EG-ministerrådets beslut nr 4/2007 av den 20 december 2007	L 25	11	30.1.2008
► <u>M7</u>	AVS–EG-ministerrådets beslut nr 1/2008 av den 13 juni 2008	L 171	63	1.7.2008
► <u>M8</u>	AVS–EG-ministerrådets beslut nr 3/2008 av den 15 december 2008	L 352	59	31.12.2008
► <u>M9</u>	Beslut nr 1/2009 av AVS–EG-ministerrådet av den 29 maj 2009	L 168	48	30.6.2009
► <u>M10</u>	Avtal om ändring för andra gången av partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillehavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 och ändrat första gången i Luxemburg den 25 juni 2005	L 287	3	4.11.2010
► <u>M11</u>	Beslut nr 1/2012 av AVS–EU-ministerrådet av den 15 juni 2012	L 174	27	4.7.2012

► <u>M12</u>	Beslut nr 1/2013 av AVS–EU-ministerrådet av den 7 juni 2013	L 173	67	26.6.2013
► <u>M13</u>	Beslut nr 1/2014 av AVS–EU-ministerrådet av den 20 juni 2014	L 196	40	3.7.2014
► <u>M14</u>	Beslut nr 3/2016 av AVS–EU-ambassadörskommittén av den 12 juli 2016	L 192	77	16.7.2016
► <u>M15</u>	Beslut nr 1/2018 av AVS–EU-ministerrådet av den 31 maj 2018	L 148	7	13.6.2018

Rättad genom:

- **C1** Rättelse, EUT L 385, 29.12.2004, s. 88 (22000A1215(01))

▼B**PARTNERSKAPSAVTAL**

mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INGRESS

DEL 1:	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER
Avdelning I —	Mål, principer och aktörer
Kapitel 1:	Mål och principer
Kapitel 2:	Aktörerna i partnerskapet
Avdelning II —	Den politiska dimensionen
DEL 2:	INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER
DEL 3:	SAMARBETSSTRATEGIER
Avdelning I —	Utvecklingsstrategier
Kapitel 1:	Den allmänna ramen
Kapitel 2:	Stödområden
Avsnitt 1:	Ekonomisk utveckling
Avsnitt 2:	Social och mänsklig utveckling
Avsnitt 3:	Regionalt samarbete och regional integration
Avsnitt 4:	Tematiska frågor och ämnesövergripande frågor
Avdelning II —	Ekonomiskt samarbete och handelssamarbete
Kapitel 1:	Mål och principer
Kapitel 2:	Ny handelsordning
Kapitel 3:	Samarbete i internationella forum
Kapitel 4:	Handel med tjänster
Kapitel 5:	Handelsrelaterade områden
Kapitel 6:	Samarbete på andra områden
DEL 4:	SAMARBETE FÖR UTVECKLINGS-FINANSIERING
Avdelning I —	Allmänna bestämmelser
Kapitel 1:	Mål, principer och riktlinjer samt stödberättigade enheter och organ
Kapitel 2:	Tillämpningsområde för finansieringen samt finansieringens art
Avdelning II —	Finansiellt samarbete
Kapitel 1:	Finansiella resurser
Kapitel 2:	Skuldåtgärder och strukturanpassningsstöd

▼B

Kapitel 3:	Stöd vid exogena chocker
Kapitel 4:	Stöd till sektorspolitik
Kapitel 5:	Mikroprojekt och decentraliserat samarbete
Kapitel 6:	Humanitärt bistånd, katastrofbistånd och efterkrisbistånd
Kapitel 7:	Investeringsstöd och stöd till utveckling av den privata sektorn
Avdelning III —	Tekniskt samarbete
Avdelning IV —	Förfaranden och förvaltningssystem
DEL 5:	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR DE MINST UTVECKLADE AVS-STATERNA, AVS-INLANDSSTATERNA OCH AVS-ÖSTATERNA
Kapitel 1:	Allmänna bestämmelser
Kapitel 2:	De minst utvecklade AVS-staterna
Kapitel 3:	AVS-inlandsstater
Kapitel 4:	AVS-östater
DEL 6:	SLUTBESTÄMMELSER

▼B**INGRESS**

SOM BEAKTAR Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, å ena sidan, och Georgetown-avtalet om inrättandet av Afrikas, Västindiens och Stillahavsområdets staters grupp (AVS-staterna), å andra sidan,

SOM BEKRÄFTAR sitt åtagande att tillsammans verka för att målen att utrota fattigdom, att åstadkomma en hållbar utveckling och att uppnå en gradvis integrering av AVS-staterna i världsekonomin förverkligas,

SOM ÄR BESLUTNA att genom sitt samarbete ge ett väsentligt bidrag till AVS-staternas ekonomiska, sociala och kulturella utveckling och till ökad välfärd för deras befolkningar, hjälpa AVS-staterna att anta globaliseringens utmaningar samt fördjupa partnerskapet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen i en strävan att ge globaliseringsprocessen en starkare social dimension,

SOM BEKRÄFTAR sin beredvillighet att ge ny livskraft åt sin särskilda förbindelse och att genomföra en sammanhängande, integrerad strategi för ett fördjupat partnerskap som grundar sig på politisk dialog, utvecklingssamarbete, ekonomiska förbindelser och handelsförbindelser,

SOM ERKÄNNER att ett politiskt klimat som garanterar fred, säkerhet och stabilitet, respekt för de mänskliga rättigheterna, demokratiska principer och rättsstatsprincipen samt sunt styrelseskick är oupplösligt förbundet med långsiktig utveckling; som också erkänner att det i första hand ankommer på de berörda länderna att se till att det upprättas ett sådant klimat,

SOM ERKÄNNER att en sund och långsiktig ekonomisk politik är en förutsättning för utveckling,

SOM HÄNVISAR till principerna i Förenta nationernas stadga och erinrar om Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, slutsatserna från 1993 års Världskonferens om de mänskliga rättigheterna i Wien, konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, konventionen om barnets rättigheter, konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering, Genève-konventionerna från 1949 och övriga instrument inom internationell humanitär rätt, konventionen angående statslösas rättsliga ställning från 1954, Genève-konventionen från 1951 angående flyktingars rättsliga ställning samt New Yorkprotokollet från 1967 angående flyktingars rättsliga ställning,

SOM BETRAKTAR Europarådets konvention angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, den afrikanska stadgan om mänskliga rättigheter och folkens rättigheter samt den amerikanska konventionen om mänskliga rättigheter som positiva regionala bidrag till respekten för mänskliga rättigheter i Europeiska unionen och i AVS-staterna,

▼M4

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR att de allvarigaste brotten som berör det internationella samfundet inte får förbli ostraffade och att det är nödvändigt att genom åtgärder på nationell nivå och ett utvidgat globalt samarbete se till att de på ett effektivt sätt lagligen beivras,

SOM ANSER att inrättandet av Internationella brottmålsdomstolen och förekomsten av en väl fungerande verksamhet vid domstolen utgör ett viktigt bidrag till fred och internationell rättvisa,

▼ M10

SOM ERINRAR om förklaringarna från de på varandra följande toppmötena mellan AVS-staternas stats- och regeringschefer,

SOM ANSER att millennieutvecklingsmålen inom ramen för den millenniedeklaration som antogs av Förenta nationernas generalförsamling 2000, särskilt målet om utrotning av extrem fattigdom och hunger, och de mål och principer för utveckling som antagits vid Förenta nationernas konferenser ger en klar och tydlig vision av vad som bör eftersträvas och att dessa mål och principer måste ligga till grund för samarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen inom ramen för detta avtal; det erkänns vidare att EU och AVS-staterna måste göra en gemensam ansträngning för att påskynda framstegen mot att uppfylla millennieutvecklingsmålen,

SOM ANSLUTER SIG TILL agendan för biståndseffektivitet, vilken inleddes i Rom, fortsatte i Paris och ytterligare utvecklades i handlingsplanen från Accra,

SOM SÄRSKILT UPPMÄRKSAMMAR de utfästelser som gjorts och de mål som överenskommit vid viktiga FN-konferenser och andra internationella konferenser av betydelse och som erkänner behovet av ytterligare insatser för att de mål som formulerades vid dessa sammankomster ska kunna förverkligas och för att de handlingsprogram som där fastställdes ska kunna genomföras,

SOM ÄR MEDVETNA om den globala miljöutmaning som klimatförändringen ger upphov till och som är djupt oroad över att de mest sårbara befolkningsgrupperna bor i utvecklingsländer, särskilt minst utvecklade länder och små AVS-östater, där klimatrelaterade fenomen som stigning av havsnivån, kusterosion, översvämningar, torka och ökenspridning utgör ett hot mot försörjningsmöjligheterna och en hållbar utveckling,

▼ B

SOM ÄR ANGELÄGNA om att respektera de grundläggande sociala rättigheterna, med beaktande av de principer som slagits fast i Internationella arbetsorganisationens konventioner,

SOM ERINRAR om åtagandena inom ramen för Världshandelsorganisationen,

HAR BESLUTAT ATT INGÅ DETTA AVTAL.

DEL 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

AVDELNING I

MÅL, PRINCIPER OCH AKTÖRER

KAPITEL 1

Mål och principer*Artikel 1***Mål för partnerskapet**

Gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och AVS-staterna, å andra sidan, nedan kallade ”parterna”, ingår detta avtal för att främja och påskynda AVS-staternas ekonomiska, kulturella och sociala utveckling för att därigenom bidra till fred och säkerhet och till främjandet av en stabil och demokratisk politisk miljö.

▼B

Partnerskapet skall ha sin tyngdpunkt på målet att, i överensstämmelse med målen att åstadkomma en hållbar utveckling och att uppnå en gradvis integrering av AVS-staterna i världsekonomin, minska och på sikt utrota fattigdomen.

▼M10

Dessa mål och parternas internationella åtaganden, vilket även inbegriper millennieutvecklingsmålen, ska genomsyra alla utvecklingsstrategier och åtgärdas genom en integrerad strategi i vilken utvecklingens såväl politiska och ekonomiska som sociala, kulturella och miljömässiga aspekter beaktas. Partnerskapet ska utgöra en samlad ram för understödjande av de enskilda AVS-staternas utvecklingsstrategier.

Hållbar ekonomisk tillväxt, utveckling av den privata sektorn, ökad sysselsättning och förbättrat tillträde till produktionsmedlen ska ingå som delar av denna ram. Respekten för individens rättigheter ska understödjas, liksom tillgodoseendet av grundläggande behov, främjandet av social utveckling och förutsättningarna för en rättvis fördelning av tillväxtens resultat. Regionala och subregionala integrationsprocesser som främjar AVS-staternas integration i världsekonomin när det gäller handel och privata investeringar ska uppmuntras och stödjas. Kapacitetsuppbyggnad hos aktörerna i utvecklingen samt förbättringar av den institutionella ram som krävs för social sammanhållning, ett fungerande demokratiskt samhälle och en fungerande marknadsekonomi samt för framväxten av ett aktivt och organiserat civilt samhälle ska vara integrerade delar av strategin. Kvinnors situation och jämställdhetsfrågor ska systematiskt beaktas inom alla områden, politiska såväl som ekonomiska och sociala. Principen om en hållbar förvaltning av naturresurser och miljö, vilken även inbegriper klimatförändringen, ska tillämpas och integreras på alla nivåer av partnerskapet.

*Artikel 2***Grundläggande principer**

Samarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen, som vilar på rättsligt bindande regler och på förekomsten av gemensamma institutioner, ska vägledas av den internationellt överenskomna agendan för biståndseffektivitet som omfattar ägarskap, mottagaranpassning, givarsamordning, resultatorienterad biståndsförvaltning och ömsesidig ansvarighet, samt bedrivs enligt följande grundläggande principer:

- Likställdhet mellan parterna och ökat ägarskap för utvecklingsstrategierna: AVS-staterna ska för förverkligandet av målen för partnerskapet i full suveränitet och med beaktande av de grundsatser och grundelement som anges i artikel 9 fastställa utvecklingsstrategierna för sina ekonomier och samhällen; de berörda länderna och befolkningarna ska genom partnerskapet uppmuntras till ökat ägarskap av utvecklingsstrategierna. EU:s utvecklingspartner ska anpassa sina program till dessa strategier.
- Deltagande: För att få övriga samhällssektorer, bland annat den privata sektorn och det civila samhällets organisationer, att öka sitt deltagande i det politiska, ekonomiska och sociala skeendet ska partnerskapet, förutom för den centrala regeringen såsom huvudpartner, även stå öppet för AVS-staternas parlament och lokala myndigheter i AVS-staterna och andra kategorier av aktörer.

▼ M10

- Dialog samt fullgörandet av ömsesidiga skyldigheter och ansvarighet ska spela en central roll: De skyldigheter som parterna ikläder sig inom ramen för sin dialog ska vara grundläggande för deras partnerskap och samarbetsförbindelser; parterna ska i nära samarbete utforma och genomföra de nödvändiga anpassnings- och samordningsprocesserna, varvid AVS-staterna ska garanteras en viktig roll i dessa processer.
- Differentiering och regionalisering: Åtgärder och prioriteringar inom ramen för samarbetet ska utformas med hänsyn till partners utvecklingsnivå, behov, uppnådda resultat och långsiktiga utvecklingsstrategi. De minst utvecklade länderna ska beviljas särskild behandling. Inlandsstaternas och östaternas sårbarhet ska beaktas. Särskild vikt ska fästas vid regional integration, inbegripet på kontinental nivå.

▼ B*Artikel 3*

Förverkligande av målen i detta avtal

Varje part skall, i den mån den berörs inom ramen för detta avtal, vidta alla lämpliga åtgärder av generell eller särskild natur för att se till att de skyldigheter som härrör från avtalet fullgörs och för att underlätta förverkligandet av avtalets mål. Parterna skall avstå från att vidta åtgärder som kan äventyra dessa mål.

KAPITEL 2

Aktörerna i partnerskapet**▼ M10***Artikel 4*

Generell strategi

AVS-staterna ska i full suveränitet fastställa principerna, strategierna och modellerna för utvecklingen av sina ekonomier och samhällen. De ska tillsammans med gemenskapen fastställa de samarbetsprogram som ska upprättas enligt detta avtal. Parterna erkänner dock att icke-statliga aktörer, AVS-staternas nationella parlament och myndighetsorgan på lokal förvaltningsnivå spelar en kompletterande roll i utvecklingsprocessen och kan bidra till den, särskilt på nationell och regional nivå. Icke-statliga aktörer, AVS-staternas nationella parlament och myndighetsorgan på lokal förvaltningsnivå ska därför, när så är lämpligt och på de villkor som anges i detta avtal,

- underrättas om och inbegripas i samråd om riktlinjerna och strategierna för samarbetet, om prioriteringarna i samarbetet, särskilt på områden som direkt berör dem, samt om den politiska dialogen,
- ges stöd för kapacitetsuppbyggnad på områden av särskild betydelse för att stärka dessa aktörers kompetens i bland annat organisatoriskt och representativt hänseende och när det gäller upprättande av samrådsformer, bland annat kanaler för kommunikation och dialog, och för att främja strategiska allianser.

▼ M10

Icke-statliga aktörer och myndighetsorgan på lokal förvaltningsnivå ska, när så är lämpligt,

- tilldelas finansiella resurser, på de villkor som fastställs i detta avtal, för att stödja lokal utveckling,
- engageras i genomförandet av samarbetsprojekt och samarbetsprogram på områden som berör dem eller där de har en komparativ fördel.

▼ B*Artikel 5*

Information

Åtgärder för att förbättra informationen och öka kännedomen om grunddragen i partnerskapet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen skall stödjas inom ramen för samarbetet. Samarbetet skall också att syfta till att

- främja partnerskap mellan AVS-aktörer och EU-aktörer och till att bygga upp förbindelser mellan dem,
- stärka nätverksaktiviteter samt kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan aktörerna.

Artikel 6

Definitioner

▼ M10

1. Bland samarbetsaktörerna ska bland annat följande ingå:
  - a) Statliga aktörer (på lokal, regional och nationell) nivå, inbegripet AVS-staternas nationella parlament.
  - b) regionala AVS-organisationer och Afrikanska unionen. I detta avtal avses med regionala organisationer och regional nivå även subregionala organisationer och subregional nivå.
  - c) Icke-statliga aktörer:
    - Den privata sektorn.
    - Näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, däribland fackföreningar.
    - Det civila samhället i alla dess former, allt efter de nationella särdragen.

▼ B

2. De icke-statliga aktörerna skall erkännas av parterna på grundval av i vad mån deras verksamhet svarar mot befolkningens behov, deras särskilda kompetens samt graden av demokrati och öppenhet i deras organisation och förvaltning.

▼B*Artikel 7***Kapacitetsuppbyggnad**

Det civila samhällets bidrag till utvecklingen kan ökas genom förstärkning inom alla samarbetsområden av samhällsorganisationer och icke-statliga organisationer utan vinstsyfte. Det är därför nödvändigt att

- främja och understödja upprättande och utveckling av sådana organisationer,
- fastställa närmare former för hur organisationerna kan engageras i utformning, genomförande och utvärdering av utvecklingsstrategier och utvecklingsprogram.

AVDELNING II

DEN POLITISKA DIMENSIONEN**▼M10***Artikel 8***Politisk dialog**

1. Parterna ska regelbundet föra en allsidig, balanserad och djup politisk dialog som leder till att båda parterna ikläder sig förpliktelser.
2. Dialogen ska syfta till informationsutbyte och främjande av ömsesidig förståelse; den ska också underlätta fastställandet av gemensamt överenskomna prioriteringar och gemensamma program, särskilt genom erkännande av de samband som finns mellan olika aspekter av förbindelserna mellan parterna och mellan de olika samarbetsområden som anges i detta avtal. Denna dialog syftar till att underlätta samråd och samarbete mellan parterna i internationella forum samt till att främja och understödja ett verkligt multilateralt system. Den ska också syfta till att förhindra att det uppstår situationer där någon av parterna kan anse det nödvändigt att tillgripa de samrådsförfaranden som fastställs i artiklarna 96 och 97.
3. Dialogen ska omfatta alla syften och mål som anges i detta avtal och alla frågor av gemensamt, allmänt eller regionalt intresse, däribland frågor som gäller regional och kontinental integration. Parterna ska genom denna dialog bidra till fred, säkerhet och stabilitet samt främja ett stabilt och demokratiskt politiskt klimat. Dialogen ska omfatta samarbetsstrategier, inbegripet agendan för biståndseffektivitet, samt allmänna strategier eller sektorsstrategier för bland annat miljö, klimatförändringen, jämställdhetsfrågor eller migrationsfrågor samt frågor rörande kulturarvet. Den ska även omfatta de av parternas globala och sektoriella strategier som skulle kunna inverka på förverkligandet av målen för utvecklingssamarbetet.
4. Dialogen ska bland annat inriktas på specifika politiska frågor av gemensamt intresse eller av allmän betydelse för förverkligandet av målen i detta avtal, t.ex. vapenhandel, alltför stora militärutgifter, narkotikahandel, organiserad brottslighet och barnarbete samt alla former av diskriminering på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt. Dialogen ska också omfatta en regelbunden bedömning av utvecklingen vad gäller respekten för de mänskliga rättigheterna, demokratiska principer och rättsstatsprincipen samt god förvaltning.

▼ M10

5. Brett baserade strategier för främjande av fred och för förebyggande, hantering och lösning av våldsamma konflikter ska spela en framträdande roll i dialogen, liksom behovet av att målet om fred och demokratisk stabilitet till fullo beaktas när parterna fastställer vilka samarbetsområden som ska prioriteras. I detta avseende ska dialogen när så är lämpligt ske med fullt deltagande av relevanta regionala AVS-organisationer och Afrikanska unionen.

6. Dialogen ska föras i flexibla former. Den ska vara formell eller informell, allt efter behoven, äga rum inom eller utom den institutionella ramen, inbegripet AVS-gruppen och den gemensamma parlamentariska församlingen, och ske i lämpliga former och på lämplig nivå, t.ex. regional, subregional eller nationell nivå, inbegripet nationell, regional, kontinental eller AVS-övergripande nivå.

7. Regionala organisationer, samt vid behov även AVS-staternas nationella parlament, och företrädare för det civila samhället ska knytas till dialogen.

8. I syfte att förebygga att det uppstår situationer där en part kan anse det nödvändigt att tillgripa samrådsförfarandet i artikel 96 ska, där så är lämpligt, dialogen om avtalets grundsatser ske på ett systematiskt och formaliserat sätt i enlighet med de närmare bestämmelserna i bilaga VII.

▼ B*Artikel 9***▼ M4**

Grundsatser i fråga om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen samt grundelement beträffande gott styre

▼ B

1. Samarbetet skall inriktas på hållbar utveckling, där människan, som är den viktigaste aktören i utvecklingen och den som utvecklingen främst kommer till godo, sätts i centrum; detta innebär bland annat att alla mänskliga rättigheter skall respekteras och främjas.

Respekt för de mänskliga rättigheterna, inbegripet respekt för grundläggande sociala rättigheter, demokrati grundad på rättsstatsprincipen och en öppen och ansvarsfull förvaltning av offentliga angelägenheter är en oskiljbar del av hållbar utveckling.

2. Parterna hänvisar till sina internationella skyldigheter och åtaganden vad gäller respekt för de mänskliga rättigheterna. De betonar på nytt sitt djupa engagemang för mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter, som individer och folk med rätta strävar efter. De mänskliga rättigheterna är universella, bildar en odelbar enhet och är förbundna med varandra. Parterna förbinder sig att främja och skydda alla grundläggande friheter och mänskliga rättigheter, vare sig det gäller civila och politiska rättigheter eller ekonomiska, sociala, och kulturella rättigheter. Parterna bekräftar i detta sammanhang på nytt jämlikheten mellan män och kvinnor.

▼ B

Parterna bekräftar på nytt att demokratisering, utveckling och skydd av de grundläggande friheterna och de mänskliga rättigheterna är sinsemellan förbundna och att de ömsesidigt förstärker varandra. Demokratins principer är globalt erkända principer som läggs till grund för organisationen av staten för att garantera legitimiteten i dess maktutövning, lagenligheten i dess handlande, vilken återspeglas i dess konstitutionella och rättsliga system, samt förekomsten av mekanismer för ett aktivt deltagande. Varje land utvecklar, på grundval av allmänt erkända principer, sin egen demokratiska kultur.

Statens struktur och de olika myndigheternas befogenheter skall grundas på rättsstatsprincipen, vilket framför allt skall innebära att det finns tillgång till effektiva rättsmedel, ett oberoende rättsväsende som garanterar likhet inför lagen och en verkställande makt som i alla avseenden är underkastad lagen.

Respekten för de mänskliga rättigheterna, för demokratiska principer och för rättsstatsprincipen, som är grundvalen för partnerskapet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen, skall ligga till grund också för parternas interna och externa politik och utgöra detta avtals grundsatser.

3. I en politisk och institutionell omgivning där mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen respekteras innebär sunt styrelseskick att mänskliga resurser, naturresurser och ekonomiska och finansiella resurser förvaltas på ett öppet och ansvarsfullt sätt så att en rättvis och hållbar utveckling kan uppnås. Det betyder också att det finns klara och tydliga beslutsförfaranden på myndighetsnivå, öppna och ansvarsfulla institutioner, tillämpning av principen om lagens företräde vid förvaltning och fördelning av resurser samt uppbyggnad av förmågan att planera och genomföra åtgärder som särskilt syftar till att förhindra och bekämpa korruption.

▼ M10

Principen om god förvaltning, som ligger till grund för partnerskapet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen, ska genomsyra parternas inrikes- och utrikespolitik och utgöra ett av detta avtals grundelement. Parterna är överens om att allvarliga fall av korruption, inbegripet bestickning som leder till sådan korruption, i enlighet med artikel 97 ska utgöra en kränkning av det grundelementet.

▼ B

4. Främjandet av mänskliga rättigheter, demokratiseringsprocesser, bekräftandet av rättsstatsprincipen och sunt styrelseskick skall aktivt understöddas genom partnerskapet.

Dessa områden kommer att vara viktiga ämnen för den politiska dialogen. Parterna skall i samband med denna dialog lägga särskild vikt vid förändringar som pågår och vid kontinuitet i framstegen. Vid denna regelbundna analys skall varje lands ekonomiska, sociala, kulturella och historiska sammanhang beaktas.

Dessa områden kommer också att vara centrala när det gäller understöddandet av utvecklingsstrategier. Gemenskapen skall, inom ramen för de strategier som den berörda staten och gemenskapen gemensamt kommer överens om, stödja politiska, institutionella och rättsliga reformer och kapacitetsuppbyggnad hos offentliga och privata aktörer och det civila samhället.

▼ M10

De principer som ligger till grund för de grundsatser och grundelement som fastställs i denna artikel är tillämpliga både för AVS-staterna, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan.

▼ B*Artikel 10*

Övriga element i den politiska miljön

1. Parterna anser att följande bidrar till bevarandet och befastandet av ett stabilt och demokratiskt politiskt klimat:

— Hållbar och rättvis utveckling, innefattande bland annat tillträde till produktionsmedel, grundläggande tjänster och rättsväsendet.

▼ M10

— Ökat deltagande av AVS-staternas nationella parlament, myndighetsorgan på lokal förvaltningsnivå, när så är lämpligt, och av ett aktivt och väl organiserat civilt samhälle och av den privata sektorn.

▼ B

2. Parterna erkänner att ► **M10** principerna om en social marknadsekonomi ◀, med stöd av öppna konkurrensregler och en sund ekonomisk politik och socialpolitik, bidrar till förverkligandet av partnerskapets mål.

▼ M10*Artikel 11*

Fredsskapande åtgärder, konfliktförebyggande och konfliktlösning, hantering av instabila situationer

1. Parterna erkänner att utan utveckling och fattigdomsbekämpning är det inte möjligt att skapa varaktig fred och säkerhet, och att utan fred och säkerhet är det inte möjligt att uppnå en hållbar utveckling. Parterna ska inom ramen för partnerskapet bedriva en aktiv, vittomfattande och integrerad politik för fredsskapande åtgärder, konfliktförebyggande, konfliktlösning och människors säkerhet samt hantera instabila situationer. Denna politik ska bygga på principen om egenansvar och ska framför allt inriktas på utveckling av nationell, regional och kontinental kapacitet och på förebyggande i ett tidigt skede av våldsamma konflikter genom att de egentliga orsakerna till problemen, bland annat fattigdom, angrips på ett målinriktat sätt och genom en lämplig kombination av alla tillgängliga åtgärdsmedel.

Parterna erkänner att det finns både nya och växande säkerhetshot som måste avväjas, t.ex. organiserad brottslighet, sjöröveri och olaglig handel med bland annat människor, narkotika och vapen. Dessutom måste man hantera verkningarna av globala problem som den internationella finanskrisen, klimatförändringen och olika pandemier.

Parterna betonar att regionala organisationer är viktiga aktörer när det gäller fredsskapande åtgärder, konfliktförebyggande och konfliktlösning samt avväjandet av nya och växande säkerhetshot i Afrika, vilket är en av Afrikanska unionens huvuduppgifter.

▼ **M10**

2. I samband med fredsskapande åtgärder, konfliktförebyggande och konfliktlösning ska hänsyn tas till kopplingen mellan säkerhet och utveckling och man ska använda sig av en kombination av kort- och långsiktiga strategier som både innefattar och går utöver ren krishantering. Åtgärder för att hantera nya och växande säkerhetshot omfattar bland annat stöd till brottsbekämpning, bland annat samarbete om gränskontroller, ökad säkerhet i den internationella leveranskedjan och förbättrade skyddsåtgärder vid luft-, sjö- och vägtransporter.

Fredsskapande åtgärder och åtgärder för konfliktförebyggande och konfliktlösning ska särskilt omfatta stöd till en jämnare fördelning mellan olika samhällsgrupper av de politiska, ekonomiska, sociala och kulturella möjligheter som står till buds, till förstärkning av den offentliga förvaltningens demokratiska legitimitet och effektivitet, till upprättandet av effektiva mekanismer för att på fredlig väg förena olika gruppintressen, till kvinnors aktiva deltagande i samhällslivet och till överbyggnad av klyftor mellan olika delar av samhället samt stöd till ett aktivt och väl organiserat civilt samhälle. I detta sammanhang ska särskild vikt fästas vid utarbetandet av varningssystem och mekanismer för fredsskapande som kan bidra till att förhindra konflikter.

3. Åtgärderna ska också inbegripa stöd till medlings-, förhandlings- och försoningsansträngningar, till effektiv regional förvaltning av gemensamma, knappa naturresurser, till demobilisering och återintegrering i samhället av dem som tidigare deltagit i stridigheter och till att hantera problemet med barnsoldater och våld mot kvinnor och barn. Det ska vidtas lämpliga åtgärder för att åstadkomma en ansvarsfull begränsning av militärutgifter och vapenhandel, bland annat genom stöd till främjandet och tillämpningen av överenskomna normer och uppföranderegler, och för att bekämpa konfliktalstrande verksamhet.

3a. Särskild vikt ska läggas vid kampen mot antipersonella minor (truppminor) och explosiva lämningar efter krig och vid åtgärder för att förhindra olaglig tillverkning, överföring, spridning och anhopning av handeldvapen och lätta vapen och av ammunition till dessa, inbegripet lager och vapenförråd där säkerheten inte är tillräcklig och som inte förvaltas på ett korrekt sätt samt okontrollerad spridning av dessa.

Parterna har enats om att de ska samordna, iakttä och till fullo genomföra sina respektive åtaganden enligt alla relevanta internationella konventioner och instrument, och för detta ändamål förbinder de sig att samarbeta på nationell, regional och kontinental nivå.

3b. Parterna förbinder sig vidare att, i överensstämmelse med sina skyldigheter enligt alla relevanta internationella konventioner och instrument och i enlighet med sina lagar och andra författningar, samarbeta i syfte att förhindra legosoldatverksamhet.

4. För att hantera instabila situationer på ett strategiskt och effektivt sätt ska parterna utbyta information och underlätta förebyggande insatser, genom att kombinera diplomatiska instrument, säkerhetsinstrument och instrument för utvecklingsbistånd på ett samstämmigt sätt. De ska gemensamt fastställa hur man på bästa sätt kan stärka en stats förmåga att utföra sina grundläggande uppgifter och öka den politiska viljan till reformer, samtidigt som man iakttar principen om ägarskap. Vid instabila situationer är det särskilt viktigt att det finns en politisk dialog och denna bör därför ytterligare utvecklas och förstärkas.

▼ **M10**

5. Om våldsamma konflikter skulle inträffa, ska parterna vidta alla lämpliga åtgärder för att förhindra en upptrappning av våldet, begränsa konflikternas geografiska utbredning och underlätta att tvisterna biläggs på fredlig väg. De ska särskilt vinnlägga sig om att säkerställa att de ekonomiska resurserna för samarbetet används i överensstämmelse med principerna och målen för partnerskapet och förhindra att medel avleds för att användas i krigsföring.

6. När konflikterna bilagts ska parterna vidta lämpliga åtgärder för att stabilisera situationen under övergångsskedet i syfte att underlätta en återgång till fredliga, stabila och demokratiska förhållanden. De ska se till att det nödvändiga sambandet mellan akuta åtgärder, återuppbyggnadsinsatser och utvecklingssamarbete upprättas.

7. I syfte att främja stärkandet av fred och internationell rättvisa bekräftar parterna ånyo sin fasta föresats

— att utbyta erfarenheter när det gäller antagande av de rättsliga anpassningar som krävs för att Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen ska kunna ratificeras och genomföras,

— bekämpa internationell brottslighet i enlighet med internationell rätt, med beaktande av Romstadgan.

Parterna ska sträva efter att vidta åtgärder för att ratificera och genomföra Romstadgan och därmed sammanhängande instrument.

▼ **M4***Artikel 11a***Bekämpning av terrorism**

Parterna upprepar sitt bestämda fördömande av alla terrorhandlingar och förbinder sig att bekämpa terrorism genom internationellt samarbete, i enlighet med FN-stadgan och internationell rätt, relevanta konventioner och instrument och, särskilt, genom ett fullständigt genomförande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1373 (2001) och 1456 (2003) och andra relevanta FN-resolutioner. Parterna är överens om att i detta syfte

— utbyta information om terroristgrupper och de nätverk som stöder dem,

— utbyta synpunkter beträffande medel och metoder, även på det tekniska området och utbildningsområdet, för att bekämpa terroristhandlingar, samt erfarenheter när det gäller att förhindra terrorism.

*Artikel 11b***Samarbete när det gäller att förhindra spridning av massförstörelsevapen**

1. Parterna anser att spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen, till såväl statliga som icke-statliga aktörer, utgör ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet.

▼ M4

Parterna är därför överens om att samarbeta i och bidra till ansträngningarna att förhindra spridning av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen genom att till fullo iakttä och på nationell nivå genomföra sina skyldigheter enligt internationella fördrag och överenskommelser om nedrustning och icke-spridning och andra internationella skyldigheter på området.

Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en av avtalets grundsatser.

2. Parterna är vidare överens om att samarbeta om och bidra till målet om icke-spridning genom att

— vidta åtgärder för att underteckna, ratificera eller, i förekommande fall, tillträda alla andra relevanta internationella instrument och till fullo genomföra dem,

— upprätta ett effektivt system för nationell exportkontroll som omfattar kontroll av export och transitering av varor med koppling till massförstörelsevapen, inbegripet kontroll av slutanvändningen av teknik med dubbla användningsområden i samband med massförstörelsevapen, och som även innefattar effektiva påföljder i fall då reglerna för exportkontroll överträds.

Finansiellt och tekniskt bistånd till samarbetet för att förhindra spridning av massförstörelsevapen kommer att finansieras genom andra särskilda instrument än de som avsedda för finansiering av AVS — EG-samarbetet.

3. Parterna är överens om att upprätta en regelbunden politisk dialog som skall åtfölja och befästa dessa delar av avtalet.

4. Om en part, på grundval särskilt av rapporter från Internationella atomenergiorganet (IAEA), Organisationen för förbud mot kemiska vapen (OPCW) eller andra relevanta multilaterala organ och efter att ha fört en förstärkt politisk dialog, anser att den andra parten har underlåtit att uppfylla någon av sina skyldigheter enligt punkt 1, skall den, utom i särskilt brådskande fall, till den andra parten och till AVS-ministerrådet och Europeiska unionens råd överlämna alla relevanta upplysningar som behövs för en noggrann undersökning av situationen med syfte att finna en lösning som är godtagbar för båda parterna. I detta syfte skall den kalla den andra parten till samråd om i första hand de åtgärder som den parten har vidtagit eller skall vidta för att avhjälpa situationen.

5. Samrådet skall äga rum på den nivå och i den form som anses mest lämplig för att en lösning skall kunna nås.

Samrådet skall inledas senast 30 dagar efter kallelsen till samråd och skall pågå under en tid som skall fastställas i samförstånd och som skall vara beroende av kränkningens art och allvar. Dialogen inom ramen för samrådsförfarandet får inte pågå längre än 120 dagar.

6. Om samrådet inte leder till en för bägge parter godtagbar lösning, om samråd avböjs eller om ett särskilt brådskande fall är förhanden får lämpliga åtgärder vidtas. Dessa åtgärder skall återkallas så snart orsakerna till att de vidtagits inte längre föreligger.

▼ **M10***Artikel 12*

Samstämmigheten mellan gemenskapspolitiken på olika områden och politikens verkningar vad gäller genomförandet av detta avtal

Parterna är fast beslutna att skapa konsekvens i utvecklingspolitiken med utgångspunkt i ett målinriktat, strategiskt och partnerskapsorienterat tillvägagångssätt, vilket även inbegriper en förstärkning av dialogen om konsekvens i utvecklingspolitiken. Unionen inser att unionens politik på alla områden, och inte bara dess utvecklingspolitik, kan bidra till att främja AVS-staternas prioriteringar på utvecklingsområdet i överensstämmelse med målen för detta avtal. Unionen kommer därför att förbättra samstämmigheten när det gäller dessa politikområden i syfte att uppfylla målen för detta avtal.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 96 ska gemenskapen, om den vid utövandet av sina befogenheter avser att vidta en åtgärd som skulle kunna påverka AVS-staternas intressen vad beträffar detta avtals mål, i god tid i förväg underrätta AVS-gruppen. Kommissionen ska i detta syfte regelbundet underrätta AVS-gruppens sekretariat om planerade förslag och samtidigt tillstålla sekretariatet sina förslag till åtgärder. Vid behov får även AVS-staterna begära information.

På AVS-staternas begäran ska samråd hållas omedelbart så att hänsyn kan tas till deras synpunkter på åtgärdernas verkningar innan slutligt beslut fattas.

Sedan samrådet ägt rum kan AVS-staterna och AVS-gruppen också framföra synpunkter skriftligen till gemenskapen och lägga fram förslag till ändringar med angivande av hur deras behov bör tillgodoses.

Om gemenskapen inte accepterar AVS-staternas förslag ska den så snart som möjligt underrätta dem härom samt om anledningen till detta.

AVS-gruppen ska också, om möjligt i förväg, informeras om när beslutet träder i kraft.

▼ **B***Artikel 13*

Migration

1. Migrationsfrågan skall göras till föremål för fördjupad dialog inom ramen för partnerskapet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen.

Parterna bekräftar på nytt sina skyldigheter och åtaganden enligt internationell rätt att garantera respekt för de mänskliga rättigheterna och att undanröja alla former av diskriminering på grund av ursprung, kön, ras, språk eller religiös övertygelse.

2. Parterna är överens om att partnerskap, när det gäller migration, innebär att medborgare från tredje land som lagligen uppehåller sig på deras territorier skall behandlas rättvist, att det skall bedrivas en integrationspolitik som syftar till att dessa medborgare skall beviljas rättigheter och åläggas skyldigheter som är jämförbara med dem som gäller för de egna medborgarna, att icke-diskriminering skall främjas på det ekonomiska området, det sociala området och kulturområdet och att åtgärder skall vidtas mot rasism och främlingsfientlighet.

▼B

3. Medlemsstaterna skall i fråga om arbetsvillkor, löneförmåner och entledigande behandla arbetstagare från AVS-staterna som är lagligt anställda på deras territorier på ett sådant sätt att dessa inte diskrimineras på grund av sin nationalitet i förhållande till de egna medborgarna. AVS-staterna skall på motsvarande sätt tillämpa icke-diskriminerande behandling gentemot arbetstagare som är medborgare i någon av medlemsstaterna.

4. Parterna anser att strategier som syftar till att lindra fattigdom, förbättra levnadsförhållanden och arbetsvillkor, skapa sysselsättning samt förbättra utbildning på lång sikt bidrar till normalisering av migrationsflödena.

Parterna skall inom ramen för utvecklingsstrategierna och programplaneringen på nationell och regional nivå beakta kopplingen mellan strukturella problem och migrationsfenomenet med sikte på att stödja ekonomisk och social utveckling av de regioner som migranterna kommer från och minska fattigdomen.

Gemenskapen skall genom nationella och regionala samarbetsprogram stödja utbildning av AVS-staternas medborgare i ursprungslandet, i en annan AVS-stat eller i någon av Europeiska unionens medlemsstater. När det gäller utbildning i en medlemsstat skall parterna se till att åtgärderna inriktas på att AVS-staternas medborgarna skall bli yrkesverksamma i ursprungsländerna.

Parterna skall utarbeta samarbetsprogram som skall syfta till att underlätta för studeranden från AVS-staterna att få tillgång till utbildning, särskilt genom utnyttjande av ny kommunikationsteknik.

5. a) Ministerrådet skall inom ramen för den politiska dialogen diskutera problem som uppstår på grund av illegal invandring för att, om det behövs, fastställa medlen för en förebyggande politik.
- b) Parterna är särskilt överens om att de skall sörja för att individens rättigheter och värdighet respekteras i varje förfarande för återsändande av illegala invandrare till ursprungslandet. De berörda myndigheterna skall i detta sammanhang ge dem den hjälp i administrativt hänseende som krävs för återvändandet.
- c) Parterna är också överens om följande:
  - i) Om en medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater olagligen uppehåller sig på en AVS-stats territorium, skall den medlemsstaten, på begäran av den berörda AVS-staten och utan ytterligare formaliteter, godta att medborgaren återvänder och återta denne.

Om en medborgare i en AVS-stat olagligen uppehåller sig på ett territorium som tillhör någon av Europeiska unionens medlemsstater, skall AVS-staten, på begäran av den berörda medlemsstaten och utan ytterligare formaliteter, godta att medborgaren återvänder och återta denne.

Medlemsstaterna och AVS-staterna skall förse sina medborgare med de identitetshandlingar som krävs för detta.

▼B

När det gäller Europeiska unionens medlemsstater skall skyldigheterna enligt denna punkt endast gälla med avseende på personer som enligt förklaring nr 2 till Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen skall anses vara deras medborgare i förhållande till gemenskapen. Vad gäller AVS-staterna skall skyldigheterna enligt denna punkt endast gälla med avseende på personer som anses vara deras medborgare i enlighet med deras respektive rättssystem.

- ii) Om någon av parterna begär det, skall förhandlingar uppställas med AVS-staterna om ingående, i god tro och med iakttagande av relevanta bestämmelser i internationell rätt, av bilaterala avtal om särskilda skyldigheter i fråga om återtagande av deras medborgare och om dessas återvändande. Om någon av parterna anser det nödvändigt, skall dessa avtal också innehålla bestämmelser om återtagande av medborgare från tredje land och av statslösa. I avtalen skall anges vilka kategorier av personer som dessa bestämmelser avser samt regler för deras återtagande och återvändande.

AVS-staterna kommer att beviljas tillräckligt stöd för genomförandet av dessa avtal.

- iii) Vid tillämpningen av denna punkt c skall med ”parter” avses gemenskapen, varje medlemsstat i Europeiska unionen och varje AVS-stat.

DEL 2

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER**▼M10***Artikel 14*

Gemensamma institutioner

1. De gemensamma institutionerna i detta avtal ska utgöras av ministerrådet, ambassadörskommittén och gemensamma parlamentsförsamlingen.
2. De gemensamma institutionerna och de institutioner som inrättas inom ramen för avtalen om ekonomiskt partnerskap ska, utan att detta påverkar relevanta bestämmelser i befintliga avtal om ekonomiskt partnerskap, sträva efter att åstadkomma samordning, samstämmighet och komplementaritet samt ett välfungerande och ömsesidigt informationsflöde.

Artikel 14a

Möten mellan stats- och regeringschefer

Parterna ska sammanträffa på stats- och regeringschefsnivå enligt gemensam överenskommelse och i lämplig form.

▼B*Artikel 15*

Ministerrådet

1. Ministerrådet skall bestå av ledamöterna av Europeiska unionens råd och ledamöterna av Europeiska gemenskapernas kommission, å ena sidan, och av en regeringsledamot från varje AVS-stat, å andra sidan.

Ordförandeskapet i Ministerrådet skall innehas växelvis av en ledamot av Europeiska unionens råd och en regeringsledamot från en AVS-stat.

▼M10

Ministerrådet ska som regel sammanträffa en gång årligen på ordförandens initiativ och annars när det bedöms nödvändigt, i den form och med den geografiska sammansättning som är lämplig med hänsyn till de frågor som ska behandlas. Dessa möten ger tillfälle till samråd på hög nivå om frågor som är av särskilt intresse för parterna och utgör ett komplement till det arbete som bedrivs i den gemensamma ministerkommittén för handel, i enlighet med artikel 38, och i AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete, i enlighet med artikel 83, och som utgör underlag för ministerrådets årliga ordinarie möten.

▼B

2. Ministerrådet skall ha till uppgift att

- a) föra den politiska dialogen,
- b) anta de policyriktlinjer och fatta de beslut som krävs för genomförandet av bestämmelserna i detta avtal, särskilt rörande utvecklingsstrategier för de specifika områden som anges i avtalet eller för varje annat område som kan komma att visa sig relevant, samt fastställa de förfaranden som skall tillämpas,
- c) undersöka och lösa problem som riskerar att stå i vägen för ett verksamt och effektivt genomförande av detta avtal eller att utgöra ett hinder för förverkligandet av avtalets mål,
- d) se till att samrådsmekanismerna fungerar smidigt.

3. Ministerrådets beslut skall fattas i samförstånd mellan parterna. Dess överläggningar skall vara giltiga endast om hälften av ledamöterna i Europeiska unionens råd, en ledamot av kommissionen och två tredjedelar av de ledamöter som representerar AVS-staternas regeringar är närvarande. Varje ledamot av Ministerrådet som inte har möjlighet att närvara får låta sig företrädas. Ställföreträdaren skall utöva den ledamotens alla rättigheter.

▼M10

Ministerrådet kan fatta för parterna bindande beslut samt utfärda resolutioner och rekommendationer och avge yttranden, vilket kan ske antingen vid de årliga ordinarie mötena eller genom skriftligt förfarande. Det ska årligen avlägga en rapport till gemensamma parlamentsförsamlingen om genomförandet av detta avtal. Det ska granska och ta under övervägande resolutioner och rekommendationer som antagits av gemensamma parlamentsförsamlingen.

▼B

Ministerrådet skall föra en löpande dialog med företrädare för näringslivets och arbetsmarknadens parter och med andra aktörer i det civila samhället i AVS-staterna och EU. Samråd kan i detta syfte hållas parallellt med Ministerrådets sammanträden.

▼B

4. Ministerrådet får delegera befogenheter till Ambassadörskommittén.
5. Ministerrådet skall anta sin arbetsordning inom sex månader från avtalets ikraftträdande.

*Artikel 16***A m b a s s a d ö r s k o m m i t t é n**

1. Ambassadörskommittén skall bestå av varje medlemsstats ständiga representant vid Europeiska unionen och en företrädare för kommissionen, å ena sidan, och av chefen för varje AVS-stats delegation vid Europeiska unionen, å andra sidan.

Ordförandeskapet i Ambassadörskommittén skall innehas växelvis av en ständig representant för en medlemsstat och en delegationschef för en AVS-stat, vilka skall utses av gemenskapen respektive av AVS-staterna.

2. Kommittén skall biträda Ministerrådet i fullgörandet av dess uppgifter och utföra varje uppdrag som rådet ger den. Kommittén skall övervaka genomförandet av detta avtal och framstegen när det gäller förverkligandet av dess mål.

Ambassadörskommittén skall sammanträda regelbundet, särskilt för att förbereda rådets sammanträden, och eljest när det är nödvändigt.

3. Kommittén skall anta sin arbetsordning inom sex månader från avtalets ikraftträdande.

*Artikel 17***G e m e n s a m m a p a r l a m e n t s f ö r s a m l i n g e n**

1. Gemensamma parlamentsförsamlingen skall bestå av lika många företrädare för vardera Europeiska unionen och AVS-staterna. Den skall bestå av ledamöter av Europaparlamentet, å ena sidan, och av ledamöter av parlamenten i var och en av AVS-staterna eller, om detta inte är möjligt, av företrädare som utsetts av respektive parlament i AVS-staterna, å andra sidan. Om inget parlament finns, skall Gemensamma parlamentsförsamlingen först godkänna att en företrädare för den berörda AVS-staten deltar i dess möten.

2. Gemensamma parlamentsförsamlingen skall vara ett rådgivande organ med uppgift att

- främja den demokratiska processen genom dialog och samråd,
- underlätta ökad förståelse mellan Europeiska unionens medlemsstater och AVS-staternas befolkningar och öka allmänhetens kunskap om utvecklingsfrågor,

▼M10

- diskutera utvecklingsfrågor som rör partnerskapet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen, inbegripet avtalen om ekonomiskt partnerskap, andra handelsarrangemang, Europeiska utvecklingsfonden, landstrategidokument och regionala strategidokument. Kommissionen ska för detta ändamål överlämna detta slags strategidokument till gemensamma parlamentsförsamlingen för kännedom,

▼ M10

- diskutera ministerrådets årliga rapport om genomförandet av avtalet samt anta resolutioner och utfärda rekommendationer till ministerrådet för förverkligande av avtalets mål,
- verka för institutionell utveckling och kapacitetsuppbyggnad när det gäller nationella parlament i enlighet med artikel 33.1 i detta avtal.

3. Gemensamma parlamentsförsamlingen ska ha två plenarmöten om året, växelvis i Europeiska unionen och i en AVS-stat. För att stärka den regionala integrationen och främja samarbetet mellan de nationella parlamenten ska möten mellan parlamentsledamöter från Europeiska unionen och från AVS-staterna anordnas på regional nivå.

Dessa möten på regional nivå anordnas mot bakgrund av de mål som anges i artikel 14.2 i detta avtal.

▼ B

4. Gemensamma parlamentsförsamlingen skall anta sin arbetsordning inom sex månader från avtalets ikraftträdande.

DEL 3

SAMARBETSSTRATEGIER*Artikel 18*

Samarbetsstrategierna skall grundas på utvecklingsstrategier och på ekonomiskt samarbete och handelssamarbete, vilka är förbundna med varandra och kompletterar varandra. Parterna skall se till att deras ansträngningar på de två sistnämnda områdena förstärker varandra.

AVDELNING I

UTVECKLINGSSTRATEGIER

KAPITEL 1

Den allmänna ramen*Artikel 19***Principer och mål**

1. Det centrala målet för samarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen skall vara minskning och på sikt utrotande av fattigdom, uppnående av hållbar utveckling samt en gradvis integrering av AVS-staterna i världsekonomin. Ramarna och riktlinjerna för samarbetet skall anpassas till de särskilda förhållandena i varje enskild AVS-stat och utformas så att de främjar lokalt egenansvar av ekonomiska och sociala reformer och en integrering i utvecklingsprocessen av aktörer från den privata sektorn och det civila samhället.

▼ M10

2. Parterna ska i sitt samarbete hänvisa till slutsatserna från Förenta nationernas konferenser och till de mål, riktmärken och handlingsprogram som överenskommits på internationell nivå samt uppföljningen av dessa som grundval för utvecklingsprinciperna. De ska vidare hänvisa till internationellt fastställda mål för utvecklingsarbetet och särskilt

▼ M10

vinnlägga sig om att införa kvalitativa och kvantitativa framstegsindikatorer. Parterna ska göra en gemensam ansträngning för att påskynda framstegen mot att uppfylla millennieutvecklingsmålen.

▼ B

3. Myndigheterna och icke-statliga aktörer i de enskilda AVS-staterna skall överlägga med varandra om landets utvecklingsstrategier och om lokalsamhällets stöd för dessa.

Artikel 20

Tillvägagångsätt

▼ M10

1. Målen för utvecklingssamarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen ska förverkligas genom integrerade strategier omfattande lokalt förankrade åtgärder på det ekonomiska, det sociala och det kulturella området, miljöområdet och det institutionella området. Genom detta samarbete ska det skapas en sammanhängande ram för stöd till AVS-staternas egna utvecklingsstrategier och säkerställas att åtgärderna kompletterar varandra och samspelar med varandra, särskilt på och mellan de nationella och regionala nivåerna. Strategierna på nationell och, när så är lämpligt, regional nivå för samarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen ska inom ramen för AVS-staternas utvecklingspolitik och reformer syfta till:

a) förverkligande av snabb, hållbar, sysselsättningsskapande tillväxt, utveckling av den privata sektorn och skapande av arbetstillfällen samt förbättring av tillträdet till produktiv näringsverksamhet och till produktionsmedel,

aa) främjande av regionalt samarbete och regional integration,

▼ B

b) understödjande av mänsklig och social utveckling och medverkan till att tillväxtens resultat ges en bred spridning i samhället och fördelas rättvist samt främjande av jämställdhet mellan könen,

c) främjande av kulturella värden i samhället och av samspelet med ekonomiska, politiska och sociala kretsar,

d) understödjande av institutionella reformer och institutionell utveckling och stärkande av de institutioner som är nödvändiga för befästandet av demokrati, för en god förvaltning av offentliga angelägenheter och för en fungerande marknadsekonomi där konkurrensen har fritt spelrum; främjande av kapacitetsuppbyggnad när det gäller utveckling och partnerskap, samt

e) främjande av en miljömässigt hållbar utveckling, återställande av miljön och god praxis på miljöområdet samt främjande av bevarandet av naturresurser.

▼ M10

2. Följande tematiska eller ämnesövergripande frågor ska systematiskt beaktas och integreras inom samtliga samarbetsområden: mänskliga rättigheter, jämställdhetsfrågor, demokrati, god förvaltning, miljömässig hållbarhet, utveckling, klimatförändringen, smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar samt institutionell uppbyggnad och kapacitetsuppbyggnad. Dessa områden ska också kunna komma i fråga för stöd från gemenskapen.

▼B

3. En detaljerad beskrivning av målen och strategierna för utvecklingssamarbetet, särskilt sektorspolitiken och de sektorsspecifika strategierna, skall intas i ett samlat dokument i vilket riktlinjerna för verksamheten inom specifika samarbetsområden eller samarbetssektorer anges. Dessa texter kan omarbetas, ses över eller ändras av Ministerrådet på grundval av en rekommendation från AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete.

KAPITEL 2

Stödområden

AVSNITT 1

Ekonomisk utveckling*Artikel 21*

Investeringar och utveckling av den privata sektorn

1. Samarbetet skall syfta till att understödja ekonomiska och institutionella reformer och strategier på nationell eller regional nivå som är nödvändiga för skapandet av ett gynnsamt klimat för ► **M10** ◀ investeringar och utvecklingen av en dynamisk, livskraftig och konkurrenskraftig privat sektor. Stöd skall också kunna utgå till

- a) främjande av dialog och samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn,
- b) utveckling av entreprenörsförmåga och företagskultur,
- c) privatisering och företagsreform,
- d) utveckling och modernisering av medlings- och skiljeförfaranden.

2. Kvalitetsförbättringar, ökad tillgång på och ökad tillgänglighet i fråga om finansiella och icke-finansiella tjänster till privata företag inom såväl den formella som den informella sektorn av ekonomin skall också stödjas genom samarbetet; det skall ske genom

- a) mobilisering av privat sparande, både inhemskt och utländskt, till finansieringen av privata företag genom understödjande av strategier för utveckling av en modern finanssektor, inbegripet kapitalmarknad, finansiella institut och hållbar mikrofinansiering,
- b) utveckling och förstärkning av institutioner, förmedlare, sammanslutningar, handelskammare samt lokala aktörer inom den privata sektorn som på olika sätt bistår företag eller tillhandahåller icke-finansiella tjänster till företag, t.ex. yrkesmässiga tjänster, tekniska tjänster, företagsledningstjänster, utbildningstjänster och säljunderstödjande tjänster, samt
- c) understödjande av institutioner, program, verksamheter och initiativ som kan underlätta utveckling och överföring av teknik, sakkunskap och bästa metoder när det gäller olika aspekter av företagsledning.

▼ B

3. Samarbetet skall inriktas på att främja näringslivets utveckling genom tillhandahållande av finansieringsgarantier och tekniskt stöd som kan främja och underlätta bildande, etablering, utvidgning, diversifiering, sanering, omstrukturering, modernisering och privatisering av dynamiska, livskraftiga och konkurrenskraftiga företag inom alla sektorer av näringslivet, liksom av finansiella intermediärer, t.ex. institut för utvecklingsfinansiering och riskkapitalförsörjning, och leasingföretag; det skall ske genom

- a) införande eller förstärkning av finansieringsinstrument i form av investeringskapital,
- b) förbättring av tillgången till viktiga stödfunktioner såsom företagsinformation samt rådgivningstjänster, konsulttjänster och tekniska tjänster,
- c) ökning av exporten, särskilt genom kapacitetsuppbyggnad inom handelsrelaterade områden,
- d) främjande av kontakter, nätverk och samarbete mellan företag i fråga om t.ex. teknik- och kunskapsöverföring (på nationell nivå, regional nivå och mellan AVS-staterna och Europeiska unionen) samt av sådana partnerskap med privata utländska investerare som är förenliga med målen och riktlinjerna för utvecklingssamarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen.

4. Parterna skall genom sitt samarbete understödja utvecklingen av mikroföretag genom förbättring av tillträdet till finansiella och icke-finansiella tjänster, genom ändamålsenlig politik och lagstiftning för utveckling av sådana företag samt genom tillhandahållande av utbildning och information om bästa metoder när det gäller mikrofinansiering.

▼ M10

5. Stöd till investeringar och till utveckling av den privata sektorn ska omfatta åtgärder och initiativ på såväl makro-, meso- som mikronivå och främja sökandet efter innovativa finansieringsmekanismer, bland annat genom att kombinera och generera privata och offentliga finansieringskällor till utvecklingsbistånd.

6. Samarbetet ska syfta till att stödja offentliga investeringar i grundläggande infrastruktur som i sin tur ska hjälpa den privata sektorn att utvecklas, skapa ekonomisk tillväxt och minska fattigdomen.

▼ B*Artikel 22*

**Makroekonomiska reformer och strukturreformer;
makroekonomisk politik och strukturpolitik**

1. AVS-staterna skall genom samarbetet stödjas i sina ansträngningar att
  - a) uppnå makroekonomisk tillväxt och stabilisering med hjälp av en stram finans- och penningpolitik som leder till minskad inflation och förbättrad extern balans och budgetbalans, genom stärkt budgetdisciplin, ökad öppenhet och insyn i budgeten samt förbättringar av finanspolitiken i kvalitets- och rättvisehänseende och vad gäller politikens utformning, samt

▼ M10

- b) genomföra strukturpolitiska program som syftar till förstärkning av de olika aktörernas roll, särskilt den privata sektorns, och till skapande av ett klimat som befrämjar mobilisering av inhemska resurser, ökad företagsamhet, ökade investeringar och ökad sysselsättning, eller som syftar till

▼ B

- i) liberalisering av handels- och valutaordningar och införande av valutakonvertibilitet för löpande transaktioner, under hänsynstagande till de särskilda omständigheterna i de enskilda länderna,
- ii) stärkande av reformer på arbets- och varumarknaderna,
- iii) uppmuntran av reformer av finanssystemen som kan underlätta utvecklingen av stabila system inom och utom bankväsendet, av kapitalmarknader och av finansiella tjänster, inklusive mikrofinansiering,
- iv) förbättring av kvaliteten på privata och offentliga tjänster, samt
- v) främjande av regionalt samarbete och en gradvis integrering av makroekonomisk politik och penningpolitik i detta.

2. Makroekonomisk politik och makroekonomiska strukturanpassningsprogram skall utformas med beaktande av de berörda ländernas sociala och politiska bakgrund och institutionella kapacitet och skall ha en positiv inverkan på fattigdomslindring och tillgången till sociala tjänster; de skall bygga på följande principer:

- a) AVS-staterna skall ha det primära ansvaret för problemanalys och för utformning och genomförande av reformerna.
- b) Stödprogrammen skall anpassas till situationen i de enskilda AVS-staterna och beakta de sociala, kulturella och miljömässiga förhållandena i dessa stater.
- c) AVS-staternas rätt att själva bestämma inriktningen av sina utvecklingsstrategier och utvecklingsprioriteringar och i vilken ordning dessa skall genomföras, skall erkännas och respekteras.
- d) Reformtakten skall vara realistisk och förenlig med varje AVS-stats förmåga och resurser.
- e) Kontakterna med och informationen till befolkningen beträffande ekonomiska och sociala reformer och strategier skall förstärkas.

▼ M10*Artikel 23*

Utveckling av näringslivet

Samarbetet ska omfatta stöd till hållbara politiska och institutionella reformer samt till investeringar som är nödvändiga för att aktörerna ska kunna få tillräde till näringsverksamheter och produktionsmedel på rättvisa villkor, särskilt följande:

▼ M10

- a) Utveckling av utbildningssystem som kan bidra till att öka produktiviteten inom såväl den formella som den informella sektorn av ekonomin.
- b) Kapital, kredit och jord, särskilt vad gäller egendomsrätt och nyttjanderätt.
- c) Utarbetande av strategier för landsbygdsutveckling som kan utgöra en ram för decentraliserad planering, resursfördelning och resursförvaltning med aktivt deltagande av de direkt berörda.
- d) Utarbetande av strategier för att förbättra produktionen och produktiviteten inom jordbruket i AVS-staterna, främst genom att tillhandahålla de medel som krävs för att finansiera jordbruksforskning, insatsvaror och tjänster till jordbruket, stödinfrastruktur på landsbygden samt riskminskning och riskhantering. Stödet ska även omfatta offentliga och privata jordbruksinvesteringar, incitament till utarbetande av jordbrukspolitik och jordbruksstrategier, förstärkning av organisationer som företräder jordbrukarnas och den privata sektorns intressen, förbättrad förvaltning av naturresurser samt jordbruksmarknadernas utveckling och funktion. Strategierna för att förbättra jordbruksproduktionen ska förstärka de nationella och regionala strategierna för en tryggad livsmedelsförsörjning och den regionala integrationen. Samarbetet i detta sammanhang ska stödja AVS-staternas insatser för att öka konkurrenskraften för sin råvaruexport och anpassa sina råvaruexportstrategier till de förändrade handelsvillkoren.
- e) En hållbar utveckling av vattenresurser som grundar sig på principen om integrerad förvaltning av vattenresurser i syfte att säkerställa en rättvis och hållbar fördelning av gemensamma vattenresurser mellan olika användare.
- f) En hållbar utveckling av näringarna vattenbruk och fiskeri, inbegripet inlandsfiske och marina resurser inom AVS-staternas exklusiva ekonomiska zoner.
- g) Ekonomisk och teknisk infrastruktur samt tjänster inom dessa områden, inbegripet transport, telekommunikationssystem, kommunikationstjänster och utveckling av informationssamhället.
- h) Utveckling av en konkurrenskraftig industrisektor, gruvsektor och energisektor, varvid den privata sektorns engagemang och utveckling inom dessa sektorer ska uppmuntras.
- i) Utveckling av handel, inbegripet främjande av rättvis handel.
- j) Utveckling av affärs-, finans- och bankverksamhet; utveckling av andra tjänstesektorer.
- k) Utveckling av turism.
- l) Utveckling av infrastruktur och tjänster inom vetenskap, teknik och forskning, inbegripet förbättring, överföring och tillvaratagande av ny teknik.
- m) Förstärkning av kapaciteten inom produktionssektorer, särskilt inom offentlig och privat sektor.

▼M10

- n) Främjande av traditionell kunskap.
- o) Utarbetande och genomförande av särskilda anpassningsstrategier för att hantera konsekvenserna av urholkningen av AVS-staternas förmåner, vilka även kan omfatta sådana åtgärder som avses i a–n.

Artikel 23a

F i s k e r i

Med hänsyn till att näringarna fiskeri och vattenbruk är mycket viktiga för AVS-staterna, eftersom de skapar sysselsättning, genererar inkomster, bidrar till att trygga livsmedelsförsörjningen, ger försörjningsmöjligheter på landsbygden och i kustsamhällen, och därmed bidrar till att minska fattigdomen, ska samarbetet ha som mål att åstadkomma en ytterligare utveckling av fiskeri- och vattenbrukssektorerna i AVS-staterna så att man åstadkommer en hållbar ökning av de därmed sammanhängande sociala och ekonomiska fördelarna.

Samarbetsprogram och andra åtgärder ska stödja bland annat utarbetandet och genomförandet av utvecklingsstrategier och förvaltningsplaner för en hållbar vattenbruks- och fiskerinäring i AVS-staterna och AVS-regionerna, integration av vattenbruks- och fiskerinäring i nationella och regionala utvecklingsstrategier, utveckling av den infrastruktur och det tekniska kunnande som krävs för att AVS-staterna ska kunna dra maximal nytta av sitt fiskeri och sin vattenkultur, kapacitetsuppbyggnad i AVS-staterna så att de kan hantera externa problem som hindrar dem från att dra full nytta av sina fiskeresurser samt främjande och utveckling av samriskföretag som investerar i AVS-staternas fiskeri- och vattenkultursektorer. I de fiskeriavtal som kan komma att förhandlas fram mellan gemenskapen och AVS-staterna ska behovet av överensstämmelse med utvecklingsstrategierna på detta område vederbörligen beaktas.

Samråd på hög nivå, inbegripet ministernivå, kan hållas efter gemensam överenskommelse i syfte att utveckla, förbättra eller förstärka utvecklingssamarbetet mellan AVS-staterna och EU på området hållbart vattenbruk och fiskeri.

▼B*Artikel 24*

T u r i s m

Med tanke på turistnäringens växande betydelse för tjänstesektorns tillväxt i AVS-staterna och för tillväxten i AVS-staternas internationella handel, näringens förmåga att stimulera andra sektorer av näringslivet och den roll den kan spela när det gäller att utrota fattigdomen skall en hållbar utveckling av turistnäringen i AVS-staterna och subregionerna eftersträvas inom ramen för samarbetet.

AVS-staternas ansträngningar att skapa eller förbättra de rättsliga och institutionella förutsättningarna för utarbetande och genomförande av strategier och program för hållbar turism och att mobilisera resurser för detta skall stödjas genom samarbetsprogrammen och samarbetsprojekten; programmen och projekten skall också vara inriktade på förbättring av sektorns konkurrenskraft, särskilt de små och medelstora

▼B

företagens konkurrenskraft, på understödjande och främjande av investeringar, på produktutveckling, även utveckling av de kulturer som AVS-staternas ursprungsbefolkningar är bärare av, och på förstärkning av samspelet mellan turism och andra sektorer av näringslivet.

*AVSNITT 2****Social och mänsklig utveckling****Artikel 25*

Utveckling av den sociala sektorn

1. Samarbetet skall inriktas på att understödja AVS-staternas ansträngningar att utforma generella eller sektorsinriktade strategier och reformer som syftar till att förbättra grundläggande social infrastruktur och grundläggande sociala tjänster med avseende på täckning, kvalitet och tillgänglighet och som beaktar de särskilda behoven hos de mest sårbara och minst gynnade grupperna i samhället, så att den bristande jämlikheten när det gäller tillgång till dessa tjänster kan minskas. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att säkerställa att de offentliga utgifterna inom de sociala sektorerna ligger på en tillräcklig nivå. Samarbetet skall härvidlag syfta till att

▼M10

- a) förbättra utbildningen på alla nivåer, verka för erkännande av utbildningsbevis för tertiär utbildning, införa kvalitetssäkringssystem för utbildning (inbegripet nätbaserad utbildning och andra icke-traditionella utbildningsformer) och bygga upp teknisk förmåga och kompetens,
- b) förbättra hälso- och sjukvårdssystem, särskilt genom tillgång på lika villkor till allmän hälso- och sjukvård av god kvalitet, förbättra näringssituationen, utrota hunger och undernäring och garantera en tryggad livsmedelsförsörjning och livsmedelssäkerhet, bland annat genom stöd till säkerhetsnät,

▼B

- c) integrera befolkningsfrågor i utvecklingsstrategierna i syfte att förbättra reproduktiv hälsa, primärhälsovård och familjeplanering samt för att förhindra könsstympning av kvinnor,

▼M4

- d) främja bekämpningen av
  - HIV/AIDS och därvid säkerställa skyddet av kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter,
  - andra fattigdomsrelaterade sjukdomar, särskilt malaria och tuberkulos,

▼B

- e) öka tryggheten när det gäller försörjningen med hushållsvatten samt förbättra möjligheterna att få tillgång till dricksvatten och tillfredsställande avloppshantering,
- f) förbättra tillgången på bra bostäder för alla till överkomliga priser, genom stöd till program för produktion till låga kostnader av bostäder avsedda för låginkomsttagare samt stöd till förbättrad stadsplanering,

▼ B

g) uppmuntra till social dialog på grundval av aktivt deltagande samt främja respekten för grundläggande sociala rättigheter.

2. Samarbetet skall också syfta till att understödja kapacitetsuppbyggnad på det sociala området, detta kan till exempel gälla utbildningsprogram om hur socialpolitiken kan utformas eller om moderna metoder för förvaltning av sociala projekt och program; det kan också gälla program som befämjar tekniskt nyskapande och teknisk forskning, uppbyggnad av lokal sakkunskap och främjande av partnerskap samt rundabordsamtal på nationell eller regional nivå, m.m.

3. Utveckling och genomförande av program och system för socialt skydd och social trygghet skall också främjas och understödjas genom samarbetet så att den sociala sammanhållningen kan ökas och ”hjälp till självhjälp” och samhällssolidaritet kan stimuleras. Stödet skall bland annat inriktas på utveckling av initiativ som bygger på ekonomisk solidaritet, särskilt genom inrättandet av fonder för social utveckling som är anpassade till lokala behov och lokala aktörer.

*Artikel 26***U n g d o m s f r å g o r**

Samarbetet skall också inriktas på att understödja upprättandet av en sammanhängande, heltäckande politik för tillvaratagande av den potential som de unga representerar, så att de kan bli bättre integrerade i samhället och till fullo förverkliga sina möjligheter. I detta sammanhang skall samarbetet inriktas på att understödja strategier, åtgärder och insatser som har till syfte att

- a) skydda barns och ungdomars rättigheter, särskilt flickors rättigheter,
- b) understödja ungdomars färdigheter, energi, innovationsförmåga och potential för att därigenom öka deras möjligheter på det ekonomiska, det sociala och det kulturella området och förbättra deras förutsättningar att få sysselsättning inom produktionssektorn,

▼ M4

- c) hjälpa samhällsbaserade institutioner att ge barn möjligheter att utveckla sin fysiska, psykiska, sociala och ekonomiska potential,
- d) genom rehabiliteringsprogram återintegrera barn i områden som genomgått en konflikt,
- e) främja ett aktivt deltagande av unga medborgare i det offentliga livet liksom studentutbyten och samverkan mellan ungdomsorganisationer i AVS-staterna och EU.

▼ B*Artikel 27***▼ M10****Kultur och utveckling****▼ B**

Samarbetet skall på kulturområdet syfta till följande:

- a) Den kulturella dimensionen skall integreras på alla nivåer av utvecklingssamarbetet.

▼ B

- b) Kulturella värden och identiteter skall erkännas, bevaras och främjas för att dialog mellan olika kulturer skall bli möjlig.
- c) Värdet av kulturarvet skall erkännas, bevaras och främjas och utvecklingsförmågan inom denna sektor understödjas.
- d) Kulturnäringsarna skall utvecklas och marknadstillträdet för produkter och tjänster inom kultursektorn skall förbättras.

▼ M10

- e) Erkännande och stöd ska ges till kulturaktörerna och kulturnätverken och till det bidrag dessa ger till en hållbar utveckling.
- f) Den kulturella dimensionen i utbildningen och ungdomars deltagande i kulturell verksamhet ska främjas.

▼ B*AVSNITT 3**Regionalt samarbete och regional integration***▼ M10***Artikel 28*

Generell strategi

1. Genom samarbetet mellan AVS-staterna och EU ska ett effektivt stöd ges till förverkligandet av de mål och prioriteringar som AVS-staterna fastställt inom ramen för samarbetet och integrationen på regional nivå.
2. I överensstämmelse med de allmänna mål som anges i artiklarna 1 och 20 ska samarbetet mellan AVS-staterna och EU syfta till att:
  - a) främja fred och stabilitet samt konfliktförebyggande och konfliktlösning,
  - b) främja den ekonomiska utvecklingen och förbättra det ekonomiska samarbetet genom att skapa större marknader, främja den fria rörligheten mellan AVS-staterna för personer, varor, tjänster, kapital, arbetskraft och teknik, påskynda diversifieringen av AVS-staternas ekonomier, främja och öka handeln mellan och inom AVS-staterna och med tredjeland och främja en gradvis integrering av AVS-staterna i världsekonomin,
  - c) förbättra hanteringen av problem rörande hållbar utveckling som har ett gränsöverskridande inslag, bland annat genom samordning och harmonisering av samarbetspolitiken på regional nivå.
3. Enligt de villkor som anges i artikel 58 ska samarbetet även stödja interregionalt samarbete och AVS-regionövergripande samarbete som omfattar
  - a) en eller flera regionala organisationer i AVS-staterna, även på kontinental nivå,

▼ **M10**

- b) de utomeuropeiska länderna och territorierna (ULT) och de yttersta randområdena,
- c) utvecklingsländer som inte tillhör AVS-gruppen.

Artikel 29

Samarbete mellan AVS-staterna och EU för att stödja regionalt samarbete och regional integration

1. På området stabilitet, fred och konfliktförebyggande ska samarbetet stödja
  - a) främjande och utveckling av en politisk dialog på regional nivå inom områden såsom konfliktförebyggande och konfliktlösning, mänskliga rättigheter och demokratisering, besöksutbyte, nätverksaktiviteter samt främjande av rörlighet mellan de olika utvecklingsaktörerna, särskilt inom det civila samhället,
  - b) främjande av regionala initiativ och strategier rörande säkerhetsrelaterade frågor, inbegripet rustningskontroll, narkotikabekämpning, organiserad brottslighet, penningtvätt, mutor och korruption.
2. När det gäller regional ekonomisk integration ska parterna genom sitt samarbete understödja följande:
  - a) Uppmuntran till de minst utvecklade AVS-staterna att delta i upprättandet av regionala marknader och att utnyttja de fördelar som dessa marknader erbjuder.
  - b) Genomförande av sektorsinriktade ekonomiska reformer på regional nivå.
  - c) Liberalisering av handel och betalningar.
  - d) Främjande av gränsöverskridande investeringar, såväl utländska som inhemska, och av andra initiativ till regional ekonomisk integration.
  - e) Mildring av den påverkan som nettoövergångskostnaderna för den regionala integrationen har på budgetinkomster och betalningsbalans.
  - f) infrastruktur, särskilt för transport och kommunikation, samt därmed sammanhängande säkerhetsproblem och tjänster, inbegripet utveckling av regionala möjligheter inom informations- och kommunikationsteknik,
3. När det gäller regionala strategier för en hållbar utveckling ska samarbetet stödja AVS-regionernas prioriteringar, särskilt
  - a) miljön och en hållbar förvaltning av naturresurser, bland annat vatten och energi, och hantering av klimatförändringen,
  - b) livsmedelstrygghet och jordbruk,

▼ M10

- c) hälsa och utbildning,
- d) forskning och teknisk utveckling,
- e) regionala initiativ för beredskap inför katastrofer och lindrande av deras följder samt återuppbyggnad efter katastrofer.

Artikel 30

Kapacitetsuppbyggnad för att stödja regionalt samarbete och regional integration i AVS-staterna

I syfte att åstadkomma effektiva regionala strategier ska samarbetet utveckla och stärka kapaciteten hos

- a) institutioner och organisationer för regional integration som inrättats av AVS-staterna eller i vilka AVS-stater deltar och som främjar regionalt samarbete och regional integration,
- b) nationella regeringar och parlament när det gäller frågor om regional integration, och
- c) icke-statliga aktörer, inbegripet den privata sektorn.

▼ B*AVSNITT 4**Tematiska frågor och ämnesövergripande frågor**Artikel 31**Jämställdhetsfrågor*

Samarbetet skall inriktas på att understödja strategier och program genom vilka möjligheterna för män och kvinnor att delta på lika villkor inom alla områden av det politiska, ekonomiska, sociala och kulturella livet kan förbättras, säkerställas och breddas. Det skall syfta till att förbättra kvinnors tillgång till de resurser som krävs för att de till fullo skall kunna utöva sina grundläggande rättigheter. Särskilt skall det genom samarbetet skapas en lämplig ram för

- a) integrering av och hänsynstagande till jämställdhetsaspekter på alla nivåer av utvecklingssamarbetet, även i makroekonomisk politik och i makroekonomiska strategier och program, samt
- b) främjande av konkreta åtgärder till förmån för kvinnor, vilket t.ex. kan gälla
  - i) deltagande i det politiska livet på nationell och lokal nivå,
  - ii) stöd till kvinnoorganisationer,
  - iii) tillträde till grundläggande sociala tjänster, särskilt utbildning, hälsovård och familjeplanering,

▼B

- iv) tillträde till produktionsmedel, särskilt jord, kredit och arbetsmarknad, samt
- v) särskilt hänsynstagande till kvinnor i samband med katastrofbistånd och rehabiliteringsåtgärder.

▼M10*Artikel 31a***Hiv/Aids**

Samarbetet ska stödja AVS-staternas insatser för att utveckla och stärka strategier och program inom alla sektorer som har till syfte att hantera hiv/aids-pandemin och att hindra denna från att hämma utvecklingen. Samarbetet ska stödja AVS-staternas insatser för att åstadkomma, och därefter fortsätta att upprätthålla, allmän tillgång till förebyggande åtgärder, behandling, vård och stöd när det gäller hiv/aids, med särskild inriktning på följande:

- a) Se till att utarbetande och genomförande av breda och sektorsövergripande strategier och planer för hiv/aids görs till en prioritering i nationella och regionala utvecklingsplaner.
- b) Se till att alla relevanta utvecklingssektorer görs delaktiga i de nationella hiv/aids-insatserna och att man får en bred uppslutning från alla intressenter på alla nivåer.
- c) Stärka de nationella hälso- och sjukvårdssystemen och se till att det finns tillräckligt med sjukvårdspersonal för att man ska kunna garantera allmän tillgång till förebyggande åtgärder, behandling, vård och andra hälso- och sjukvårdstjänster när det gäller hiv/aids och att detta integreras i systemen.
- d) Hantera problem med bristande jämställdhet, könsbaserat våld och utnyttjande, eftersom dessa fenomen bidrar till hiv/aids-pandemin; öka insatserna för att skydda kvinnors och flickors rättigheter, utarbeta effektiva hiv/aids-program för kvinnor och flickor som beaktar jämställdhetsperspektivet, vilket även inbegriper program har koppling till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, samt verka för att kvinnor ges möjlighet till att delta till fullo i planeringen och beslutsfattandet rörande hiv/aids-strategier och program.
- e) Utarbeta stödjande rättsliga och politiska ramar och undanröja lagsiftning och politik, praxis av bestraffande karaktär, stigma och diskriminering som undergräver de mänskliga rättigheterna, ökar sårbarheten inför hiv/aids och förhindrar tillgång till förebyggande åtgärder, behandling, vård och stöd när det gäller hiv/aids, inbegripet mediciner, hälso- och sjukvårdsartiklar och tjänster till människor som lever med hiv/aids och de mest utsatta befolkningsgrupperna.

▼ M10

- f) Förbättra tillgången till evidensbaserade och allsidiga hiv/aids-förebyggande åtgärder i syfte att hantera de lokala drivande faktorerna bakom epidemin och se till att det tas hänsyn till de särskilda behoven hos kvinnor, ungdomar och de mest utsatta befolkningsgrupperna.
- g) Säkerställa allmän och tillförlitlig tillgång till säkra, rimligt prissatta mediciner av hög kvalitet och till hälso- och sjukvårdsartiklar, inbegripet artiklar på området sexuell och reproduktiv hälsa.

▼ B*Artikel 32*

Miljö och naturresurser

1. Samarbetet skall när det gäller miljöskydd samt hållbart utnyttjande och hållbar förvaltning av naturresurser syfta till följande:
  - a) Integrering av principen om miljömässig hållbarhet i alla aspekter av utvecklingssamarbetet och understödjande av program och projekt som genomförs av de olika aktörerna.
  - b) Uppbyggnad eller förstärkning i vetenskapligt, tekniskt, personellt och institutionellt avseende av kapaciteten när det gäller miljöförvaltning hos alla aktörer på miljöområdet.
  - c) Understödjande av särskilda åtgärder eller projekt för att angripa frågor som är av avgörande betydelse när det gäller hållbar förvaltning eller som har anknytning till nuvarande eller framtida regionala eller internationella åtaganden beträffande mineraltillgångar och andra naturresurser, t.ex.
    - i) tropiska skogar, vattenresurser, kust-, havs- och fiskeresurser, djur- och växtliv, jordmån och biologisk mångfald,
    - ii) skydd av känsliga ekosystem (t.ex. korallrev),
    - iii) förnybara energikällor, särskilt solenergi, samt energieffektivitet,
    - iv) hållbar utveckling på landsbygden och i städer,
    - v) ökenspridning, torka och avskogning,
    - vi) utveckling av nyskapande lösningar på miljöproblemen i städer, samt
    - vii) främjande av hållbar turism,
  - d) Hänsynstagande till frågor om transport och bortskaffande av farligt avfall.
2. Inom ramen för samarbetet skall hänsyn tas till
  - a) de små AVS-östaternas sårbarhet, särskilt inför hotet från klimatförändringen,
  - b) de tilltagande problemen med torka och ökenspridning, särskilt i de minst utvecklade staterna och inlandsstaterna, samt
  - c) institutionell utveckling och kapacitetsuppbyggnad.

▼ **M10***Artikel 32a***Klimatförändringen**

Parterna erkänner att klimatförändringen är ett allvarligt globalt miljöproblem som äventyrar förverkligandet av millennieutvecklingsmålen och till vilket det krävs ett adekvat, förutsägbart och snabbt ekonomiskt stöd. Av denna anledning, och i enlighet med artikel 32, särskilt punkt 2 a i den artikeln, ska samarbetet

- a) ta hänsyn till att AVS-staterna, särskilt små östater och lågt liggande stater, är sårbara inför klimatrelaterade fenomen som kusterosion, cykloner, översvämningar och miljörelaterad migration, varvid de minst utvecklade AVS-staterna och AVS-inlandsstaterna är särskilt känsliga för de alltmer ökande fenomenen översvämning, torra, avskogning och ökenspridning,
- b) stärka och stödja strategier och program som har till syfte att åstadkomma en mildring av, och anpassning till, de följdverkningar och hot som klimatförändringen ger upphov till, bland annat genom institutionell utveckling och kapacitetsuppbyggnad,
- c) förbättra AVS-staternas kapacitet när det gäller att utveckla och delta i den globala koldioxidmarknaden,
- d) framför allt syfta till att
  - i) integrera klimatförändringen i utvecklingsstrategier och insatser på området fattigdomsbekämpning,
  - ii) ge klimatförändringen ökad politisk tyngd i samband med utvecklingsbistånd, bland annat genom politisk dialog,
  - iii) hjälpa AVS-staterna att anpassa sig till klimatförändringen inom relevanta sektorer som jordbruk, vattenvård och infrastruktur, bland annat genom överföring och införande av lämplig och miljövänlig teknik,
  - iv) främja katastrofriskreducering, eftersom allt fler katastrofer har samband med klimatförändringen,
  - v) tillhandahålla ekonomiskt och tekniskt stöd till AVS-staternas åtgärder för att mildra klimatförändringens effekter i de fall detta bidrar till dessa länders mål på området fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling, inbegripet minskade utsläpp från avskogning och skogsförstörelse och minskade utsläpp inom jordbrukssektorn,
  - vi) förbättra information och prognoser rörande väder och klimat samt varningssystemen på detta område, och
  - vii) främja förnybara energikällor och koldioxidsnål teknik som bidrar till en hållbar utveckling.

▼B*Artikel 33***Institutionell utveckling och kapacitetsuppbyggnad**

1. De institutionella aspekterna skall systematiskt uppmärksammas inom ramen för samarbetet, som skall inriktas på att understödja AVS-staternas ansträngningar att utveckla och stärka strukturer, institutioner och förfaranden vilka bidrar till

- a) främjande och understödjande av demokrati, mänsklig värdighet, social rättvisa och pluralism, med fullständig respekt för mångfalden inom och mellan samhällena,
- b) främjande och understödjande av allmän och total respekt för samt skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,
- c) utveckling och förstärkning av rättsstaten och förbättring av tillgången till rättsmedel, samtidigt som yrkeskunnandet inom rättsväsendet och dess oberoende garanteras, samt
- d) säkerställande av en öppen och ansvarsfull verksamhetsförvaltning och administration inom alla offentliga organ.

2. Parterna skall samarbeta i kampen mot bestickning och korruption på alla nivåer i samhället.

3. Samarbetet skall inriktas på att stödja AVS-staternas ansträngningar att utveckla sina offentliga institutioner så att dessa kan fungera som pådrivande krafter i tillväxten och utvecklingen och likaså deras ansträngningar att väsentligt öka effektiviteten när det gäller offentliga tjänster som påverkar medborgarnas vardag. Reform, rationalisering och modernisering av den offentliga sektorn skall därför stödjas inom ramen för samarbetet. Stödet skall särskilt inriktas på

- a) reform och modernisering av offentlig förvaltning,
- b) reform av rättsväsendet samt modernisering av domstolsväsendet,

▼M10

c) förbättring och förstärkning av förvaltningen av offentliga medel och budgetmedel, i syfte att utveckla ekonomisk verksamhet i AVS-staterna och öka deras skatteintäkter, samtidigt som AVS-staternas suveränitet på detta område till fullo respekteras,

bland annat genom följande åtgärder:

- i) förbättring av den nationella förmågan att hantera offentliga medel, inbegripet inrättandet av effektiva och hållbara skattesystem,
- ii) främjande av deltagande i internationella strukturer och processer för skattesamarbete i syfte att underlätta ytterligare utveckling och faktiskt iakttagande av internationella normer,
- iii) främjande av genomförande av internationell bästa praxis på skatteområdet, inbegripet öppenhetsprincipen och informationsutbyte, i de AVS-stater som förbundit sig att tillämpa dessa,

▼B

- d) påskyndande av reformer inom bank- och finanssektorn,
- e) förbättring av förvaltningen av offentlig egendom och reform av förfarandena för offentlig upphandling, samt

▼B

- f) politisk, administrativ, ekonomisk och finansiell decentralisering.
4. Samarbetet skall också inriktas på att understödja återupprättande eller utbyggnad av kapaciteten inom särskilt viktiga delar av den offentliga sektorn liksom på att understödja de institutioner som krävs för en fungerande marknadsekonomi; stödet skall särskilt avse
- a) utveckling av den lagstiftnings- och tillsynskapacitet som krävs för en fungerande marknadsekonomi, inbegripet konkurrenspolitik och konsumentpolitik,
  - b) förbättring av förmågan att analysera, planera, utforma och genomföra politik på olika områden, särskilt det ekonomiska området, det sociala området, miljöområdet och forskningsområdet samt politik rörande vetenskap och teknik och innovationsverksamhet,
  - c) modernisering, förstärkning och reformering av finansiella och monetära institut samt förbättring av förfaranden,
  - d) uppbyggnad av den kapacitet på lokal och kommunal nivå som krävs för att det skall bli möjligt att genomföra decentraliseringspolitik och få till stånd ett ökat deltagandet från befolkningens sida i utvecklingsprocessen, samt
  - e) utveckling av kapaciteten inom andra viktiga områden, exempelvis
    - i) internationella förhandlingar, samt
    - ii) förvaltning och samordning av bistånd från tredje land.
5. Samarbetet skall inriktas på att inom alla områden och sektorer som omfattas av utvecklingssamarbetet främja tillkomsten av icke-statliga aktörer, utveckling av deras förmåga samt stärkande av strukturer för information, dialog och samråd mellan dessa aktörer och de offentliga myndigheterna, även myndigheter på regional nivå.

AVDELNING II

EKONOMISKT SAMARBETE OCH HANDESSAMARBETE

KAPITEL 1

Mål och principer

Artikel 34

M å l

1. Det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet skall syfta till att med beaktande av AVS-staternas politiska ställningstaganden och utvecklingsprioriteringar befordra en smidig och gradvis integrering av AVS-staterna i världsekonomin och därigenom främja en hållbar utveckling av dessa stater och bidra till utrotande av den fattigdom som råder där.

▼M10

2. Det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet syftar ytterst till att AVS-staterna ska kunna delta i full utsträckning i internationell handel. Behovet av att AVS-staterna aktivt deltar i multilaterala handelsförhandlingar ska i detta sammanhang särskilt uppmärksammas. Med hänsyn till AVS-staternas nuvarande utvecklingsnivå ska det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet inriktas på att AVS-staterna ska kunna möta de utmaningar som globaliseringen representerar och stegvis anpassa sig till de nya förutsättningarna för internationell handel,

▼ M10

och på så sätt underlätta deras integrering i den liberaliserade globala ekonomin. I detta sammanhang ska särskild hänsyn tas till att många AVS-stater är sårbara till följd sitt beroende av råvaror eller av ett fåtal nyckelprodukter, t.ex. produkter från jordbruksindustrin med högt förädlingsvärde, och till risken för att det sker en urholkning av AVS-staternas förmåner.

3. Det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet ska därför syfta till att, med hjälp av nationella och regionala utvecklingsstrategier enligt avdelning I, förstärka AVS-staternas kapacitet när det gäller produktion, utbud och handel och förbättra deras möjligheter att dra till sig investeringar. Det ska också syfta till att upprätta en ny handelsdynamik mellan parterna, förstärka AVS-staternas handels- och investeringspolitik, minska deras råvaruberoende, främja en ökad diversifiering av AVS-staternas ekonomier och förbättra förutsättningarna för dessa länder att hantera handelsrelaterade frågor.

4. Det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet ska genomföras i full överensstämmelse med WTO:s bestämmelser, däribland bestämmelserna om särskild och differentierad behandling, och med beaktande av parternas ömsesidiga intressen och respektive utvecklingsnivå. Det ska dessutom avse konsekvenserna av urholkning av AVS-staternas förmåner, i full överensstämmelse med befintliga multilaterala åtaganden.

▼ B*Artikel 35***Principer****▼ M10**

1. Grundvalen för det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet ska vara ett faktiskt, förstärkt och strategiskt partnerskap. Samarbetet ska vidare grundas på en helhetssyn som bygger på styrkefaktorerna i och resultaten av de tidigare AVS-EG-konventionerna.

2. Det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet ska bygga på AVS-staternas initiativ till regional integration. Samarbetet mellan parterna för att stödja regionalt samarbete och regional integration, enligt avdelning I, och det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet ska ha en ömsesidigt stärkande verkan. Det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet ska framför allt inriktas på begränsningar på utbuds- och efterfrågesidan, särskilt sammankoppling av infrastruktur, ekonomisk diversifiering och handelsfrämjande åtgärder i syfte att förbättra AVS-staternas konkurrenskraft. Åtgärder för detta ändamål ska därför ges lämpligt utrymme i AVS-staternas och AVS-regionernas utvecklingsstrategier, vilka ska stödjas av gemenskapen genom bland annat handelsrelaterat bistånd.

▼ B

3. AVS-staternas och deras regioners olika behov och utvecklingsnivåer skall beaktas i det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet. Parterna bekräftar i detta sammanhang på nytt den vikt de fäster vid att alla AVS-staterna garanteras särskild och differentierad behandling, att den särskilda behandlingen av de minst utvecklade AVS-staterna bibehålls och att de små staternas, inlandsstaternas och östaternas sårbarhet vederbörligen beaktas.

▼B

KAPITEL 2

Ny handelsordning

▼M10*Artikel 36*

Villkor

1. Med hänsyn till de mål och principer som anges ovan är parterna överens om att vidta alla nödvändiga åtgärder för ingåendet av nya, WTO-förenliga, avtal om ekonomiskt partnerskap som syftar till att gradvis undanröja hindren för handel dem emellan och till att öka samarbetet inom alla för handeln relevanta områden.

2. Avtalen om ekonomiskt partnerskap ska, i egenskap av utvecklingsinstrument, syfta till att åstadkomma en smidig och gradvis integration av AVS-staterna i världsekonomin, särskilt genom att till fullo tillvarata de möjligheter som regional integration och syd-syd-handeln ger upphov till.

3. Parterna är överens om att dessa nya handelsarrangemang ska införas gradvis.

Artikel 37

Tillvägagångssätt

1. Under den period då förhandlingarna om avtalen om ekonomiskt partnerskap pågår ska stöd ges till kapacitetsuppbyggnad i den offentliga och privata sektorn i AVS-staterna, i enlighet med avdelning I och artikel 35, inbegripet åtgärder för att förbättra konkurrenskraften och för att förstärka regionala organisationer och understödja initiativ till regional handelsintegration, vilket vid behov även kan innefatta stöd till anpassning av de offentliga finanserna och skattereform, samt för att modernisera och utveckla infrastruktur samt främja investeringar.

2. Parterna ska regelbundet följa upp hur förhandlingarna framskrider i enlighet med artikel 38.

3. Förhandlingar om avtal om ekonomiskt partnerskap kommer att föras med de AVS-stater som anser sig redo att föra sådana förhandlingar, på den nivå som de bedömer som lämplig och i enlighet med de förfaranden som AVS-gruppen kommit överens om, i syfte att stödja AVS-staternas regionala integrationsprocesser.

4. Förhandlingarna om avtalen om ekonomiskt partnerskap ska framför allt syfta till fastställandet av en tidsplan för ett gradvis undanröjande av hindren för handel mellan parterna, i överensstämmelse med de relevanta WTO-reglerna. Vad beträffar gemenskapen ska liberaliseringen av handeln bygga på gemenskapens regelverk och syfta till förbättring av AVS-staternas nuvarande marknadstillträde, bland annat genom en översyn av ursprungsreglerna. Vid förhandlingarna ska hänsyn tas till AVS-staternas utvecklingsnivå, de sociala och ekonomiska verkningarna i dessa länder av handelsåtgärder samt ländernas förmåga att anpassa sina ekonomier till liberaliseringsprocessen. Förhandlingarna ska därför, inom ramen för de WTO-regler som då kommer att gälla,

▼ M10

vara så flexibla som möjligt när det gäller fastställandet av en tillräckligt lång övergångstid, slutgiltig produkttäckning (med beaktande av känsliga sektorer) och graden av asymmetri vad gäller tidtabellen för tull-avvecklingen.

5. Parterna ska samarbeta nära med varandra i WTO för att försvara de ordningar de kommer överens om, särskilt med avseende på hur stor flexibilitet som ska tillåtas.

6. Parterna ska närmare diskutera hur man bäst kan förenkla och se över de ursprungsbestämmelser, inbegripet bestämmelser om kumulation, som gäller för exporten från dessa länder.

7. Så snart ett avtal om ekonomiskt partnerskap ingåtts får de AVS-stater som inte är parter i det avtalet när som helst ansöka om anslutning till detta.

8. Inom ramen för samarbetet mellan AVS-staterna och EU för att stödja regionalt samarbete och regional integration i AVS-staterna, i enlighet med avdelning I och artikel 35, ska parterna fästa särskild vikt vid de behov som följer av genomförandet av avtalen om ekonomiskt partnerskap. De principer som anges i artikel 1 i bilaga IV till detta avtal ska tillämpas. Parterna är överens om att man i detta sammanhang ska använda sig av befintliga och nya finansieringsmekanismer för att kanalisera medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete och andra källor.

Artikel 37a

Andra handelsarrangemang

1. Med hänsyn till att utvecklingen alltmer går mot ökad handelsliberalisering ska det vara möjligt för EU och AVS-staterna att förhandla om och delta i genomförandet av avtal som leder till en ökad multilateral och bilateral handelsliberalisering. Handelsliberalisering kan leda till att de förmåner som beviljats AVS-staterna urholkas och inverka negativt på dessa länders konkurrensförmåga på unionsmarknaden och på deras utvecklingsinsatser, vilka EU är angelägen om att stödja.

2. I överensstämmelse med målen för det ekonomiska samarbetet och handelssamarbetet ska EU sträva efter att hitta sätt att avhjälpa de negativa effekter som eventuellt kan bli följden av liberaliseringsprocessen så att AVS-staterna kan behålla sina betydande förmåner inom ramen för det multilaterala handelssystemet så länge som möjligt och för att de ska få så lång tid som möjligt på sig att genomföra alla oundvikliga sänkningar av förmånerna.

▼ B*Artikel 38*

Gemensam ministerkommitté för handel

1. En gemensam ministerkommitté AVS-EG för handel skall inrättas.

▼ M10

2. Ministerkommittén för handel ska diskutera alla handelsrelaterade frågor som rör alla AVS-stater och, framför allt, regelbundet följa upp hur förhandlingarna om och genomförandet av avtalen om ekonomiskt partnerskap framskrider. Kommittén ska med särskild uppmärksamhet följa de multilaterala handelsförhandlingar som för närvarande pågår och undersöka hur initiativ till en mera vittgående liberalisering skulle påverka handeln mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen och utvecklingen av AVS-staternas ekonomier. Den ska vid behov rapportera och utfärda lämpliga rekommendationer till ministerrådet, bland annat om stödjande åtgärder, för att öka de fördelar som följer av handelsordningen mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen.

▼B

3. Ministerkommittén för handel skall sammanträda minst en gång per år. Dess arbetsordning skall fastställas av Ministerrådet. Kommittén skall bestå av företrädare för AVS-staterna och för gemenskapen.

▼M10*Artikel 38a*

S a m r å d

1. I de fall där nya åtgärder eller åtgärder som fastställts i program som gemenskapen antagit för tillnärmning av lagar och andra författningar i syfte att underlätta handel, kan tänkas påverka en eller flera AVS-staters intressen ska gemenskapen, innan dessa åtgärder beslutas, underrätta AVS-gruppens sekretariat och berörda AVS-stater.

2. För att gemenskapen ska ges möjlighet att ta hänsyn till AVS-gruppens intressen ska samråd hållas på begäran av denna grupp i enlighet med artikel 12 i detta avtal, i syfte att nå en tillfredsställande lösning.

3. När befintliga gemenskapsbestämmelser som antagits i syfte att underlätta handel påverkar en eller flera AVS-staters intressen eller när dessa intressen påverkas av tolkningen, tillämpningen eller administrationen av sådana bestämmelser, ska samråd hållas på begäran av de berörda AVS-staterna, i enlighet med artikel 12, i syfte att nå en tillfredsställande lösning.

4. I syfte att finna en tillfredsställande lösning får parterna även ta upp eventuella andra handelsrelaterade problem till behandling i den gemensamma ministerkommittén för handel, när dessa problem kan tänkas härröra från åtgärder som har vidtagits eller planerats av medlemsstaterna.

5. Parterna ska underrätta varandra om sådana åtgärder så att ett effektivt samråd kan säkerställas.

6. Parterna är eniga om att när det i en institution som inrättats inom ramen för ett avtal om ekonomiskt partnerskap hålls samråd eller utbyts information om frågor som faller inom ramen för avtalet i fråga ska detta anses uppfylla även bestämmelserna i denna artikel och i artikel 12 i detta avtal, under förutsättning att samtliga AVS-stater som kan tänkas påverkas är parter i det avtal om ekonomiskt partnerskap i enlighet med vilket samrådet hålls eller informationen utbyts.

▼B

KAPITEL 3

Samarbete i internationella forum*Artikel 39*

A l l m ä n n a b e s t ä m m e l s e r

1. Parterna understryker betydelsen av att de deltar aktivt i Världshandelsorganisationen och andra relevanta internationella organisationer, dels genom medlemskap i dessa organisationer, dels genom att de nära bevakar vilka frågor som behandlas i organisationerna och följer deras verksamhet.

▼B

2. De är överens om att nära samarbeta när det gäller att identifiera och främja sina gemensamma intressen i samband med internationellt ekonomiskt samarbete och handelssamarbete, särskilt inom ramen för WTO, inbegripet vad gäller deltagandet i fastställande och genomförande av dagordningen för framtida multilaterala handelsförhandlingar. Ett förbättring av tillträdet till gemenskapsmarknaden och andra marknader för varor och tjänster med ursprung i AVS-staterna skall i detta sammanhang ägnas särskild uppmärksamhet.

3. De är också överens om betydelsen av flexibilitet i WTO-reglerna, så att hänsyn kan tas till AVS-staternas utvecklingsnivå och till de svårigheter de ställs inför när de skall fullgöra sina skyldigheter. De är vidare överens om behovet av tekniskt bistånd för att AVS-staterna skall ha möjlighet att genomföra sina åtaganden.

4. Gemenskapen förklarar sig beredd att bistå AVS-staterna i deras ansträngningar att i överensstämmelse med detta avtal bli aktiva medlemmar av dessa organisationer, genom utveckling av förmågan att förhandla, aktivt delta, övervaka och genomföra de berörda avtalen.

*Artikel 40***R å v a r o r**

1. Parterna erkänner att det är nödvändigt att sörja för bättre fungerande internationella råvarumarknader och ökad öppenhet på marknaden.

2. De bekräftar att de är villiga att i ökad utsträckning samråda i internationella forum och organisationer där råvarufrågor behandlas.

3. Ett åsiktsutbyte skall i detta syfte, på begäran av någon av parterna, äga rum

— om genomförandet av internationella avtal eller om verksamheten i särskilda mellanstatliga arbetsgrupper, med syftet att förbättra och effektivisera dessa avtal eller grupper med hänsyn till marknadsstendenserna, samt

— när det finns förslag om att ett internationellt avtal skall ingås eller förnyas eller att en särskild mellanstatlig arbetsgrupp skall inrättas.

Syftet med åsiktsutbytet skall vara att respektive parts intressen skall kunna beaktas. Åsiktsutbytet kan vid behov äga rum inom ramen för Ministerkommittén för handel.

KAPITEL 4**Handel med tjänster***Artikel 41***Allmänna bestämmelser**

1. Parterna understryker den ökande betydelsen av tjänster i internationell handel och tjänsters viktiga bidrag till ekonomisk och social utveckling.

▼B

2. De bekräftar på nytt sina respektive åtaganden inom ramen för allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) och understryker behovet av särskild och differentierad behandling av leverantörer av tjänster i AVS-staterna.

3. Gemenskapen åtar sig att inom ramen för förhandlingarna om en fortlöpande liberalisering av handeln med tjänster i enlighet med artikel XIX i GATS i positiv anda överväga AVS-staternas prioriteringar när det gäller förbättringar i EG:s bindningslista och därigenom söka tillgodose deras specifika intressen.

4. Parterna är också eniga om målet att, inom ramen för avtalen om ekonomiskt partnerskap och när de fått viss erfarenhet av att tillämpa mest gynnad nationsbehandling enligt GATS, utvidga sitt partnerskap till att också omfatta liberalisering av tjänster i enlighet med bestämmelserna i GATS, särskilt bestämmelserna om utvecklingsländernas deltagande i avtal om liberalisering.

▼M10

5. Gemenskapen ska genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35 stödja AVS-staternas ansträngningar att förbättra sin förmåga att tillhandahålla tjänster. Tjänster med anknytning till arbetsmarknad, affärsverksamhet, distribution, finans, turism, kultur och byggnadsverksamhet samt relaterade tekniska konsulttjänster ska ägnas särskild uppmärksamhet; strävan ska vara att konkurrenskraften hos dessa tjänster ska förbättras så att såväl volymen som värdet av AVS-staternas handel med varor och tjänster kan ökas.

▼B*Artikel 42*

Sjötransport

1. Parterna erkänner betydelsen av kostnadseffektiva och ändamålsenliga sjötransporttjänster i en säker och ren marin miljö såsom det viktigaste transportmedlet för underlättande av internationell handel och därmed en av drivkrafterna för ekonomisk utveckling och utveckling av handel.

2. De förbinder sig att främja avreglering inom sjötransportsektorn och att i detta syfte på ett effektivt sätt och på icke-diskriminerande och kommersiell grundval tillämpa principen om obegränsat tillträde till marknaden för internationell sjötransport.

3. Parterna skall bland annat när det gäller tillträde till hamnar, utnyttjande av infrastruktur och andra sjöfartstjänster i hamnarna och därtill knutna avgifter samt i fråga om tullfaciliteter och tilldelning av hamnplatser och faciliteter för lastning och lossning inte behandla fartyg som drivs av medborgare eller företag hos den andra parten eller fartyg som är registrerade på den andra partens territorium mindre gynnsamt än sina egna fartyg.

▼ M10

4. Gemenskapen ska genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35 stödja AVS-staternas ansträngningar att utveckla och befrämja kostnadseffektiva och ändamålsenliga sjötransporttjänster i AVS-staterna, med sikte på att få till stånd ett ökat deltagande av AVS-företag inom internationella sjöfartstjänster.

▼ B*Artikel 43*

Informations- och kommunikationsteknik samt
informationssamhället

1. Parterna erkänner den viktiga roll som informations- och kommunikationsteknik spelar och ett aktivt deltagande i informationssamhället är en nödvändig förutsättning för att AVS-staterna skall kunna integreras i världsekonomin.

2. De bekräftar därför på nytt sina respektive åtaganden inom ramen för befintliga multilaterala avtal, särskilt det protokoll om grundläggande telekommunikationstjänster som bifogats GATS, och uppmanar de AVS-stater som ännu inte gjort det att tillträda dessa avtal.

3. De är vidare eniga om att aktivt och till fullo delta i de internationella förhandlingar som kan komma att föras på detta område i framtiden.

4. Parterna kommer därför att vidta åtgärder som kan underlätta för AVS-staternas medborgare att få tillträde till informations- och kommunikationsteknik, bland annat följande:

- Utveckling av förnybara energiresurser till rimliga priser och främjande av deras användning.
- Utveckling och användning av billiga trådlösa nät med större täckningsområde.

▼ M4

— Utveckling och främjande av utnyttjandet av lokalt innehåll när det gäller informations- och kommunikationsteknik.

▼ M10

5. Parterna är också överens om att bygga ut sitt samarbete i fråga om informations- och kommunikationsteknik och informationssamhället. Samarbetet ska framför allt, genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35, inriktas på säkerställande av en högre grad av komplementaritet mellan och harmonisering av kommunikationssystemen, på nationell, regional och internationell nivå, och på anpassning av systemen till ny teknik.

▼ B

KAPITEL 5

Handelsrelaterade områden*Artikel 44*

Allmänna bestämmelser

1. Parterna erkänner den växande betydelsen av nya områden med anknytning till handel när det gäller underlättandet av en gradvis integrering av AVS-staterna i världsekonomin. De är därför överens om att förstärka sitt samarbete på dessa områden genom fullständigt och samordnat deltagande i relevanta internationella forum och avtal.

▼ M10

2. Gemenskapen ska stödja AVS-staterna, genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35, i deras ansträngningar att stärka sin förmåga att behandla alla handelsrelaterade områden. Om det behövs ska detta också kunna innefatta förbättring och understödjande av den institutionella ramen.

▼ B*Artikel 45*

Konkurrenspolitik

1. Parterna är överens om att införande och genomförande av en effektiv och sund konkurrenspolitik och effektiva konkurrensregler är av avgörande betydelse när det gäller att åstadkomma och befästa ett investeringsbefrämjande klimat, en hållbar industrialiseringsprocess samt öppenhet vad gäller marknadstillträde.

2. För att säkerställa att konkurrenssnedvridande företeelser undanröjs och med vederbörlig hänsyn till de enskilda AVS-staternas olika utvecklingsnivå och olika ekonomiska behov förbinder sig parterna att genomföra nationella eller regionala regler och strategier, inbegripet kontroll och, under vissa förutsättningar, förbud mot avtal mellan företag, beslut av sammanslutningar av företag eller samordnade åtgärder mellan företag vilka har till syfte eller verkan att förhindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen. Parterna är också överens om att förbjuda ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning på gemenskapens marknad eller på AVS-staternas territorium.

▼ M10

3. Parterna är också överens om att öka sitt samarbete på detta område för att tillsammans med de behöriga nationella konkurrensmyndigheterna utforma och understödja en effektiv konkurrenspolitik genom vilken det stegvis kan säkerställas att konkurrensreglerna efterlevs av såväl privata som statliga företag. Samarbetet ska på detta område framför allt, genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35, avse stöd till utarbetandet av en lämplig rättslig ram och av regler för dess tillämpning på myndighetsplanet, med särskild hänvisning till de minst utvecklade ländernas särskilda situation.

▼ B*Artikel 46*

Skydd av immateriella rättigheter

1. Utan att det påverkar deras ståndpunkter i multilaterala förhandlingsområden, erkänner parterna behovet av att säkerställa en tillräcklig och effektiv skyddsnivå vad gäller de immateriella rättigheter som omfattas av avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (TRIPs), inbegripet industriellt och kommersiellt rättsskydd och skydd för geografiska beteckningar, i linje med internationella normer och med sikte på att minska snedvridning av och hinder för bilateral handel.

2. De understryker vikten i detta sammanhang av att TRIPs-avtalet, som ingår som bilaga till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, och konventionen om biologisk mångfald tillträds.

▼ B

3. De är också överens om nödvändigheten av att, beroende på vilken utvecklingsnivå de uppnått, tillträda alla relevanta internationella konventioner om immateriella rättigheter som avses i del I i TRIPs-avtalet.

4. Gemenskapen, dess medlemsstater och AVS-staterna kan överväga att ingå avtal om skydd av varumärken eller geografiska beteckningar för produkter av särskild betydelse för någon av parterna.

5. I detta avtal avses med immateriella rättigheter i synnerhet upphovsrätt, även upphovsrätten till datorprogram, och närstående rättigheter, inbegripet konstnärliga mönster, samt industriellt rättsskydd, vilket omfattar bruksmodeller, patent, inbegripet rätten till biotekniska uppfinningar och växtsorter och andra effektiva system av eget slag (sui generis), mönster, geografiska beteckningar, inbegripet ursprungsbeteckningar, varumärken för varor eller tjänster, kretsmönster för halvledarprodukter (topografier), rättsligt skydd för databaser och skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten samt skydd av konfidentiell information om know-how.

▼ M10

6. Parterna är vidare överens om att stärka sitt samarbete på detta område. Samarbetet ska på begäran, på de villkor som parterna kommit överens om och genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35, bland annat omfatta följande områden: utarbetande av lagar och andra författningar om skydd av immateriella rättigheter och kontroll av reglernas efterlevnad, förhindrande av att rättighetshavare missbrukar eller att konkurrenter kränker sådana rättigheter, inrättande och förstärkning av nationella och regionala byråer och andra organ, vilket även kan omfatta stöd, bland annat i form av utbildning av personal, till regionala organ på det immaterialrättsliga området med uppgift att kontrollera att lagstiftningen om skydd av immateriella rättigheter efterlevs.

▼ B*Artikel 47***Standardisering och certifiering**

1. Parterna är överens om att samarbeta närmare med varandra i fråga om standardisering, certifiering och kvalitetssäkring i syfte att undanröja onödiga tekniska hinder och minska skiljaktigheterna sig emellan på dessa områden och på så sätt underlätta handeln.

De bekräftar i detta sammanhang på nytt sitt åtagande inom ramen för avtalet om tekniska handelshinder, som ingår som bilaga till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen.

▼ M10

2. Samarbetet när det gäller standardisering och certifiering ska, genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35, syfta till att främja kompatibilitet mellan parternas system och särskilt omfatta följande:

▼B

- Åtgärder enligt avtalet om tekniska handelshinder för att, med beaktande av AVS-staternas ekonomiska utvecklingsnivå, främja ökad användning av internationella tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, inbegripet sektors-specifika åtgärder.
  - Samarbeta i fråga om kvalitetsstyrning och kvalitetssäkring inom utvalda sektorer av betydelse för AVS-staterna.
  - Understödjande av initiativ till kapacitetsuppbyggnad i AVS-staterna vad gäller bedömning av överensstämmelse, metrologi och standardisering.
  - Utveckling av förbindelser mellan organ för standardisering, bedömning av överensstämmelse och certifiering i AVS-staterna och i Europa.
3. Parterna förbinder sig att i sinom tid överväga att föra förhandlingar om avtal om ömsesidig bedömning av överensstämmelse inom sektorer av ömsesidigt ekonomiskt intresse.

Artikel 48

Åtgärder på det sanitära och fytosanitära området

1. Parterna erkänner varje parts rätt att införa och genomföra åtgärder på det sanitära och fytosanitära området vilka är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, förutsatt att åtgärderna inte utgör en godtycklig diskriminering eller allmänt en föräckt begränsning av handeln. De bekräftar i detta syfte på nytt sina åtaganden inom ramen för avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder, som ingår som bilaga till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, med beaktande av sina respektive utvecklingsnivåer.
2. De förbinder sig också att i överensstämmelse med avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder förstärka samordningen, samrådet och informationsgivningen när det gäller anmälan och tillämpning av föreslagna åtgärder på det sanitära och fytosanitära området, närhelst dessa åtgärder kan tänkas påverka den andra partens intressen. De är också överens om att i syfte att tillvarata sina gemensamma intressen samråda med varandra och samordna sina åtgärder inom ramen för Codex Alimentarius, den internationella byrån för smittsamma husdjursjukdomar och den internationella växtskyddskonventionen.

▼M10

3. Parterna är överens om att bygga ut sitt samarbete genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35, i syfte att stärka den offentliga och den privata sektorns kapacitet på detta område i AVS-staterna.

▼B*Artikel 49*

Handel och miljö

▼M10

1. Parterna bekräftar på nytt sitt åtagande att, med beaktande av sina respektive utvecklingsnivåer, främja utvecklingen av internationell handel på ett sådant sätt att en hållbar och god förvaltning av miljön i enlighet med internationella konventioner och åtaganden på området

▼ M10

kan säkerställas. De är överens om att AVS-staternas särskilda behov och krav bör beaktas vid utformningen och genomförandet av miljöåtgärder, även när gäller bestämmelserna i artikel 32a.

▼ B

2. Med beaktande av Rio-principerna och för att medverka till att handel och miljö ömsesidigt förstärker varandra i högre utsträckning än vad som nu är fallet är parterna överens om att bygga ut sitt samarbete på detta område. Samarbetet skall i synnerhet syfta till fastställandet av sammanhängande nationella, regionala och internationella strategier, förstärkning av kvalitetskontrollen av varor och tjänster i miljöhänsen samt främjande av miljövänliga produktionsmetoder inom relevanta sektorer.

▼ M10

3. Parterna är överens om att miljöåtgärder inte bör användas i protektionistiskt syfte.

▼ B*Artikel 50*

Handel och arbetsnormer

1. Parterna bekräftar sin uppslutning kring internationellt erkända arbetsnormer sådana de slagits fast i de relevanta ILO-konventionerna, särskilt de konventioner som rör föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar, avskaffande av tvångsarbete, förbud mot de värsta formerna av barnarbete samt icke-diskriminering i fråga om anställning.

2. De är överens om att öka sitt samarbete på detta område, särskilt i följande avseenden:

- Informationsutbyte om den lagstiftning och de regleringar de tillämpar på arbetsområdet.
- Utarbetande av nationell arbetslagstiftning och förstärkning av befintlig lagstiftning.
- Utbildningsprogram och program för ökad opinionsbildning.
- Kontroll av att bestämmelserna i nationell lagstiftning och andra regleringar på arbetsområdet efterlevs.

▼ M10

3. Parterna är överens om att arbetsnormer inte bör användas i protektionistiskt syfte.

▼ B*Artikel 51*

Konsumentpolitik och skydd av konsumenters hälsa

1. Parterna är överens om att för att undvika att det uppstår handels hinder är, bygga ut sitt samarbete i fråga om konsumentpolitik och konsumenters hälsa, med beaktande av nationell lagstiftning.

▼ M10

2. Samarbetet ska framför allt, genom nationella och regionala utvecklingsstrategier i enlighet med avdelning I och artikel 35, syfta till följande: förbättring av den institutionella och tekniska kapaciteten på detta område; upprättande av system för snabbt informationsutbyte rörande farliga produkter; informations- och erfarenhetsutbyte om upprättande och tillämpning av produktövervakning sedan produkter släppts ut på marknaden och om produktsäkerhet; förbättring av informationen till konsumenter om priset på och egenskaper hos produkter och tjänster som bjuds ut på marknaden; främjande av utveckling av oberoende konsumentorganisationer och av kontakter mellan företrädare för konsumentintressen; åtgärder för att få till stånd ökad förenlighet mellan konsumentpolitiska strategier och system; anmälan av åtgärder som vidtas för att kontrollera att gällande bestämmelser efterlevs samt främjande av samarbete när det gäller undersökning av skadliga eller illojala affärsmetoder och genomförande av exportförbud i handeln mellan parterna för varor och tjänster som inte får saluföras i produktionslandet.

▼ B*Artikel 52*

Undantagsbestämmelse på skatteområdet

1. Utan att det påverkar bestämmelserna i artikel 31 i bilaga IV skall mest-gynnad-nationsbehandling som beviljas i enlighet med bestämmelserna i detta avtal eller i andra ordningar som antagits inom ramen för detta avtal inte tillämpas på skatteförmåner som parterna beviljat eller i framtiden kan komma att bevilja på grundval av avtal om undvikande av dubbelbeskattning, andra skatteöverenskommelser eller nationell skattelagstiftning.

2. Ingen bestämmelse i detta avtal eller i ordningar som antagits inom ramen för detta avtal får tolkas så att det hindrar antagandet eller genomförandet av åtgärder som syftar till att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande i enlighet med skatteregler i gällande avtal om undvikande av dubbelbeskattning, andra skatteöverenskommelser eller nationell skattelagstiftning.

3. Ingen bestämmelse i detta avtal eller i ordningar som antagits inom ramen för detta avtal får tolkas så att det hindrar parterna från att vid tillämpning av relevanta bestämmelser i sin skattelagstiftning skilja mellan skattebetalare med skilda omständigheter, särskilt vad gäller bosättningsort eller den plats där deras kapital är investerat.

KAPITEL 6

Samarbete på andra områden*Artikel 53*

Fiskeriavtal

1. Parterna förklarar sig villiga att förhandla fram fiskeriavtal som skall syfta till att garantera långsiktigt hållbara, ömsesidigt tillfredsställande villkor för fiskeaktiviteter i AVS-staterna.

▼B

2. Utan att det påverkar tillämpningen av särskilda ordningar som överenskommit mellan utvecklingsländer inom ett och samma geografiska område, inbegripet ömsesidiga ordningar på fiskeområdet, skall AVS-staterna, när de ingår eller genomför sådana avtal, inte diskriminera gentemot gemenskapen eller mellan medlemsstaterna, och gemenskapen skall inte diskriminera gentemot AVS-stater.

*Artikel 54***Tryggad livsmedelsförsörjning**

1. Gemenskapen förbinder sig, med avseende på tillgängliga jordbruksprodukter, att se till att exportbidragen för en rad produkter, vilka kommer att preciseras med utgångspunkt i de livsmedelsbehov som AVS-staterna anmäler, för samtliga dessa stater kan fastställas längre tid i förväg än vad som hittills varit fallet.
2. Förutfastställelsen skall avse ett år och skall tillämpas varje år så länge detta avtal är i kraft, varvid det skall vara underförstått att nivån på exportbidraget kommer att fastställas i enlighet med de metoder som normalt tillämpas av kommissionen.
3. Särskilda avtal får ingås med de AVS-stater som begär det som ett led i sin politik för en tryggad livsmedelsförsörjning.
4. De särskilda överenskommelser som avses i punkt 3 får inte äventyra produktion och handelsflöden i AVS-regionerna.

DEL 4

SAMARBETE FÖR UTVECKLINGSFINANSIERING

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

KAPITEL 1

Mål, principer och riktlinjer samt stödberättigade enheter och organ*Artikel 55***Mål**

Samarbetet för utvecklingsfinansiering skall syfta till att genom tillhållande av tillräckliga finansiella resurser och ändamålsenligt tekniskt bistånd understödja och främja AVS-staternas ansträngningar att förverkliga de mål som anges i detta avtal, på grundval av ömsesidigt intresse och i en anda av ömsesidigt beroende.

*Artikel 56***Principer****▼M10**

1. Samarbetet för utvecklingsfinansiering ska genomföras på grundval av, och i överensstämmelse med, AVS-staternas mål, strategier och prioriteringar för sin utveckling på nationell, regional och på AVS-regionövergripande nivå. Hänsyn ska tas till varje stats geografiska, sociala och kulturella kännetecken och till dess särskilda potential. Med utgångspunkt i den internationellt överenskomna agendan för biståndseffektivitet ska samarbetet grunda sig på principerna om ägarskap, mottagaranpassning, givarsamordning och harmonisering, resultatorienterad

▼ M10

biståndsförvaltning och ömsesidig ansvarighet. Samarbetet ska särskilt utmärkas av följande:

- a) Det ska främja lokalt ägarskap på alla nivåer i utvecklingsprocessen.
- b) Det ska återspegla ett partnerskap grundat på ömsesidiga rättigheter och skyldigheter.
- c) Vikten av att resursflödet blir förutsebart och tillförlitligt och av att resurser beviljas fortlöpande och på mycket förmånliga villkor ska beaktas.
- d) Samarbetet ska vara flexibelt och anpassat till situationen i den enskilda AVS-staten och till det berörda projektets eller programmets särskilda art.
- e) Effektivitet, samordning och enhetlighet ska säkerställas.

▼ B

2. Inom ramen för samarbetet skall de minst utvecklade AVS-staterna beviljas särskild behandling och AVS-inlandsstaternas och AVS-östater-nas sårbarhet vederbörligen beaktas. De särskilda behov som uppstår i ett land efter bilägandet av en konflikt skall också uppmärksammas.

*Artikel 57***Riktlinjer**

1. Åtgärder som finansieras inom ramen för detta avtal skall genomföras av AVS-staterna och gemenskapen i nära samarbete och med iakttagande av principen om likställighet mellan parterna.
2. Det skall ankomma på AVS-staterna att
  - a) definiera de mål och prioriteringar som skall ligga till grund för de vägledande programmen,
  - b) välja ut projekt och program,
  - c) utarbeta och lägga fram projekt- och programhandlingar,
  - d) förbereda upphandlingar samt förhandla om och sluta kontrakt,
  - e) genomföra och förvalta projekt och program,
  - f) upprätthålla projekt och program.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna ovan kan även stödberättigade icke-statliga aktörer få till uppgift att lägga fram förslag till och genomföra program och projekt inom områden som berör dem.
4. Det skall ankomma på AVS-staterna och gemenskapen gemensamt att
  - a) i de gemensamma institutionerna fastställa riktlinjerna för utvecklingsfinansieringssamarbetet,
  - b) anta de vägledande programmen,
  - c) bedöma projekt och program,

▼ B

- d) se till att deltagande i anbudsinfordringar och kontrakt kan ske på lika villkor,
  - e) följa och utvärdera verkningarna och resultaten av projekt och program, samt
  - f) se till att projekt och program verkställs korrekt, utan onödiga dröjsmål och på ett effektivt sätt.
5. Det skall ankomma på gemenskapen att fatta beslut om finansiering av projekt och program.
6. Om inget annat föreskrivs i detta avtal, skall ett beslut som förutsätter godkännande från den andra partens sida godkännas, eller anses ha godkänts, inom 60 dagar från den dag det anmälts av en part.

▼ M4*Artikel 58*

Enheter och organ som kan komma i fråga för stöd

1. Följande enheter eller organ kan komma i fråga för finansiellt stöd enligt detta avtal:

- a) AVS-staterna.

▼ M10

- b) Regionala eller mellanstatliga organ där en eller flera AVS-stater ingår, även Afrikanska unionen och andra organ med medlemmar som inte tillhör AVS-gruppen, och som har givits befogenheter av dessa AVS-stater.

▼ M4

- c) Gemensamma organ som inrättats av AVS-staterna och gemenskapen för förverkligandet av vissa särskilda mål.

2. Efter godkännande från den eller de berörda AVS-staterna skall även följande kunna komma i fråga för finansiellt stöd:

- a) Nationella eller regionala offentliga eller halvoffentliga organ och enheter i AVS-staterna, inbegripet parlamenten, och, särskilt, finansiella institut och utvecklingsbanker i AVS-staterna.
- b) Företag och andra privata organisationer samt privata aktörer i AVS-staterna.
- c) Företag i en gemenskapsmedlemsstat, för att dessa skall få möjlighet att driva produktiva projekt i en AVS-stats territorium, varvid stöd skall ges som tillägg till företagets egna bidrag.

▼ M10

- d) Finansiella intermediärer i AVS-staterna eller gemenskapen vilka tillhandahåller, främjar och finansierar privata eller offentliga investeringar i AVS-staterna.

▼ M4

- e) Myndighetsorgan på lokal förvaltningsnivå i AVS-staterna eller gemenskapen.

▼ M10

- f) Utvecklingsländer som inte tillhör AVS-gruppen, när de deltar i ett gemensamt initiativ eller en regional organisation tillsammans med AVS-stater, i enlighet med artikel 6 i bilaga IV till detta avtal.

▼ M4

3. Icke-statliga aktörer från AVS-staterna och gemenskapen med lokal prägel kan komma i fråga för finansiellt stöd enligt detta avtal i enlighet med närmare bestämmelser i de nationella och regionala vägledande programmen.

▼ B

KAPITEL 2

Tillämpningsområde för finansieringen samt finansieringens art*Artikel 59*

Inom ramen för de prioriteringar som fastställts av den eller de berörda AVS-staterna på nationell eller regional nivå kan stöd ges till projekt, program eller andra verksamheter som bidrar till förverkligandet av detta avtals mål.

*Artikel 60***Tillämpningsområde**

Finansieringen kan bland annat, beroende på vilka behov som föreligger och vilka typer av åtgärder som bedöms vara mest lämpliga, avse stöd för följande:

- a) Åtgärder som bidrar till att lindra AVS-staternas skuldbörda och betalningsbalansproblem.
- b) Makroekonomiska reformer och strukturreformer; makroekonomisk politik och strukturpolitik.

▼ M10

- c) Åtgärder för att lindra de kortsiktiga negativa verkningarna av exogena chocker, inbegripet fluktuationer i exportinkomster, på reformer och politik på det sociala och ekonomiska området.

▼ B

- d) Sektorsinriktade strategier och reformer.
- e) Institutionell utveckling och kapacitetsuppbyggnad.
- f) Program för tekniskt samarbete.

▼ M10

- g) Humanitärt bistånd och katastrofbistånd, inbegripet stöd till flyktingar och fördrivna personer, insatser som kopplar samman kortsiktigt katastrofbistånd och återuppbyggnad med långsiktigt utvecklingsbistånd vid krissituationer och efterkrissituationer, samt katastrofberedskap.

▼ B*Artikel 61***Finansieringens art**

- 1. Finansieringen skall bland annat avse följande:
  - a) Finansiering av projekt och program.
  - b) Krediter, garantiordningar och tillskott till eget kapital.

▼ B

- c) Budgetstöd, antingen direkt, för de AVS-stater vars valuta är konvertibel och fritt kan överlåtas, eller indirekt, genom användande av de motpartsmedel som de olika gemenskapsinstrumenten genererar.
- d) Finansiering av den personal och de materiella resurser som krävs för att projekten och programmen skall kunna administreras och övervakas på ett effektivt sätt.
- e) Sektorsinriktade eller generella program för importstöd i någon av följande former:
  - i) Sektorsinriktade importprogram i form av direkt upphandling, inbegripet finansiering av insatsvaror i produktionssystemet och leveranser för förbättring av de sociala tjänsterna.
  - ii) Sektorsinriktade importprogram, där stödet utgår i form av utländsk valuta som via flera delbetalningar ställs till förfogande för finansiering av import inom bestämda sektorer.
  - iii) Generella importprogram, där stödet utgår i form av utländsk valuta som via flera delbetalningar ställs till förfogande för finansiering av import allmänt, varvid det kan röra sig om en rad olika produkter.

▼ M10

2. Direkt budgetstöd för understödjande av makroekonomiska reformer eller sektorsreformer ska beviljas om
  - a) det finns, eller håller på att genomföras, väl definierade nationella eller sektorsinriktade utvecklingsstrategier som är särskilt inriktade på fattigdomsbekämpning,
  - b) det finns, eller håller på att genomföras, en väl definierad stabilitetsinriktad makroekonomisk politik som har fastställts av landet självt och bedömts positivt av de huvudsakliga givarna, i förekommande fall inbegripet de internationella finansinstituten, och
  - c) förvaltningen av offentliga medel sker på ett tillräckligt öppet, ansvarsfullt och effektivt sätt.

Gemenskapen ska anpassa sig till varje enskild AVS-stats system och förfaranden, övervaka sitt budgetstöd tillsammans med det berörda partnerlandet och stödja partnerländerna i deras insatser för att öka sin egen ansvarighet, parlamentariska kontroll och granskningskapacitet samt allmänhetens tillgång till information.

▼ B

3. Ett liknande budgetstöd skall gradvis beviljas för att understödja sektorspolitik i stället för enskilda projekt.
4. Importprogram och budgetstöd enligt ovan kan också utnyttjas för att bistå stödberättigade AVS-stater som genomför reformer som syftar till inomregional ekonomisk liberalisering och som medför nettoövergångskostnader.

▼ M10

5. Inom ramen för detta avtal ska medel som öronmärkts genom den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal, egna medel från Europeiska investeringsbanken (nedan kallad *banken*) och, när så är lämpligt, andra medel från gemenskapens budget användas för att finansiera projekt, program och andra verksamheter som bidrar till förverkligandet av detta avtals mål.

▼B

6. Medel som anslås inom ramen för detta avtal får användas för att täcka de sammanlagda lokala och externa kostnaderna för projekt och program, inbegripet finansiering av återkommande kostnader.

AVDELNING II

FINANSIELLT SAMARBETE

KAPITEL 1

Finansiella resurser

Artikel 62

Totalt belopp

1. Det totala beloppet för gemenskapens finansiella stöd i enlighet med detta avtal och de närmare villkoren för finansieringen anges i bilagorna till avtalet.

2. Om en AVS-stat inte skulle ratificera detta avtal eller skulle säga upp det, skall parterna anpassa de belopp som anges i finansprotokollet i bilaga I. De finansiella resurserna skall också anpassas

- a) om nya AVS-stater som inte deltagit i avtalsförhandlingarna tillträder avtalet, och
- b) om gemenskapen utvidgas.

Artikel 63

Finansieringsmetoder

Finansieringsmetoderna för varje enskilt projekt eller program skall fastställas gemensamt av den eller de berörda AVS-staterna och gemenskapen med hänsyn till

- a) AVS-statens/AVS-staternas utvecklingsnivå, geografiska läge samt ekonomiska och finansiella situation,
- b) projektets eller programmets art, ekonomiska och finansiella avkastning och sociala och kulturella verkningar, samt
- c) om det är fråga om lån, faktorer som borgar för att räntor och amorteringar kommer att betalas.

Artikel 64

Finansiellt stöd som ställs till förfogande via en finansiell intermediär

1. Finansiellt stöd får ställas till förfogande till eller via den berörda AVS-staten eller, med förbehåll för bestämmelserna i detta avtal, via därtill berättigade finansiella institut eller direkt till varje annan stödberättigad mottagare. Om en slutlig mottagare beviljas finansiellt stöd via en intermediär eller om stöd beviljas direkt till en slutlig mottagare i den privata sektorn, skall följande gälla:

- a) De villkor på vilka stöd kan ställas till förfogande för en slutlig mottagare via en intermediär eller stöd kan utgå till en slutlig mottagare i den privata sektorn skall fastställas i finansieringsöverenskommelsen eller lånekontraktet.

▼B

- b) Den eventuella ekonomiska fördel som uppkommer för intermediären genom förmedlingstransaktionen eller som ett resultat av direktutlåningen till den slutliga mottagaren inom den privata sektorn skall, sedan administrativa kostnader, valutarisker och finansiella risker samt kostnaden för tekniskt bistånd till den slutliga mottagaren beaktats, användas för utvecklingsändamål på de villkor som fastställts i finansieringsavtalet eller lånekontraktet.
2. Om finansieringen äger rum via en finansiell intermediär som är etablerad eller verksam i en AVS-stat, skall det ankomma på detta organ att välja ut och bedöma de enskilda projekten och att förvalta de medel som, på de villkor som anges i detta avtal och efter gemensam överenskommelse mellan parterna, ställs till dess förfogande.

*Artikel 65***S a m f i n a n s i e r i n g**

1. De finansiella resurserna enligt detta avtal får, på begäran av AVS-staterna, användas för samfinansiering som äger rum tillsammans med i synnerhet utvecklingsorgan och utvecklingsinstitut, gemenskapens medlemsstater, AVS-stater, tredje land eller internationella eller privata finansiella institut, företag eller exportkreditorgan.
2. Möjligheten till samfinansiering skall särskilt övervägas i de fall ett deltagande från gemenskapens sida kan hjälpa till att mobilisera medel från andra finansieringskällor och det därigenom blir möjligt att ställa ett förmånligt finansieringspaket till den berörda AVS-statens förfogande.
3. Samfinansiering kan ske i form av gemensam finansiering eller parallell finansiering. I varje enskilt fall skall den lösning som är mest lämplig från kostnadseffektivitetssynpunkt ges företräde. Dessutom skall åtgärder vidtas för samordning och harmonisering av gemenskapens och övriga finansieringsorgans insatser, så att antalet förfaranden som AVS-staterna måste engagera sig i blir minsta möjliga och förfarandena kan göras mer flexibla.
4. Samrådet och samordningen med andra givare och samfinansierare bör när så är möjligt fördjupas och utvecklas genom upprättande av ramavtal om samfinansiering. Riktlinjerna och förfarandena när det gäller samfinansiering bör ses över för att effektivitet och bästa möjliga villkor skall kunna säkerställas.

KAPITEL 2

Skuldlättnad och strukturanpassningsstöd*Artikel 66***S k u l d l ä t t n a d s s t ö d****▼M10**

1. För att lindra AVS-staternas skuldbörda och betalningsbalansproblem är parterna överens om att använda de medel som tillhandahålls genom den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal för att bidra till internationellt beslutade skuldlättnadsinitiativ till förmån för AVS-staterna. Gemenskapen förbinder sig vidare att

▼ M10

undersöka hur andra medel än gemenskapsmedel på längre sikt skulle kunna användas för att stödja internationellt överenskomna skuldåtgärdsinitiativ.

▼ B

2. På begäran av en AVS-stat kan gemenskapen tillhandahålla
  - a) stöd när det gäller att undersöka och komma fram till konkreta lösningar vad gäller landets skuldsättningsproblem, även med avseende på inhemsk upplåning, dess svårigheter att sköta skuldtjänsten och dess betalningsbalansproblem,
  - b) utbildning i skuldförvaltning och internationella förhandlingar i finansfrågor samt stöd till workshops, kurser och seminarier på dessa områden, samt
  - c) stöd till utveckling av flexibla system och instrument för skuldförvaltning.
3. För att bidra till betalningen av räntor och amorteringar avseende skulder som härrör från lån ur bankens egna medel, särskilda lån och riskkapital från AVS-staterna, på de villkor som de från fall till fall kommer överens om med kommissionen, använda tillgängliga medel i utländsk valuta som avses i detta avtal för sådana betalningar, allt eftersom återbetalningsskyldighet avseende dessa skulder inträder och intill det belopp som krävs för betalningar i nationell valuta.
4. Utan att det påverkar de särskilda diskussioner som äger rum i de relevanta organisationerna förklarar sig parterna, med hänsyn till det internationella skuldproblemets allvar och dess inverkan på den ekonomiska tillväxten, beredda att i samband med de internationella diskussionerna fortsätta att utbyta åsikter om det allmänna skuldproblemet.

*Artikel 67***Strukturanpassningsstöd****▼ M10**

1. Den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal ska makroekonomiska reformer och sektorsreformer som genomförs av AVS-stater stödjas. Parterna ska i detta sammanhang se till att anpassningen är ekonomiskt genomförbar och socialt och politiskt godtagbar. Stödet ska beviljas på grundval av en gemensam bedömning mellan gemenskapen och den berörda AVS-staten av de reformåtgärder på makroekonomisk nivå eller sektorsnivå som vidtas eller övervägs; bedömningen ska möjliggöra en helhetsbedömning av reformansträngningarna. Den gemensamma bedömningen ska så långt som möjligt anpassas till den landspecifika ordningen och metoden för övervakning av stödet ska grunda sig på uppnådda resultat. Det är viktigt att stödprogrammen kännetecknas av snabb utbetalning.

▼ B

2. AVS-staterna och gemenskapen erkänner att det är nödvändigt att uppmantra reformprogram på regional nivå och tillse att regionala verksamheter som påverkar den nationella utvecklingen vederbörligen beaktas i samband med utformning och genomförande av nationella program. När det gäller strukturanpassningsstöd skall strävan därför också vara att
  - a) redan i början av problemanalysen inbegripa åtgärder som kan främja regional integration samt beakta följderna av gränsöverskridande anpassning.

▼B

- b) understödja harmonisering och samordning av makroekonomisk politik och sektorspolitik, även på skatte- och tullområdena, så att den dubbla målsättningen regional integration och strukturreformer på nationell nivå kan uppfyllas,
- c) ta hänsyn, antingen genom generella importprogram eller genom budgetstöd, till hur nettoövergångskostnaderna för den regionala integrationen påverkar budgetinkomster och betalningsbalans.
3. AVS-stater som genomför eller överväger att genomföra makroekonomiska reformer eller sektorsreformer skall vara berättigade till strukturanpassningsstöd, varvid hänsyn skall tas till det regionala sammanhanget, reformernas effektivitet, deras förväntade utvecklingseffekter i ekonomiskt, socialt och politiskt hänseende och deras förväntade verkningar med avseende på landets ekonomiska och sociala problem.
4. De AVS-stater som genomför reformprogram vilka erkänts av och stöds av åtminstone de viktigaste multilaterala givarna, eller vilka överenskommit med sådana givare men inte nödvändigtvis erhåller finansiellt stöd från dem, skall automatiskt anses uppfylla förutsättningarna för anpassningsstöd.
5. Strukturanpassningsstöd skall beviljas i flexibla former och utgå i form av sektorsvisa eller generella importprogram eller i form av budgetstöd.
6. Utarbetande och bedömning av strukturanpassningsprogram skall ske och beslut om finansiering av programmen skall fattas i enlighet med avtalets bestämmelser om genomförandeförfaranden och med beaktande av att medlen inom ramen för strukturanpassningsprogrammen skall utbetalas snabbt. Retroaktiv finansiering av en begränsad del av importen med ursprung i AVS-staterna eller gemenskapen skall från fall till fall kunna tillåtas.
7. Vid genomförandet av de enskilda stödprogrammen skall säkerställas att de ekonomiska aktörerna i AVS-staterna får så bred och öppen tillgång som möjligt till programresurserna och att upphandlingsförfarandena överensstämmer med administrativ och kommersiell praxis i den berörda staten. Samtidigt skall bästa möjliga förhållande mellan pris och kvalitet för importerade varor säkerställas, liksom den nödvändiga förenligheten med de framsteg som uppnåtts internationellt när det gäller harmonisering av förfarandena för strukturanpassningsstöd.

▼M10

KAPITEL 3

Stöd vid exogena chocker*Artikel 68*

1. Parterna erkänner att makroekonomisk instabilitet till följd av exogena chocker kan påverka AVS-staternas utveckling negativt och äventyra deras möjligheter att förverkliga sina utvecklingsmål. För att mildra de kortsiktiga skadliga verkningarna av en exogen chock, bland annat på exportinkomsterna, inrättas därför ett ytterligare stödssystem inom ramen för den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal.
2. Detta stöd ska syfta till att möjliggöra fullföljandet av reformer och politik på det sociala och ekonomiska området som skulle kunna påverkas negativt av en inkomstminskning och till att avhjälpa de kortsiktiga negativa verkningarna av exogena chocker.

▼ M10

3. Det faktum att AVS-staternas ekonomier är extremt beroende av export, särskilt av export av produkter från jordbruks- och gruvsektorerna, ska beaktas vid tilldelningen av medel. De minst utvecklade AVS-staterna, AVS-inlandsstaterna, AVS-östaterna och AVS-stater som genomgått en konflikt eller drabbats av en naturkatastrof ska i detta sammanhang beviljas en mera gynnsam behandling.

4. De tillkommande medlen ska ställas till förfogande i enlighet med de särskilda villkor för denna stödform som anges i bilaga II om finansieringsformer och finansieringsvillkor.

5. Gemenskapen ska också stödja marknadsbaserade försäkringsordningar som utformats för AVS-stater som önskar skydda sig mot de kortsiktiga verkningarna av exogena chocker.

▼ B

KAPITEL 4

Stöd till sektorspolitik*Artikel 69*

1. Samarbetet skall syfta till att genom de olika instrument och åtgärdsformer som anges i detta avtal stödja följande:

- a) Sektorsinriktade program och reformer på det sociala området och på det ekonomiska området.
- b) Åtgärder för att öka aktiviteten inom produktionssektorn och höja exportens konkurrenskraft.
- c) Åtgärder för utbyggnad av tjänster inom den sociala sektorn.
- d) Tematiska frågor och ämnesövergripande frågor.

2. Stödet skall, allt efter vad som är lämpligt, tillhandahållas genom

- a) sektorsinriktade program,
- b) budgetstöd,
- c) investeringar,
- d) återuppbyggnad,
- e) utbildning,
- f) tekniskt bistånd, samt
- g) institutionellt stöd.

KAPITEL 5

Mikroprojekt och decentraliserat samarbete*Artikel 70*

För att lokalsamhällellas utvecklingsbehov skall kunna tillgodoses och för att alla aktörer som deltar i decentraliserat samarbete och har möjlighet att bidra till AVS-staternas självständiga utveckling skall kunna uppmuntras att lägga fram och genomföra initiativ skall sådana utvecklingsinitiativ stödjas genom samarbetet, inom ramen för den berörda AVS-staternas nationella lagstiftning och det vägledande programmet. I detta sammanhang skall följande stödjas:

▼ B

- a) Mikroprojekt på lokal nivå som påverkar befolkningens levnadsförhållanden i ekonomiskt eller socialt hänseende, tillgodoser ett tydligt och konstaterat prioriterat behov och genomförs på initiativ av och med aktiv medverkan av det lokalsamhälle som projektet avser.
- b) Decentraliserat samarbete, i synnerhet då detta innebär att aktörer som deltar i decentraliserat samarbete i AVS-staterna och deras mot-svarigheter i gemenskapen samordnar sina insatser och resurser. Denna form av samarbete skall göra det möjligt att mobilisera kompetens, innovativa arbetsmetoder och resurser hos aktörerna i decentraliserat samarbete till nytta för AVS-statens utveckling.

Artikel 71

1. Mikroprojekt och decentraliserade samsamarbetsåtgärder får stödjas med finansiella resurser enligt detta avtal. Projekt och program inom ramen för denna form av samarbete kan vara kopplade till de program som de vägledande programmen koncentrerats kring men behöver inte vara det, utan kan också vara ett medel för att nå särskilda mål i de vägledande programmen eller ha tillkommit på initiativ av lokalsamhällen eller av aktörer som deltar i decentraliserat samarbete.

2. Fonden skall bidra till finansieringen av mikroprojekt och decentraliserat samarbete, varvid bidraget normalt inte skall överstiga tre fjärdedelar av den totala kostnaden för varje enskilt projekt och inte får överskrida den nivå som fastställts i det vägledande programmet. Resten skall tillhandahållas

- a) av det berörda lokalsamhället, när det är fråga om mikroprojekt (och utgå in natura eller i form av tjänster eller kontanta medel, allt efter lokalsamhällets förmåga att bidra),
- b) av de aktörer som deltar i det decentraliserade samarbetet, förutsatt att de finansiella, tekniska, materiella och andra resurser som de ställer till förfogande normalt inte utgör mindre än 25 % av den beräknade kostnaden för projektet eller programmet,
- c) undantagsvis av den berörda AVS-staten, antingen genom ett ekonomiskt bidrag eller genom att den ställer utrustning som ägs av det allmänna till förfogande eller genom att den tillhandahåller tjänster.

3. För projekt och program som finansieras inom ramen för mikroprojekt eller decentraliserat samarbete skall de förfaranden gälla som anges i detta avtal, särskilt de förfaranden som anges i de fleråriga programmen.

▼ M10

KAPITEL 6

Humanitärt bistånd, katastrofbistånd och efterkrisbistånd*Artikel 72*

Allmän princip

1. Humanitärt bistånd, katastrofbistånd och efterkrisbistånd ska ges i samband med en kris. Humanitärt bistånd och katastrofbistånd ska syfta till att rädda och skydda människoliv och till att lindra

▼ **M10**

mänskligt lidande närhelst det finns behov av detta. Efterkrisbistånd ska syfta till återuppbyggnad och till att sammankoppla kortsiktigt katastrofbistånd med långsiktiga utvecklingsprogram.

2. Krissituationer, inbegripet långvarig strukturell instabilitet och sårbarhet, utgör ett hot mot lag och ordning och mot säkerheten för personer, och riskerar att trappas upp till en väpnad konflikt eller att destabilisera landet. Krissituationer kan även vara orsakade av naturkatastrofer, katastrofer orsakade av människor såsom krig och andra extraordinära omständigheter med därmed jämförbar verkan, t.ex. i samband med klimatförändringen, miljöförstöring, tillgång till energikällor och naturtillgångar och extrem fattigdom.

3. Humanitärt bistånd och efterkrisbistånd ska tillhandahållas under den tid som krävs för att möta offrens behov och bidrar därmed till en sammankoppling av katastrof-, återuppbyggnads- och utvecklingsbistånd.

4. Humanitärt bistånd ska uteslutande beviljas i förhållande till katastrofoffrens behov och intressen och i överensstämmelse med principerna i internationell humanitär rätt och principerna om humanitet, opartiskhet, oberoende och neutralitet. Det ska särskilt inte förekomma någon diskriminering mellan offren på grund av ras, etnisk härkomst, religion, kön, ålder, nationalitet eller politisk tillhörighet; rätten att nå offren och skyddet av dem ska garanteras, liksom hjälppersonalens säkerhet och skydd av utrustning.

5. Humanitärt bistånd, katastrofbistånd och efterkrisbistånd som inte kan finansieras via unionens budget ska finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal. Humanitärt bistånd, katastrofbistånd och efterkrisbistånd ska utgöra ett komplement till medlemsstaternas insatser, samordnas med dessa och genomföras i överensstämmelse med bästa praxis på området biståndseffektivitet.

Artikel 72a

M å l

1. Det humanitära biståndet och katastrofbiståndet ska syfta till att
  - a) rädda och skydda människoliv under och efter krissituationer,
  - b) med hjälp av all tillgänglig logistik bidra till finansiering och distribution av humanitärt bistånd samt till att de avsedda mottagarna får direkt tillgång till biståndet,
  - c) genomföra kortsiktiga återanpassnings- och återuppbyggnadsåtgärder så att de drabbade befolkningsgrupperna återigen kan nå ett minimum av social och ekonomisk integrering, och att så snart som möjligt skapa förutsättningar för att utvecklingen ska kunna komma i gång igen på grundval av de långsiktiga mål som fastställts av de berörda AVS-staterna och AVS-regionerna,

▼ **M10**

- d) avhjälpa behov som uppstått på grund av befolkningsflyttningar (flyktingar, fördrivna och återvändande) till följd av naturkatastrofer eller katastrofer som orsakats av människan och så länge som det behövs söka tillgodose flyktingarnas och de fördrivnas behov, oavsett var de befinner sig, och underlätta deras frivilliga återflyttning och återintegrering i ursprungslandet, samt
- e) hjälpa AVS-staterna och AVS-regionerna att införa kortsiktiga mekanismer för katastrofförebyggande och katastrofberedskap, däribland prognos- och varningssystem, i syfte att mildra följderna av katastrofer.

2. Bistånd kan beviljas AVS-stater och AVS-regioner som tar emot flyktingar eller återvändande, för att tillgodose akuta behov som inte omfattas av katastrofbiståndet.

3. Efterkrisbistånd ska syfta till att bidra till den materiella återuppbyggnad och den sociala återanpassning som krävs efter en kris och kan användas för att sammankoppla kortsiktigt katastrofbistånd och återuppbyggnad med relevanta långsiktiga utvecklingsprogram som finansieras med medel från nationella och regionala vägledande program eller programmet för AVS-regionövergripande samarbete. Insatserna ska syfta till att underlätta övergången från det akuta krisläget till utvecklingskedet, underlätta social och ekonomisk återintegrering av de drabbade befolkningsgrupperna, undanröja, så långt som möjligt, krisens orsaker samt stärka institutioner och de lokala och nationella aktörernas ägarskap när det gäller utformningen av en politik för hållbar utveckling för den berörda AVS-staten.

4. När så är lämpligt ska de kortsiktiga mekanismer för katastrofförebyggande och katastrofberedskap som avses i punkt 1 e samordnas med andra befintliga mekanismer för katastrofförebyggande och katastrofberedskap.

Utarbetandet och förstärkningen av nationella, regionala och AVS-övergripande mekanismer för riskminskning och riskhantering tjänar till att förbättra AVS-staternas förmåga att återhämta sig efter en katastrof. All därmed sammanhängande verksamhet får genomföras i samarbete med regionala och internationella organisationer och program som har dokumenterad erfarenhet av katastrofriskreducering.

*Artikel 73***Genomförande**

1. Biståndsinsatser ska vidtas antingen på begäran av den AVS-stat eller AVS-region som berörs av krissituationen, på initiativ av kommissionen eller på inrådan av internationella organisationer och lokala och internationella icke-statliga organisationer.

2. Gemenskapen ska vidta adekvata åtgärder som kan underlätta ett snabbt genomförande av de insatser som krävs för att de akuta hjälpbehoven ska kunna tillgodoses. Biståndet ska förvaltas och genomföras på ett sätt som möjliggör snabba, flexibla och effektiva insatser.

3. Med hänsyn till utvecklingskaraktären hos det bistånd som beviljas i enlighet med detta kapitel kan stödet undantagsvis, på begäran av den berörda staten eller regionen, användas tillsammans med medel från det vägledande programmet.

▼ B

KAPITEL 7

Investeringsstöd och stöd till utveckling av den privata sektorn*Artikel 74*

Samarbetet skall inriktas på att genom ekonomiskt och tekniskt bistånd understödja de riktlinjer och strategier vad gäller investeringar och utveckling av den privata sektorn som anges i detta avtal.

Artikel 75

Främjande av investeringar

AVS-staterna, gemenskapen och dess medlemsstater, vilka erkänner betydelsen av privata investeringar för främjandet av deras utvecklings-samarbete och behovet av åtgärder för att befordra sådana investeringar, skall, var och en inom ramen för sina respektive befogenheter,

- a) genomföra åtgärder för att uppmuntra privata investerare som iakttar målen och prioriteringarna för utvecklings-samarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen samt tillämpliga lagar och andra författningar i deras respektive stater att delta i utvecklings-ansträngningarna,
- b) vidta åtgärder som bidrar till upprättande och upprätthållande av ett förutsägbart och säkert investeringsklimat samt förhandla fram överenskommelser som syftar till att förbättra investeringsklimatet,
- c) uppmuntra den privata sektorn i Europeiska unionen att investera i AVS-staterna och att ge sina motparter i AVS-staterna specifikt bistånd inom ramen för ömsesidigt affärssamarbete och partnerskap,
- d) underlätta partnerskap och samriskföretag genom att uppmuntra samfinansiering,
- e) finansiera sektorsinriktade investeringsforum för att främja partnerskap och investeringar i utlandet,
- f) stödja AVS-staterna i deras ansträngningar att dra till sig finansiering, särskilt privat finansiering, för investeringar i infrastruktur och intäktsgenererande infrastruktur av särskilt stor betydelse för den privata sektorn,
- g) stödja kapacitetsuppbyggnad hos inhemska investeringsfrämjande organ och andra institut som är engagerade i främjande och underlättande av utländska investeringar,
- h) sprida information om investeringsmöjligheter och om villkoren för att bedriva affärsverksamhet i AVS-staterna, samt
- i) främja dialog, samarbete och partnerskap inom den privata sektorn på nationell och regional nivå och mellan AVS-staterna och Europeiska unionen, särskilt genom ett näringslivsforum AVS-EU. Verksamheten inom ett sådant näringslivsforum AVS-EU skall stödjas för att det skall bli möjligt att
  - i) underlätta dialog inom den privata sektorn i AVS-staterna och Europeiska unionen och mellan denna och de organ som upprättas enligt detta avtal,

▼B

- ii) analysera och med jämna mellanrum förse de relevanta organen med information om alla slags frågor som rör förbindelserna mellan den privata sektorn i AVS-staterna respektive i Europeiska unionen och som har samband med detta avtal eller, allmänt, information om de ekonomiska förbindelserna mellan gemenskapen och AVS-staterna, samt
- iii) analysera upplysningar om särskilda sektorsproblem avseende till exempel en viss tillverkningsbransch eller vissa produkttyper på regional eller subregional nivå och se till att informationen överlämnas till de relevanta organen.

*Artikel 76***Finansiering av investeringar samt investeringsstöd**

1. Genom samarbetet skall långsiktiga finansiella resurser tillhandahållas i syfte att bidra till främjandet av den privata sektorns tillväxt och att medverka till mobiliseringen av inhemskt och utländskt kapital för detta ändamål. Genom samarbetet skall i detta syfte bland annat följande ställas till förfogande:

- a) Gåvobistånd i form av finansiellt och tekniskt bistånd till stöd för följande: politiska reformer; utveckling av mänskliga resurser eller utveckling av institutionell kapacitet, inbegripet andra former av institutionellt stöd i samband med en specifik investering; åtgärder för att öka företagets konkurrenskraft och förstärka kapaciteten hos privata finansiella och icke-finansiella intermediärer; underlättande och främjande av investeringar samt åtgärder för förbättring av konkurrenskraften.
- b) Rådgivnings- och konsulttjänster som kan bidra till skapandet av ett gynnsamt investeringsklimat. Det skall också upprättas en databas till ledning för och främjande av kapitalflödena.
- c) Riskkapital för investeringar i eget kapital och därmed likställt kapital, garantier till stöd för inhemska eller utländska privata investeringar samt lån eller krediter på de villkor som anges i bilaga II till detta avtal (Finansieringsformer och finansieringsvillkor).

▼M10

- d) Lån ur bankens egna medel och från investeringsanslaget, i enlighet med de villkor som anges i bilaga II till detta avtal. Dessa lån får även användas för att finansiera offentliga investeringar i grundläggande infrastruktur.

▼B

- 2. Lån ur bankens egna medel skall beviljas i enlighet med bankens stadga och med villkoren i bilaga II till detta avtal.

*Artikel 77***Investeringsgarantier**

1. Investeringsgarantier har en växande betydelse som verktyg för utvecklingsfinansiering, eftersom de bidrar till att minska projektriskerna och främjar tillflödet av privat kapital. Det skall därför genom samarbetet söras för att riskförsäkring i ökad utsträckning ställs till förfogande och utnyttjas för att minska riskerna och därigenom öka investerarnas förtroende för AVS-staterna.

▼B

2. Garantier skall erbjudas genom samarbetet, och garantimedel för risktäckning av sådana investeringar som kan komma i fråga för garanti skall ställas till förfogande. Följande skall särskilt stödjas:

- a) Återförsäkringsordningar för täckning av utländska direktinvesteringar som företas av garantiberättigade investerare mot rättslig osäkerhet och de viktigaste riskerna för expropriering, valutarestriktioner, krig och civila oroligheter samt kontraktsbrott. Investerare kan försäkra sina projekt med avseende på varje kombination av de fyra typerna av täckning.
- b) Garantiprogram för täckning av risk i form av delgarantier för lånefinansiering. Delgarantierna skall kunna avse såväl en del av risken som en del av krediten.
- c) Nationella och regionala garantifonder i vilka i synnerhet inhemska finansiella institut eller investerare är engagerade; syftet skall vara att främja finanssektorns utveckling.

3. Samarbetet skall också innefatta stöd till kapacitetsuppbyggnad, institutionellt stöd och deltagande i basfinansieringen av nationella eller regionala initiativ som syftar till att minska den kommersiella risken för investerare (t.ex. garantifonder, tillsynsorgan, skiljeförfaranden och rättsordningar avsedda att öka skyddet för investeringar; förbättring av exportkreditsystem).

4. Utgångspunkten för stödet skall vara att det skall komplettera privata eller offentliga initiativ och tillföra dem ett mervärde, och det skall, när det är möjligt, utgå i partnerskap med privata och andra offentliga organisationer. AVS-staterna och EG kommer inom ramen för AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete att gemensamt studera förslaget om inrättande av ett garantiorgan AVS-EG med uppgift att tillhandahålla och förvalta investeringsgarantiprogram.

Artikel 78

Skydd av investeringar

1. AVS-staterna och gemenskapen och dess medlemsstater bekräftar, var och en inom ramen för sina befogenheter, behovet av att främja och skydda parternas investeringar på varandras territorium och bekräftar i detta sammanhang vikten av att de i ömsesidigt intresse ingår avtal om främjande och skydd av investeringar, vilka också skulle kunna utgöra en grundval för försäkrings- och garantiordningar.

2. För att uppmuntra till europeiska investeringar i utvecklingsprojekt som är av särskild betydelse för AVS-staterna och som AVS-staterna tar initiativ till kan gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och AVS-staterna, å andra sidan, även, om det rör sig om projekt i vilka gemenskapen och europeiska företag bidrar till finansieringen, ingå avtal om specifika projekt av ömsesidigt intresse.

3. Parterna är också överens om att inom ramen för avtalen om ekonomiskt partnerskap och med respekterande av gemenskapens och dess medlemsstaternas respektive befogenheter införa allmänna principer om skydd och främjande av investeringar vilka skall motsvara de principer som i behöriga internationella forum eller bilateralt fastställts som bästa principer på området.

AVDELNING III
TEKNISKT SAMARBETE

Artikel 79

1. Det tekniska samarbetet skall inriktas på att stödja AVS-staterna när det gäller utveckling av arbetskraftsresurser på nationell och regional nivå, fortlöpande utveckling av de institutioner som är nödvändiga för en framgångsrik utveckling, även förstärkning av konsultföretag och andra rådgivande inrättningar i AVS-staterna, samt utbytesarrangemang för konsulter från företag i AVS-staterna och i Europeiska unionen.
2. Det tekniska samarbetet skall vara kostnadseffektivt och relevant för de behov det avser och skall också främja kunskapsöverföring och förbättra kompetensen på nationell och regional nivå. Det tekniska samarbetet skall bidra till förverkligandet av projekt- och programmålen, bland annat ansträngningarna att stärka de nationella eller de regionala utanordnarnas förvaltningsförmåga. Följande skall gälla för det tekniska biståndet:
  - a) Det skall vara efterfrågestyrt och alltså ställas till förfogande endast på begäran av den eller de berörda AVS-staterna samt vara anpassat till mottagarens behov.
  - b) Det skall komplettera och stödja AVS-staternas ansträngningar att identifiera sina egna behov.
  - c) Det skall övervakas och följas upp så att effektivitet i stödet kan garanteras.
  - d) Deltagande av experter, konsultföretag samt utbildnings- och forskningsinrättningar i AVS-staterna i kontrakt som finansieras med medel från fonden skall uppmuntras, och man skall söka utvärdera hur kvalificerad personal på nationell eller regional nivå kan engageras i fondens projekt.
  - e) Utstationering av välutbildad personal från AVS-staterna för tjänstgöring i rådgivande ställning vid institutioner i det egna landet eller i ett grannland eller vid regionala organisationer skall uppmuntras.
  - f) Det tekniska biståndet skall syfta till utveckling av kunskaperna om vilka begränsningar och möjligheter som gäller i fråga om arbetskraftsresurserna på nationell och regional nivå; det skall också syfta till upprättandet av ett register över experter, konsulter och konsultföretag i AVS-staterna som är lämpliga att anlita för projekt och program som finansieras med medel från fonden.
  - g) Tekniskt bistånd mellan AVS-staterna skall stödjas i syfte att främja deras utbyte av tekniskt bistånd, ledningskompetens och yrkesmässig sakkunskap.
  - h) Handlingsprogram för långsiktig institutionell uppbyggnad och för personalutveckling skall utarbetas som en integrerad del av projekt- och programplaneringen, med beaktande av finansieringsbehoven.
  - i) Ordningar avsedda att stärka AVS-staternas förmåga att bygga upp egen sakkunskap skall stödjas.
  - j) Utvecklingen av AVS-staternas förmåga när det gäller planering, genomförande och utvärdering av projekt och vad gäller budgetförvaltning skall ägnas särskild uppmärksamhet.

▼B

3. Tekniskt bistånd får inom ramen för avtalets tillämpningsområde tillhandahållas inom alla de områden som samarbetet omfattar. De åtgärder som stöds skall präglas av stor bredd i fråga om räckvidd och innehåll och skall utformas så att de tillgodoser AVS-staternas behov.

4. Tekniskt bistånd kan vara specifikt eller generellt. AVS–EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete skall fastställa riktlinjer för genomförandet av det tekniska biståndet.

Artikel 80

För att tendensen till begåvningsflykt från AVS-staterna skall kunna vändas skall gemenskapen hjälpa de AVS-stater som begär det att genom olika incitament till återetablering underlätta för välutbildade medborgare från AVS-staterna som är bosatta i industriländerna att flytta tillbaka.

AVDELNING IV

FÖRFARANDE OCH FÖRVALTNINGSSYSTEM*Artikel 81*

Förfaranden

Förvaltningsförfarandena skall vara öppna och lätta att tillämpa och skall möjliggöra decentralisering av arbetsuppgifter och ansvar till aktörerna på platsen. Genomförandet av utvecklingssamarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen skall vara öppet för icke-statliga aktörer inom områden som berör dem. Närmare bestämmelser om programplanering och om förberedelse, genomförande och förvaltning av det finansiella och tekniska samarbetet anges i bilaga IV om genomförande- och förvaltningsförfaranden. Ministerrådet AVS–EU får se över, omarbeta och ändra dessa bestämmelser på grundval av en rekommendation från AVS–EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete.

Artikel 82

Genomförandeansvariga

För genomförandet av finansiellt och tekniskt samarbete enligt detta avtal skall det utses genomförandeansvariga. Närmare bestämmelser om genomförandeansvariga finns i bilaga IV om genomförande- och förvaltningsförfaranden.

*Artikel 83*AVS–EG-kommittén för
utvecklingsfinansieringssamarbete

1. Ministerrådet skall åtminstone en gång om året undersöka i vilken utsträckning målen för samarbetet för utvecklingsfinansiering förverkligas och diskutera allmänna eller specifika problem som uppstått i samband med genomförandet av samarbetet. En AVS–EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete, nedan kallad ”AVS–EG-kommittén”, skall i detta syfte upprättas inom Ministerrådet.

▼B

2. AVS–EG-kommittén skall bland annat
  - a) sörja för att målen och principerna för utvecklingsfinansieringssamarbetet förverkligas generellt sett och fastställa allmänna riktlinjer för ett effektivt genomförande, vid lämplig tidpunkt, av dessa mål och principer,
  - b) undersöka problem som uppstår i samband med genomförandet av åtgärder inom ramen för utvecklingssamarbetet och föreslå lämpliga åtgärder,
  - c) se över bilagorna till avtalet för att säkerställa att de fortfarande är relevanta och lägga fram förslag om lämpliga ändringar för godkännande av Ministerrådet,
  - d) granska åtgärder som vidtas inom avtalets ram för förverkligande av målsättningarna om främjande av utveckling av den privata sektorn och av investeringar samt åtgärder inom ramen för investeringsstödet.
3. AVS–EG-kommittén skall sammanträda kvartalsvis och skall bestå av lika många företrädare för AVS-staterna och för gemenskapen, eller av därtill bemyndigade ställföreträdare för dessa. Kommittén skall sammanträda på ministernivå om någon av parterna begär detta, dock åtminstone en gång per år.
4. Ministerrådet skall fastställa AVS–EG-kommitténs arbetsordning, särskilt de villkor på vilka en medlem får låta sig representeras av någon annan samt antalet medlemmar i kommittén, närmare bestämmelser om kommitténs överläggningar samt regler om ordförandeskap i kommittén.
5. AVS–EG-kommittén får anordna expertmöten i avsikt att undersöka orsakerna till eventuella svårigheter och flaskhalsar som gör att utvecklingssamarbetet inte kan genomföras på ett effektivt sätt. Experterna skall lägga fram rekommendationer till kommittén om hur svårigheterna och flaskhalsarna kan undanröjas.

DEL 5

**ALLMÄNNA BESTÄMMELSER FÖR DE MINST
UTVECKLADE AVS-STATERNA, AVS-INLANDSSTATERNA
OCH AVS-ÖSTATERNA**

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 84

1. För att de minst utvecklade AVS-staterna, AVS-inlandsstaterna och AVS-östaterna till fullo skall kunna dra fördel av de möjligheter som detta avtal erbjuder och kunna öka takten i sin utveckling skall de minst utvecklade AVS-staterna beviljas särskild behandling inom ramen för samarbetet och vederbörlig hänsyn tas till inlandsstaternas och östaternas sårbarhet. De behov som uppstår hos länder efter biläggandet av en konflikt skall också beaktas.
2. Oberoende av de särskilda åtgärder och bestämmelser beträffande de minst utvecklade staterna, inlandsstaterna och östaterna som anges i de olika kapitlen i detta avtal skall, när det gäller dessa stater och stater som genomlevt en konflikt, särskild uppmärksamhet ägnas åt

▼B

- a) förstärkning av regionalt samarbete,
- b) infrastrukturer för transport och kommunikation,
- c) effektivt utnyttjande av havsresurser och saluföring av produkter som framställts ur havsresurser samt, vad gäller inlandsstater, effektivt utnyttjande av insjöfiske,
- d) strukturanpassning, med beaktande av ländernas utvecklingsnivå och, i genomförandeskedet, av den sociala dimensionen av sådan anpassning, samt
- e) genomförande av livsmedelsstrategier och integrerade utvecklingsprogram.

KAPITEL 2

De minst utvecklade AVS-staterna*Artikel 85*

1. De minst utvecklade AVS-staterna skall beviljas särskild behandling för att de skall få möjlighet att bemästra de allvarliga ekonomiska och sociala problem som står i vägen för deras utveckling, så att takten i utvecklingen kan ökas.
2. En förteckning över de minst utvecklade länderna finns i bilaga VI. Förteckningen får ändras genom beslut av Ministerrådet om
  - a) ett tredje land som befinner sig i en jämförbar situation tillträder avtalet,
  - b) den ekonomiska situationen i en AVS-stat skulle förändras väsentligt och varaktigt till den grad att staten måste inkluderas i kategorin minst utvecklade länder eller, omvänt, att det inte längre kan motiveras att staten ingår i den kategorin.

Artikel 86

Bestämmelser om de minst utvecklade AVS-staterna finns i artiklarna 2, 29, 32, 35, 37, 56, 68, 84 och 85.

KAPITEL 3

AVS-inlandsstater*Artikel 87*

1. Särskilda bestämmelser och åtgärder skall fastställas för att stödja AVS-inlandsstaterna i deras ansträngningar att övervinna de geografiska nackdelar och andra hinder som står i vägen för deras utveckling, så att de kan påskynda den.
2. En förteckning över AVS-inlandsstaterna finns i bilaga VI. Förteckningen får ändras genom beslut av Ministerrådet om ett tredje land som befinner sig i en jämförbar situation tillträder avtalet.

▼B*Artikel 88*

Bestämmelser om AVS-inlandsstaterna finns i artiklarna 2, 32, 35, 56, 68, 84 och 87.

KAPITEL 4

AVS-östaten*Artikel 89***▼M4**

1. Särskilda insatser skall göras för att understödja AVS-östaterna i deras strävan att hejda sin tilltagande sårbarhet på grund av nya och allvarliga ekonomiska, sociala och ekologiska problem och att vända utvecklingen. Syftet med dessa insatser skall vara att påskynda prioriterade åtgärder för hållbar utveckling som de små östaterna bland utvecklingsländerna vill genomföra och att på samma gång främja en harmoniserad ansats när det gäller ekonomisk tillväxt och mänsklig utveckling.

▼B

2. En förteckning över AVS-östaterna finns i bilaga VI. Förteckningen får ändras genom beslut av Ministerrådet om ett tredje land som befinner sig i en jämförbar situation tillträder avtalet.

Artikel 90

Bestämmelser om AVS-östaterna finns i artiklarna 2, 32, 35, 56, 68, 84 och 89.

DEL 6

SLUTBESTÄMMELSER*Artikel 91***Konflikt mellan detta avtal och andra fördrag**

Inga fördrag, konventioner, avtal eller arrangemang mellan en eller flera av gemenskapens medlemsstater och en eller flera AVS-stater får hindra genomförandet av detta avtal.

*Artikel 92***Territoriellt tillämpningsområde**

Om inte annat följer av de särskilda bestämmelserna i detta avtal rörande förbindelserna mellan AVS-staterna och de franska utomeuropeiska departementen, skall avtalet tillämpas på de territorier i vilka Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen äger tillämpning och på de villkor som anges i det fördraget, å ena sidan, och på AVS-staternas territorier, å andra sidan.

▼B*Artikel 93*

Ratificering och ikraftträdande

1. Detta avtal skall ratificeras eller godkännas av signatärparterna i enlighet med deras respektive konstitutionella regler och förfaranden.

2. Instrumenten för ratifikation eller godkännande av detta avtal skall deponeras, för AVS-staternas del, hos Europeiska unionens råds generalsekretariat och, för gemenskapens och dess medlemsstaters del, hos AVS-staternas generalsekretariat. Sekretariaten skall genast underrätta signatärstaterna och gemenskapen om detta.

3. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då instrumenten för ratifikation från medlemsstaterna och från åtminstone två tredjedelar av AVS-staterna samt instrumentet med anmälan av gemenskapens godkännande av avtalet har deponerats.

4. En AVS-signatärstat som den dag då detta avtal träder i kraft enligt punkt 3 inte har slutfört förfarandena enligt punkterna 1 och 2 får, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkt 6, slutföra förfarandena senast 12 månader från den dagen.

För en sådan stat skall avtalet börja tillämpas den första dagen i den andra månaden efter den dag då förfarandena slutförts. Den staten skall erkänna giltigheten av varje åtgärd som vidtas för genomförande av avtalet efter dagen för dess ikraftträdande.

5. I arbetsordningarna för de gemensamma institutioner som inrättas enligt avtalet skall det fastställas på vilka villkor företrädare för de signatärstater som avses i punkt 4 får närvara som observatörer vid institutionernas sammanträden.

6. Ministerrådet får besluta att bevilja särskilt stöd till AVS-stater som varit parter i tidigare AVS-EG-konventioner och som på grund av avsaknaden av statliga organ vilka upprättats enligt normala förfaranden inte kunnat underteckna eller ratificera detta avtal. Stödet kan avse institutionell uppbyggnad och ekonomiska och sociala utvecklingsåtgärder, med beaktande särskilt av behoven hos de mest sårbara befolkningsgrupperna. I detta sammanhang kan sådana stater ta i anspråk de medel för finansiellt och tekniskt samarbete som avses i del 4 av detta avtal.

Trots vad som sägs i punkt 4 får de berörda länderna, om de är signatärstater, fullfölja ratificeringsförfarandet inom tolv månader från återuppriktandet av de statliga organen.

Om de berörda staterna varken har undertecknat eller ratificerat avtalet, får de tillträda det genom anslutningsförfarandet enligt artikel 94.

▼B*Artikel 94*

Anslutning

1. Varje ansökan om anslutning till detta avtal från en självständig stat vars struktur och ekonomiska och sociala situation är jämförbar med AVS-staternas skall inges till Ministerrådet.

Om ansökan godkänns av Ministerrådet, skall den berörda staten ansluta sig till avtalet genom att deponera en anslutningshandling hos Europeiska unionens råds generalsekretariat, som skall överlämna en bestyrkt kopia till AVS-staternas sekretariat och underrätta medlemsstaterna om detta. Ministerrådet får fastställa de ändringar som eventuellt kan krävas.

Den berörda staten skall åtnjuta samma rättigheter och ha samma skyldigheter som AVS-staterna. Dess anslutning får inte oförmånligt påverka de fördelar som de AVS-stater vilka har undertecknat detta avtal åtnjuter enligt bestämmelserna om samarbete för utvecklingsfinansiering. Ministerrådet får fastställa villkoren och de särskilda bestämmelserna för en enskild stats anslutning i ett särskilt protokoll, som skall utgöra en integrerad del av avtalet.

2. Ministerrådet skall underrättas om varje ansökan från tredje land om medlemskap i en ekonomisk sammanslutning av AVS-stater.

3. Ministerrådet skall underrättas om varje ansökan från tredje land om medlemskap i Europeiska unionen. Under förhandlingarna mellan unionen och kandidatlandet skall gemenskapen lämna AVS-staterna alla relevanta upplysningar och AVS-staterna skall i sin tur framföra sina synpunkter till gemenskapen så att den till fullo kan beakta dessa. Gemenskapen skall anmäla varje ny anslutning till Europeiska unionen till AVS-staternas sekretariat.

En ny medlemsstat i Europeiska unionen skall, genom en bestämmelse härom i anslutningsakten, bli avtalslutande part i detta avtal från och med dagen för anslutningen. Om akten om anslutningen till unionen inte innehåller någon bestämmelse om automatisk anslutning av medlemsstaten till detta avtal, skall medlemsstaten tillträda avtalet genom deponering av en anslutningshandling hos Europeiska unionens råds generalsekretariat, som skall överlämna en bestyrkt kopia till AVS-staternas sekretariat och underrätta medlemsstaterna om detta.

Parterna skall undersöka verkningarna för detta avtal av att nya medlemsstater ansluter sig. Ministerrådet kan fatta beslut om de övergångsåtgärder eller ändringar som eventuellt kan krävas.

Artikel 95

Avtalets giltighetstid samt översynsklausul

1. Detta avtal ingås för en period av tjugo år, med början den 1 mars 2000.

2. Finansprotokollen skall fastställas för en femårsperiod i taget.

▼ M10

3. Gemenskapen och medlemsstaterna, å ena sidan, och AVS-stater-na, å andra sidan, ska senast tolv månader före utgången av varje fem-årsperiod underrätta den andra parten om de vill att bestämmelserna ska ses över med sikte på en eventuell ändring av avtalet. Om en part begär en översyn av någon av avtalets bestämmelser, ska den andra parten, utan hinder av denna tidsgräns, ha två månader till sitt förfogande för att begära att översynen utsträcks till andra bestämmelser som har samband med dem som var föremål för den ursprungliga begäran.

▼ B

Tio månader före utgången av denna femårsperiod skall parterna inleda förhandlingar för att undersöka vilka ändringar som eventuellt bör göras av de bestämmelser som underrättelsen avsåg.

Artikel 93 skall även gälla för ändringarna.

Ministerrådet skall anta de övergångsåtgärder som eventuellt kan krävas i fråga om de ändrade bestämmelserna fram till dess att de träder i kraft.

4. Arton månader före utgången av avtalets totala löptid skall parterna inleda förhandlingar för att undersöka vilka bestämmelser som i fortsättningen skall gälla för deras förbindelser.

Ministerrådet skall anta de övergångsåtgärder som eventuellt kan krävas fram till dess att det nya avtalet träder i kraft.

Artikel 96

Avtalets grundsatser: samrådsförfarande och lämpliga åtgärder vad gäller mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen

1. I denna artikel avses med ”part” gemenskapen och Europeiska unionens medlemsstater, å ena sidan, och var och en av AVS-staterna, å andra sidan.

▼ M4

1a. Parterna är överens om att, utom i särskilt brådskande fall, uttömma alla tänkbara möjligheter till dialog enligt artikel 8 innan de inleder samråd enligt punkt 2 a i den här artikeln.

▼ B

2. ► **M4** a) Om en part, trots sådan politisk dialog om avtalets grundsatser som avses i artikel 8 och i punkt 1a i den här artikeln, anser att den andra parten underlåter att fullgöra en förpliktelse med avseende på respekten för de mänskliga rättigheterna, demokratiska principer eller rättsstatsprincipen enligt artikel 9.2, skall den, utom i särskilt brådskande fall, lämna den andra parten och ministerrådet all relevant information som krävs för en ingående undersökning av situationen i syfte att söka finna en lösning som är godtagbar för båda parterna. I detta syfte skall den kalla den andra parten till samråd, i enlighet med bilaga VII, om i första hand de åtgärder som den parten har vidtagit eller skall vidta för att avhjälpa situationen.

▼B

Samrådet skall äga rum på den nivå och i den form som anses mest lämpliga för att en lösning skall kunna nås.

Samrådet skall inledas senast 30 dagar efter kallelsen till samråd och skall pågå under en tid som skall fastställas i samförstånd och vara beroende av kränkningens art och allvar. Dialogen inom ramen för samrådsförfarandet skall i alla händelser inte pågå längre än 120 dagar.

Om samrådet inte leder till en för bägge parter godtagbar lösning, om samråd avböjs eller om ett särskilt brådskande fall föreligger får lämpliga åtgärder vidtas. Åtgärderna skall återkallas så snart orsakerna till att de vidtagits inte längre föreligger. ◀

- b) Med begreppet ”särskilt brådskande fall” avses exceptionella fall av särskilt allvarlig och uppenbar kränkning av någon av de grundsatser som anges i artikel 9.2 vilken måste åtgärdas omedelbart.

Den part som tillgriper förfarandet för åtgärder i särskilt brådskande fall skall parallellt underrätta den andra parten och Ministerrådet, förutsatt att tiden medger det.

- c) Med begreppet ”lämpliga åtgärder” avses i denna artikel åtgärder som vidtas i enlighet med internationell rätt och som står i proportion till kränkningen. Vid valet av åtgärder skall de som minst stör detta avtals tillämpning prioriteras. Det skall vara underförstått att ett avbrytande tills vidare av avtalets tillämpning vore att betrakta som en sista utväg.

Åtgärder som vidtas i särskilt brådskande fall skall omedelbart anmälas till den andra parten och till Ministerrådet. På begäran av den berörda parten kan samråd hållas i syfte att närmare undersöka situationen och, om möjligt, finna lösningar. Samrådet skall äga rum i enlighet med bestämmelserna i punkt a andra och tredje styckena.

Artikel 97

Samrådsförfarande och lämpliga åtgärder med avseende på korruption

1. Parterna anser att allvarliga fall av korruption bör föranleda samråd mellan parterna i de fall gemenskapen är en viktig partner vad gäller finansiellt stöd till ekonomiska eller sektorsinriktade strategier eller program.

▼M4

2. I sådana fall får vardera parten kalla den andra parten till samråd. Samrådet skall inledas senast 30 dagar efter kallelsen och dialogen inom ramen för samrådsförfarandet får pågå högst 120 dagar.

▼B

3. Om samrådet inte leder till en för bägge parter godtagbar lösning, eller om samråd avböjs, skall parterna vidta lämpliga åtgärder. Under alla omständigheter ankommer det i första hand på den part där de allvarliga fallen av korruption inträffat att vidta de åtgärder som krävs

▼B

för att omedelbart avhjälpa situationen. De åtgärder som någon av parterna vidtar måste stå i proportion till situationens allvar. Vid valet av åtgärder skall de som minst stör detta avtals tillämpning prioriteras. Det skall vara underförstått att ett avbrytande tills vidare av avtalets tillämpning vore att betrakta som en sista utväg.

4. I denna artikel avses med ”part” gemenskapen och Europeiska unionens medlemsstater, å ena sidan, och var och en av AVS-staterna, å andra sidan.

Artikel 98

Lösning av tvister

1. Tvister mellan en eller flera medlemsstater, å ena sidan, och en eller flera AVS-stater, å andra sidan, om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal skall hänskjutas till Ministerrådet.

Under tiden mellan Ministerrådets möten skall sådana tvister hänskjutas till Ambassadörskommittén.

2. a) Om Ministerrådet inte lyckas bilägga tvisten, kan vardera parten begära att den skall lösas genom skiljedom. Varje part skall i detta syfte inom trettio dagar från ingivandet av begäran om skiljedom utse en skiljeman. Misslyckas detta, kan var och en av parterna be Permanenta skiljedomstolens generalsekreterare att utse den andra skiljemannen.
- b) De två skiljemännen skall i sin tur inom trettio dagar utse en tredje skiljeman. Misslyckas detta kan var en av parterna be Permanenta skiljedomstolens generalsekreterare att utse den tredje skiljemannen.
- c) Om inte skiljemännen beslutar annat, skall den procedur som tillämpas vara den som fastställs i Permanenta skiljedomstolen för internationella organisationer och stater. Skiljemännen skall träffa sitt avgörande inom tre månader med majoritet.
- d) Varje part i tvisten skall vara skyldig att vidta de åtgärder som krävs för att verkställa skiljemännens avgörande.
- e) Vid tillämpningen av detta förfarande skall gemenskapen och dess medlemsstater betraktas som den ena parten i tvisten.

Artikel 99

Uppsägning

Detta avtal kan med sex månaders uppsägningstid sägas upp av gemenskapen och dess medlemsstater gentemot varje AVS-stat och av varje AVS-stat gentemot gemenskapen och dess medlemsstater.

▼ M4*Artikel 100*

Texternas status

Protokollen och bilagorna till detta avtal skall utgöra en integrerad del av avtalet. Bilagorna Ia, II, III, IV och VI får ses över, omarbetas och/eller ändras av ministerrådet på grundval av en rekommendation från AVS — EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete.

▼ M10

Detta avtal, som upprättats i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska, vilka alla texter är lika giltiga, ska deponeras i arkiven tillhörande Europeiska unionens råds generalsekretariat respektive AVS-staternas sekretariat, och en bestyrkt kopia ska av båda sekretariaten överlämnas till regeringen i var och en av signatärstaterna.

▼B

Hecho en Cotonú, el veintitrés de junio del año dos mil.
 Udfærdiget i Cotonou den treogtyvende juni to tusind.
 Geschehen zu Cotonou am dreiundzwanzigsten Juni zweitausend.
 Έγινε στην Κοτονού, στις είκοσι τρεις Ιουνίου δύο χιλιάδες.
 Done at Cotonou on the twenty-third day of June in the year two thousand.
 Fait à Cotonou, le vingt-trois juin deux mille.
 Fatto a Cotonou, addì ventitré giugno duemila.
 Gedaan te Cotonou, de drieëntwintigste juni tweeduizend.
 Feito em Cotonu, em vinte e três de Junho de dois mil.
 Tehty Cotonoussa kahdentenäkymmenentenäkölmantena päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhatta.
 Som skedde i Cotonou den tjugotredje juni tjugohundra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning
 Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland
 Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας
 Por Su Majestad el Rey de España
 Pour le Président de la République française
 Thar ceann Uachtarán na hÉireann
 For the President of Ireland
 Per il Presidente della Repubblica italiana
 Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg
 Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden
 Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich
 Pelo Presidente da República Portuguesa
 Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
 För Republiken Finlands President
 På svenska regeringens vägnar
 For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
 Por la Comunidad Europea
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar
 Pour le Président de la République d'Angola
 For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda
 For the Head of State of the Commonwealth of the Bahamas
 For the Head of State of Barbados
 For the Government of Belize

▼B

Pour le Président de la République du Bénin
 For the President of the Republic of Botswana
 Pour le Président du Burkina Faso
 Pour le Président de la République du Burundi
 Pour le Président de la République du Cameroun
 Pour le Président de la République du Cap-Vert
 Pour le Président de la République Centrafricaine
 Pour le Président de la République Fédérale Islamique des Comores
 Pour le Président de la République démocratique du Congo
 Pour le Président de la République du Congo
 For the Government of the Cook Islands
 Pour le Président de la République de Côte d'Ivoire
 Pour le Président de la République de Djibouti
 For the Government of the Commonwealth of Dominica
 For the President of the Dominican Republic
 For the President of the State of Eritrea
 For the President of the Federal Republic of Ethiopia
 For the President of the Sovereign Democratic Republic of Fiji
 Pour le Président de la République gabonaise
 For the President and Head of State of the Republic of The Gambia
 For the President of the Republic of Ghana
 For Her Majesty the Queen of Grenada
 Pour le Président de la République de Guinée
 Pour le Président de la République de Guinée-Bissau
 Pour le Président de la République de Guinée équatoriale
 For the President of the Republic of Guyana
 Pour le Président de la République d'Haïti
 For the Head of State of Jamaica
 For the President of the Republic of Kenya
 For the President of the Republic of Kiribati
 For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho
 For the President of the Republic of Liberia
 Pour le Président de la République de Madagascar
 For the President of the Republic of Malawi
 Pour le Président de la République du Mali
 For the Government of the Republic of the Marshall Islands
 Pour le Président de la République Islamique de Mauritanie
 For the President of the Republic of Mauritius
 For the Government of the Federated States of Micronesia
 Pour le Président de la République du Mozambique
 For the President of the Republic of Namibia
 For the Government of the Republic of Nauru
 Pour le Président de la République du Niger
 For the President of the Federal Republic of Nigeria
 For the Government of Niue
 For the Government of the Republic of Palau
 For Her Majesty the Queen of the Independent State of Papua New Guinea
 Pour le Président de la République Rwandaise
 For Her Majesty the Queen of Saint Kitts and Nevis
 For Her Majesty the Queen of Saint Lucia
 For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines
 For the Head of State of the Independent State of Samoa
 Pour le Président de la République démocratique de São Tomé et Príncipe
 Pour le Président de la République du Sénégal
 Pour le Président de la République des Seychelles
 For the President of the Republic of Sierra Leone
 For Her Majesty the Queen of the Solomon Islands
 For the President of the Republic of South Africa
 For the President of the Republic of the Sudan
 For the President of the Republic of Suriname
 For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland
 For the President of the United Republic of Tanzania
 Pour le Président de la République du Tchad
 Pour le Président de la République togolaise

▼B

For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga
For the President of the Republic of Trinidad and Tobago
For Her Majesty the Queen of Tuvalu
For the President of the Republic of Uganda
For the Government of the Republic of Vanuatu
For the President of the Republic of Zambia
For the Government of the Republic of Zimbabwe

▼B

BILAGOR TILL AVTALET

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BILAGA I — FINANS PROTOKOLL

BILAGA IA — FLERÅRIG FINANSIERINGSRAM FÖR SAMARBETE INOM RAMEN FÖR DETTA AVTAL

BILAGA IB — FLERÅRIG FINANSIERINGSRAM FÖR PERIODEN 2008–2013

BILAGA IC — FLERÅRIG BUDGETRAM FÖR PERIODEN 2014–2020

BILAGA II — FINANSIERINGSFORMER OCH FINANSIERINGSVILLKOR

- Kapitel 1: Finansiering av investeringar
- Kapitel 2: Särskilda åtgärder
- Kapitel 3: Finansiering med anledning av kortvariga fluktuationer i exportinkomster
- Kapitel 4: Övriga bestämmelser
- Kapitel 5: Avtal om skydd av investeringar

BILAGA III — INSTITUTIONELLT STÖD

BILAGA IV — GENOMFÖRANDE- OCH FÖRVALTNINGSFÖRFANDEN

- Kapitel 1: Programplanering (på nationell nivå)
- Kapitel 2: Programplanering och programberedning (på regional nivå)
- Kapitel 3: Bedömning och finansiering
- Kapitel 4: Genomförande
- Kapitel 5: Uppföljning och utvärdering
- Kapitel 6: Förvaltnings- och genomförandeansvariga för fondens medel

BILAGA VI — FÖRTECKNING ÖVER MINST UTVECKLADE AVS-STATER, AVSINLANDSSTATER OCH AVS-ÖSTATER

BILAGA VII — POLITISK DIALOG OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATISKA PRINCIPER OCH RÄTTSSSTATSPRINCIPEN

PROTOKOLL

PROTOKOLL nr 1 OM DE GEMENSAMMA INSTITUTIONERNAS DRIFTSKONSTADER

PROTOKOLL nr 2 OM PRIVILEGIER OCH IMMUNITET

- Kapitel 1: Personer som deltar i arbete inom ramen för avtalet
- Kapitel 2: AVS-ministerrådets egendom, medel och tillgångar
- Kapitel 3: Officiella meddelanden
- Kapitel 4: AVS-staternas sekretariats personal
- Kapitel 5: Kommissionens delegationer i AVS-staterna
- Kapitel 6: Allmänna bestämmelser

PROTOKOLL nr 3 OM SYDAFRIKA

*BILAGA I***FINANS PROTOKOLL**

1. För de ändamål som anges i detta avtal och för en tid av fem år med början den 1 mars 2000 skall beloppet för gemenskapens finansiella bistånd till AVS-staterna uppgå till totalt 15 200 miljoner euro.
2. Det finansiella biståndet från gemenskapen skall innefatta ett belopp på upp till 13 500 miljoner euro från den nionde Europeiska utvecklingsfonden ("9:e EUF").
3. Medlen från 9:e EUF skall fördelas mellan samarbetsinstrumenten på följande sätt:
  - a) 10 000 miljoner euro i gåvobistånd skall avsättas till ett anslag för stöd till långsiktig utveckling. Anslaget skall användas för finansiering av nationella vägledande program i enlighet med artiklarna 1–5 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till avtalet. Inom ramen för anslaget för stöd till långsiktig utveckling skall
    - i) 90 miljoner euro avsättas för finansiering av budgeten för Centrum för företagsutveckling,
    - ii) 70 miljoner euro avsättas för finansiering av budgeten för Centrum för jordbruksutveckling, samt
    - iii) högst 4 miljoner euro avsättas för de ändamål som avses i artikel 17 i detta avtal (Gemensamma parlamentsförsamlingen).
  - b) 1 300 miljoner euro i gåvobistånd skall avsättas för finansiering av stöd till regionalt samarbete mellan och regional integration av AVS-staterna i enlighet med artiklarna 6–14 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till detta avtal.
  - c) 2 200 miljoner euro skall avsättas till investeringsanslaget i enlighet med de villkor som anges i bilaga II (Finansieringsvillkor) till detta avtal, utan att detta påverkar finansieringen av de räntesubventioner som föreskrivs i artiklarna 2 och 4 i bilaga II till avtalet och som finansieras med de medel som omnämns i punkt 3 a i denna bilaga.
4. Ett belopp på upp till 1 700 miljoner euro skall tillhandahållas från Europeiska investeringsbanken i form av lån ur bankens egna medel. Dessa medel skall anslås för de ändamål som anges i bilaga II (Finansieringsformer och finansieringsvillkor) till detta avtal och i enlighet med de villkor som föreskrivs i bankens stadgar och i relevanta bestämmelser i den nämnda bilagan vad gäller villkor för finansiering av investeringar. Banken får bidra till finansieringen av regionala projekt och program från de medel den förvaltar.
5. Eventuella medel från tidigare Europeiska utvecklingsfonder som återstår den dag då detta finansprotokoll träder i kraft och eventuella åtagandebelopp för pågående projekt, finansierade med medel från dessa fonder vilka skall frigöras vid en senare tidpunkt, skall överföras till 9:e EUF och tas i anspråk i enlighet med villkoren i detta avtal. Medel som på detta sätt överförts till 9:e EUF och som tidigare anslagits till det vägledande programmet för en viss AVS-stat eller AVS-region skall också fortsättningsvis vara anslagna till den staten eller regionen. Det totala beloppet för detta finansprotokoll, plus återstående medel som överförts från tidigare Europeiska utvecklingsfonder, skall avse perioden 2000–2007.
6. Banken skall svara för förvaltningen av lån som beviljas ur bankens egna medel och av åtgärder som finansieras inom ramen för investeringsanslaget. Alla andra resurser enligt avtalet skall förvaltas av kommissionen.

▼ B

7. Innan detta finansprotokoll löper ut skall parterna bedöma i vilken utsträckning åtaganden och betalningar har genomförts. Denna bedömning skall ligga till grund för en förnyad bedömning av det totala medelsbeloppet och för en uppskattning av behovet av nya resurser för att stödja finansiellt samarbete inom ramen för detta avtal.

8. Om de medel som anslagits för något av instrumenten enligt avtalet helt skulle ha tagits i anspråk innan detta finansprotokoll löper ut, skall Gemensamma ministerrådet för AVS–EG vidta lämpliga åtgärder.

▼ M4

9. Med avvikelse från artikel 58 i detta avtal skall ett belopp på 90 miljoner EUR överföras till anslagsposten för samarbete mellan AVS-staterna inom ramen för 9: e EUF. Beloppet får användas för att finansiera delegering av ansvar och arbetsuppgifter under perioden 2006 — 2007 och skall förvaltas direkt av kommissionen.

▼M4*BILAGA Ia***Flerårig finansieringsram för samarbete inom ramen för detta avtal**

1. För de ändamål som fastställs i detta avtal och för tiden från och med den 1 mars 2005 skall en flerårig finansieringsram för samarbete inom ramen för avtalet täcka åtaganden avseende en period om fem eller sex år från och med den 1 januari 2008.
2. Europeiska unionen skall för denna nya period upprätthålla sitt bistånd till AVS-staterna på som lägst samma nivå som nivån för 9: e EUF, exklusive återstående medel från tidigare europeiska utvecklingsfonder; en uppräknig skall dessutom göras, på grundval av gemenskapens uppskattningar, med hänsyn till effekterna av inflationen, tillväxten i Europeiska unionen och unionens utvidgning med tio nya medlemsstater 2004.
3. Eventuella ändringar av den fleråriga finansieringsramen eller motsvarande delar av detta avtal som behöver göras skall, med avvikelse från artikel 95 i detta avtal, beslutas av ministerrådet.

▼ M5*BILAGA Ib***Flerårig finansieringsram för perioden 2008–2013**

1. För de ändamål som anges i detta avtal och för en period från och med den 1 januari 2008 skall beloppet för det finansiella biståndet inom denna fleråriga finansieringsram till AVS-staterna uppgå till totalt 23 966 miljoner euro i enlighet med punkterna 2 och 3.
2. Beloppet 21 966 miljoner euro inom ramen för tionde EUF skall göras tillgängligt när den fleråriga finansieringsramen trätt i kraft. Det skall fördelas mellan de olika samarbetsinstrumenten enligt följande:
  - a) 17 766 miljoner euro till finansiering av nationella och regionala vägledande program. Medlen skall användas till att finansiera
    - i) nationella vägledande program i AVS-staterna i enlighet med artiklarna 1–5 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till detta avtal,
    - ii) regionala vägledande stödprogram för samarbete och integration på såväl regional som interregional nivå i AVS-staterna i enlighet med artiklarna 6–11, artikel 13.1 samt artikel 14 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till detta avtal.
  - b) 2 700 miljoner euro till finansiering av samarbete mellan AVS-stater och mellan regioner vilket kommer flera eller samtliga AVS-stater till godo, i enlighet med artikel 12, artikel 13.2 samt artikel 14 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till detta avtal. Detta anslag skall innefatta strukturstöd till de gemensamma institutioner som avses i och som övervakas i enlighet med regler och förfaranden som föreskrivs i bilaga III till detta avtal, nämligen Centrum för företagsutveckling och Centrum för jordbruksutveckling, och den gemensamma parlamentariska församling som avses i artikel 17 i detta avtal. Detta anslag skall också innefatta stöd till administrationskostnaderna för det AVS-sekretariat som avses i punkterna 1 och 2 i protokoll 1 som fogas till detta avtal.
  - c) 1 500 miljoner euro till finansiering av investeringsanslaget i enlighet med de former och villkor som fastställs i bilaga II (Finansieringsformer och finansieringsvillkor) till detta avtal, inbegripet ett extra bidrag på 1 100 miljoner euro till medlen i investeringsanslaget, som förvaltas som en rullande fond och, under den period som omfattas av tionde EUF, bidrag på 400 miljoner euro för finansiering av de räntesubventioner som avses i artiklarna 2 och 4 i samma bilaga.
3. De åtgärder som finansieras inom ramen för investeringsanslaget, inklusive tillhörande räntesubventioner, skall förvaltas av Europeiska investeringsbanken (EIB). Ett belopp på upp till 2 000 miljoner euro utöver tionde EUF skall tillhandahållas från EIB i form av lån ur bankens egna medel. Dessa medel skall ansåas för de ändamål som anges i bilaga II till detta avtal i enlighet med villkoren i EIB:s stadga och med tillämpliga bestämmelser i den nämnda bilagan när det gäller villkor för finansiering av investeringar. Alla andra finansiella resurser enligt den fleråriga finansieringsramen skall förvaltas av kommissionen.

▼ M5

4. Efter den 31 december 2007 eller den dag då denna fleråriga finansieringsram träder i kraft om den dagen infaller senare, får inga åtaganden ingås för eventuella restbelopp från nionde EUF eller tidigare europeiska utvecklingsfonder eller fonder som frigjorts från projekt som fått bidrag från dessa fonder, med undantag av de restbelopp och medel som frigjorts efter tidpunkten för ikraftträdande till följd av systemet för stabilisering av exportinkomster från jordbruksråvaror (Stabex) från utvecklingsfonder före nionde EUF och restbelopp och ersättningar från medel som anslagits till investeringsanslaget, exklusive tillhörande räntesubventioner. De medel som eventuellt utnyttjas efter den 31 december 2007 kommer fram till det att detta avtal träder i kraft, såsom ovan anförts, endast att användas för att EU:s förvaltning skall kunna fungera och för att täcka de löpande kostnaderna för pågående projekt till dess att tionde EUF träder i kraft.
5. Det totala beloppet för denna fleråriga finansieringsram skall avse perioden 1 januari 2008–31 december 2013. Medel från tionde EUF, med undantag av belopp som anslagits till finansiering av investeringsanslaget, exklusive tillhörande räntesubventioner, får inte längre utnyttjas för att ingå åtaganden efter den 31 december 2013 om inte Europeiska unionens råd enhälligt beslutar något annat, på förslag av kommissionen.
6. AVS–EG-ambassadörskommittén får, på AVS–EG-ministerrådets vägnar, vidta lämpliga åtgärder inom ramen för det totala beloppet för den fleråriga finansieringsramen, i syfte att tillgodose programplaneringsbehov inom ramen för något av de anslag som anges i punkt 2, däribland omfördelning av medel mellan anslagen.
7. Parterna skall genomföra en resultatöversyn för att bedöma i vilken utsträckning åtaganden och betalningar har genomförts och vilka resultat och effekter som uppnåtts genom stödet. Denna översyn skall genomföras på grundval av ett förslag som skall utarbetas av kommissionen under 2010. Den skall bidra till ett beslut om det belopp som skall anslås för finansiellt samarbete efter 2013.
8. Medlemsstaterna får lämna frivilliga bidrag till kommissionen eller EIB för att stödja målen för AVS–EG-avtalet. Medlemsstaterna får även medfinansiera projekt eller program, exempelvis inom ramen för särskilda initiativ som förvaltas av kommissionen eller EIB.

▼ M12*BILAGA Ic*

Flerårig budgetram för perioden 2014–2020

1. För de ändamål som anges i detta avtal och för en period från och med den 1 januari 2014 ska det ekonomiska biståndet till AVS-staterna inom den fleråriga budgetramen uppgå till totalt 31 589 miljoner EUR i enlighet med punkterna 2 och 3.
2. Beloppet 29 089 miljoner EUR inom ramen för elfte Europeiska utvecklingsfonden (EUF) ska göras tillgängligt från den dag den fleråriga budgetramen träder i kraft. Det ska fördelas mellan de olika samarbetsinstrumenten enligt följande:

▼ M15

- a) Ett belopp på 23 940 miljoner EUR för finansiering av nationella och regionala vägledande program. Dessa medel ska användas till att finansiera
  - i) nationella vägledande program i de enskilda AVS-staterna i enlighet med artiklarna 1–5 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till detta avtal,
  - ii) regionala vägledande stödprogram för samarbete på regional och inter-regional nivå och regional integration i AVS-staterna i enlighet med artiklarna 6–11 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till detta avtal.
- b) Ett belopp på 4 015 miljoner EUR för finansiering av samarbete mellan AVS-stater och mellan regioner vilket kommer flera eller samtliga AVS-stater till godo, i enlighet med artiklarna 12–14 i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden) till detta avtal. Detta anslag ska omfatta stöd till gemensamma institutioner och organ som inrättas enligt detta avtal. Det ska också innefatta stöd till administrationskostnaderna för det AVS-sekretariat som avses i punkterna 1 och 2 i protokoll nr 1 om de gemensamma institutionernas driftskostnader.

▼ M12

- c) Ett belopp av 1 134 miljoner EUR till finansieringen av finansieringsanslaget i enlighet med de villkor som anges i bilaga II (Finansieringsformer och finansieringsvillkor) till detta avtal, innehållande ett ytterligare bidrag på 500 miljoner EUR för investeringsanslagets medel, som ska förvaltas som en fond som automatiskt förnyas och 634 miljoner EUR i form av bidrag för finansiering av räntesubventioner och projektrelaterat tekniskt bistånd i enlighet med artiklarna 1, 2 och 4 i bilaga II under den period som omfattas av elfte EUF.
3. De åtgärder som finansieras inom ramen för investeringsanslaget, inklusive tillhörande räntesubventioner, ska förvaltas av Europeiska investeringsbanken (EIB). Ett belopp på upp till 2 500 miljoner EUR utöver de medel som är tillgängliga för elfte EUF ska tillhandahållas från EIB i form av lån ur bankens egna medel. Dessa medel ska anslås för de ändamål som anges i bilaga II till detta avtal i enlighet med villkoren i EIB:s stadga och med tillämpliga bestämmelser i den bilagan när det gäller formerna och villkoren för finansiering av investeringar. Alla andra finansiella resurser enligt den fleråriga budgetramen ska förvaltas av kommissionen.
4. Efter den 31 december 2013, eller den dag då denna fleråriga budgetram träder i kraft om den dagen infaller senare, får inga åtaganden ingås för eventuella medel som återstår från tionde EUF eller tidigare EUF eller medel som frigjorts från projekt som fått bidrag från dessa EUF, såvida inte Europeiska unionens råd enhälligt beslutar något annat, med undantag av återstående medel och återbetalningar av belopp som anslagits för finansiering av

▼ M12

investeringsanslaget, exklusive tillhörande räntesubventioner, samt återstående medel från systemet för stabilisering av exportinkomster från jordbruksråvaror (Stabex) inom ramen för de EUF som föregått nionde EUF.

5. Det totala beloppet för den fleråriga budgetramen ska omfatta perioden 1 januari 2014–31 december 2020. Efter den 31 december 2020 får inga åtaganden ingås för medlen från elfte EUF, eller när det gäller investeringsanslaget medlen från återflöden, såvida inte Europeiska unionens råd enhälligt beslutar något annat på förslag av kommissionen. De medel som medlemsstaterna anslagit inom ramen för nionde, tionde och elfte EUF för att finansiera investeringsanslag ska dock vara tillgängliga för utbetalning även efter den 31 december 2020.
6. Ambassadörskommittén får på AVS–EU-ministerrådets vägnar vidta lämpliga åtgärder inom ramen för det totala anslaget till den fleråriga budgetramen, i syfte att tillgodose behov i samband med programplaneringen av något av de anslag som anges i punkt 2, däribland omfördelning av medel mellan dessa anslag.
7. På begäran av endera parten får parterna besluta att genomföra en resultatöversyn, vid en gemensamt överenskommen tidpunkt, för att bedöma i vilken utsträckning åtaganden och betalningar har genomförts samt resultat och verkan av det bistånd som tillhandahållits. Denna översyn bör genomföras på grundval av ett förslag som utarbetats av kommissionen. Den skulle kunna bidra till de förhandlingar som avses i artikel 95.4 i detta avtal.
8. Varje medlemsstat får lämna frivilliga bidrag till kommissionen eller EIB för att stödja AVS–EU-partnerskapsavtalets mål. Medlemsstaterna får även samfinansiera projekt och program, exempelvis inom ramen för särskilda initiativ som ska förvaltas av kommissionen eller EIB. AVS egenansvar för sådana initiativ på nationell nivå måste kunna garanteras.

▼ B*BILAGA II***FINANSIERINGSFORMER OCH FINANSIERINGSVILLKOR****KAPITEL 1****FINANSIERING AV INVESTERINGAR****▼ M10***Artikel 1*

1. Formerna och villkoren för finansiering inom ramen för investeringsanslaget, lån från Europeiska investeringsbanken ur dess egna medel och finansiering av särskilda åtgärder ska vara de som anges i detta kapitel. Medlen får kanaliseras till de finansieringsberättigade företagen direkt eller indirekt, via därtill behöriga investeringsfonder och/eller kreditförmedlare.

2. Medlen för de räntesubventioner som fastställs i denna bilaga ska ställas till förfogande från det räntesubventionsanslag som anges i punkt 2 c i bilaga Ib till detta avtal.

▼ M11

3. Räntesubventioner får kapitaliseras eller användas i form av bidrag. Beloppet för en räntesubvention, beräknat efter subventionens värde vid tidpunkten för utbetalningen av det berörda lånet, ska avräknas mot räntesubventionsanslaget i punkt 2 c i bilaga Ib och betalas direkt till banken. Högst 15 % av detta räntesubventionsanslag får användas för att stödja projektrelaterat tekniskt bistånd i AVS-staterna.

▼ M10

4. Dessa finansieringsvillkor ska inte påverka tillämpningen av sådana villkor som kan åläggas AVS-länder som omfattas av restriktiva upplåningsvillkor inom ramen för initiativet för djupt skuldsatta fattiga länder (HIPC) eller någon annan internationellt överenskommen ordning för hållbar skuldsättning. I enlighet med detta ska banken när det inom ramen för sådana ordningar krävs att räntesatsen för ett lån ska sättas ned med mer än 3 procentenheter – i enlighet med artiklarna 2 och 4 i detta kapitel – försöka minska den genomsnittliga finansieringskostnaden genom lämplig samfinansiering med andra givare. Skulle detta bedömas som ogörligt, får räntesatsen för lånet från banken sättas ned så mycket som krävs för att den ska överensstämma med nivån inom ramen för HIPC-initiativet eller någon annan internationellt överenskommen ordning för hållbar skuldsättning.

▼ B*Artikel 2***Medel inom ramen för investeringsanslaget**

1. Medlen inom ramen för investeringsanslaget får bland annat användas för följande:

- a) Tillhandahållande av riskkapital i form av
  - i) förvärv av andelar i eget kapital i AVS-företag, inbegripet finansiella institut,
  - ii) andra former av kapitalbistånd till AVS-företag, inbegripet finansiella institut, samt
  - iii) garantier och andra former av kreditförstärkning som kan användas för att täcka politiska och andra investeringsrelaterade risker, såväl för utländska som för lokala investerare och långgivare.

b) Tillhandahållande av vanliga lån.

▼B

2. Förvärv av andelar i eget kapital skall normalt avse icke-kontrollerande minoritetsinnehav, och gottgörelse skall utgå på grundval av det berörda projektets resultat.
3. Andra former av kapitalbistånd kan utgöras av aktieägarförskott, konvertibla obligationer, villkorslån, förlagslån, vinstandelslån eller andra liknande former av stöd. Sådant bistånd kan sålunda särskilt utgå såsom
  - a) villkorslån, för vilka villkoren i fråga om ränta och amorteringar eller löptid skall knytas till uppfyllandet av vissa villkor avseende projektresultat; vad specifikt gäller villkorslån för förstudier för ett projekt eller annat projektrelaterat tekniskt bistånd får avkall göras på betalningen av ränta och amorteringar om projektet inte skulle komma till stånd,
  - b) vinstandelslån, för vilka betalningen av ränta och amorteringar och/eller löptiden skall knytas till projektets finansiella avkastning, eller
  - c) förlagslån, vilka behöver återbetalas först sedan andra skulder har reglerats.
4. Gottgörelsen skall för varje åtgärd specificeras i samband med att lånet beviljas. Emellertid skall
  - a) när det gäller villkorslån eller vinstandelslån, gottgörelsen normalt utgöras av dels en fast räntesats på högst 3 %, dels en rörlig komponent som knytas till projektresultatet, samt
  - b) när det gäller förlagslån, räntesatsen vara marknadsrelaterad.
5. För garantier skall avgiften sättas så att den återspeglar de försäkrade riskerna och åtgärdens särdrag.
6. Räntesatsen på vanliga lån skall utgöras av dels en referensräntesats, vilken skall motsvara den räntesats som banken tillämpar för jämförbara lån med motsvarande villkor i fråga om betalningsfri period och amorteringstid, plus ett räntepåslag som skall fastställas av banken.

▼M10

7. Vanliga lån i länder som inte omfattas av restriktiva upplåningsvillkor inom ramen för HIPC-initiativet eller någon annan internationellt överenskommen ordning för hållbar skuldsättning får beviljas på förmånliga villkor i följande fall:
  - a) För infrastrukturprojekt som är nödvändiga för utvecklingen av den privata sektorn i de minst utvecklade länderna, i länder som genomlevt en konflikt eller i länder som drabbats av en naturkatastrof. I sådana fall ska räntesatsen för lånet sättas ned med högst 3 procentenheter.
  - b) För projekt som innefattar omstruktureringsåtgärder inom ramen för privatisering eller som har betydande och klart påvisbara positiva sociala eller miljömässiga verkningar. I sådana fall får lån beviljas med en räntesubvention vars storlek och form ska beslutas med hänsyn till projektets särdrag. Räntesubventionen får emellertid inte överstiga 3 procentenheter.

Den slutgiltiga räntesatsen för lån enligt a eller b får inte i något fall understiga 50 % av referensräntesatsen.

8. De medel som ska få användas för beviljande av sådana förmåner kommer att ställas till förfogande från det räntesubventionsanslag som anges i punkt 2 c i bilaga Ib till detta avtal.

▼ M11

9. Räntesubventioner får kapitaliseras eller användas i form av bidrag. Högst 15 % av budgeten för räntesubventioner får användas för att stödja projektrelaterat tekniskt bistånd i AVS-staterna.

▼ B*Artikel 3***Åtgärder inom ramen för investeringsanslaget****▼ M4**

1. Investeringsanslaget skall kunna utnyttjas inom alla sektorer av ekonomin för att stödja investeringar som företas av privata aktörer eller affärsdrivande enheter inom den offentliga sektorn, även investeringar i intäktsgenererande ekonomisk och teknisk infrastruktur som är av central betydelse för den privata sektorn. Följande skall gälla för investeringsanslaget:

- a) Det skall förvaltas som en fond som automatiskt förnyas och skall syfta till finansiell bärkraftighet. Finansieringsverksamheten skall äga rum på marknadsrelaterade villkor och det skall undvikas att finansieringsstödet förorsakar snedvridningar på lokala marknader eller ersätter privata finansieringskällor.
- b) Det skall understödja den finansiella sektorn i AVS-staterna och ha en katalysatoreffekt genom att underlätta mobiliseringen av långfristig lokal finansiering och uppmuntra utländska privata investerare och långgivare att engagera sig i projekt i AVS-staterna.
- c) Det skall bära en del av den risk som är förenad med de projekt som finansieras. Dess finansiella bärkraftighet skall säkras genom portföljen som helhet, inte genom de enskilda insatserna.
- d) Det skall sträva efter att slussa medel genom nationella och regionala institutioner och program i AVS-staterna som främjar utvecklingen av små och medelstora företag.

1a. Banken skall ersättas för sina kostnader för att förvalta investeringsanslaget. Under var och ett av de två första åren efter det andra finansprotokollets ikraftträdande skall denna ersättning utgå med högst 2 % av beloppet för den sammanlagda ursprungliga medelsanvisningen till investeringsanslaget. Därefter skall ersättningen till banken varje år omfatta dels en fast del på 0,5 % av den ursprungliga medelsanvisningen, dels en rörlig del på högst 1,5 % av den del av portföljen som utgörs av investeringar i projekt i AVS-staterna. Ersättningen skall finansieras med medel från investeringsanslaget.

▼ B

2. När finansprotokollet löper ut skall det ackumulerade nettoåterflödet till investeringsanslaget föras över till nästa protokoll, såvida Ministerrådet inte beslutar något annat.

*Artikel 4***Lån ur Europeiska investeringsbankens egna medel**

- 1. Banken skall
  - a) med hjälp av de medel den förvaltar bidra till AVS-staternas ekonomiska och industriella utveckling nationellt och regionalt och i detta syfte i första hand finansiera produktiva projekt och program eller andra investeringar som syftar till att främja den privata sektorn inom alla delar av ekonomin,

▼ B

- b) etablera ett nära samarbete med nationella och regionala utvecklingsbanker och med banker och finansiella institut i AVS-staterna och i Europeiska unionen, samt
- c) i samråd med den berörda AVS-staten vid behov anpassa de ordningar och förfaranden för genomförande av samarbetet för utvecklingsfinansiering som anges i detta avtal, för att ta hänsyn till projektens eller programmets natur och, inom ramen för de förfaranden som fastställs i bankens stadga, handla i enlighet med detta avtals mål.

▼ M10

2. Lån ur bankens egna medel ska beviljas på följande villkor:
- a) Referensräntesatsen ska vara den räntesats som banken tillämpar för lån med motsvarande villkor i fråga om valuta och amorteringar den dag då finansieringsavtalet undertecknas eller då utbetalningen sker.
  - b) För länder som inte omfattas av restriktiva upplåningsvillkor inom ramen för HIPC-initiativet eller någon annan internationellt överenskommen ordning för hållbar skuldsättning ska emellertid
    - i) projekt inom den offentliga sektorn i princip vara berättigade till en räntesubvention på högst 3 procentenheter, och
    - ii) projekt inom den privata sektorn vilka faller inom de kategorier som anges i artikel 2.7 b vara berättigade till räntesubventioner på de villkor som anges i den bestämmelsen.

Den slutgiltiga räntesatsen får inte i något fall understiga 50 % av referensräntesatsen.

- c) Amorteringstiden för lån som banken beviljar ur egna medel ska fastställas på grundval av projektets ekonomiska och finansiella särdrag. Lånen ska normalt omfatta en betalningsfri period som ska fastställas på grundval av projektets genomförandetid.

▼ B

3. För investeringar som avser företag inom den offentliga sektorn och som finansieras av banken ur dess egna medel får det ställas krav på specifika projektrelaterade garantier eller åtaganden från den berörda AVS-statens sida.

*Artikel 5***Villkor beträffande valutarisk**

För att verkningarna av växelkursfluktuationer skall kunna minimeras skall valutariskaspekten hanteras på följande sätt:

- a) Vid förvärv av andelar i avsikt att förstärka ett företags eget kapital skall som huvudregel valutarisken bäras inom investeringsanslagets ram.

▼ M4

- b) När det gäller vanliga lån och vid riskkapitalfinansiering för små och medelstora företag skall som huvudregel gemenskapen och de andra berörda parterna gemensamt bära valutarisken. Genomsnittligt sett bör valutarisken delas lika.

▼ B

- c) I de fall det är möjligt och lämpligt, särskilt i länder som utmärks av makroekonomisk och finansiell stabilitet, skall strävan vara att lån som beviljas inom ramen för investeringsanslaget skall vara utställda i den berörda AVS-statens egen valuta, vilket innebär att valutarisken de facto bärs av långgivaren.

▼B*Artikel 6***Villkor för överföring av utländsk valuta**

De berörda AVS-staterna skall i fråga om åtgärder enligt detta avtal som de skriftligen godkänt inom ramen för avtalet

- a) medge befrielse från alla nationella eller lokala skatter eller andra pålagor på de räntor, provisioner och låneamorteringar som skall betalas enligt den eller de berörda AVS-staternas lagstiftning,
- b) ställa den valuta till stödmottagarnas förfogande som krävs för betalningen av ränta, provision och låneamorteringar i enlighet med finansieringsavtal som ingåtts för genomförandet av projekt och program på deras territorier, samt
- c) göra den utländska valuta tillgänglig för banken som behövs för överföring av alla belopp den har tagit emot i nationell valuta, till den växelkurs som gäller mellan euro eller de andra valutor i vilka överföring sker och den nationella valutan den dag då överföringen sker. Dessa belopp kan omfatta alla former av betalningar, exempelvis ränta, utdelning, provisioner, avgifter, amorteringar av lån samt inkomster från försäljning av aktier, som skall göras i enlighet med finansieringsavtal som ingåtts för genomförande av projekt och program på deras territorier.

▼M4*Artikel 6a***Årlig rapportering beträffande investeringsanslaget**

Företrädare för de EU-medlemsstater som ansvarar för investeringsanslaget, företrädare för AVS-staterna samt företrädare för Europeiska investeringsbanken, Europeiska kommissionen, Europeiska unionens råds sekretariat och AVS-sekretariatet skall årligen sammanträffa för att diskutera verksamhet, resultat och policyfrågor när det gäller investeringsanslaget.

*Artikel 6b***Resultatöversyn avseende investeringsanslaget**

Det samlade resultatet av verksamheten inom ramen för investeringsanslaget skall bli föremål för en gemensam översyn såväl efter finansprotokollets halva löptid som efter löptidens slut. Inom ramen för denna översyn får rekommendationer lämnas om hur genomförandet av anslaget kan förbättras.

▼B

KAPITEL 2

SÄRSKILDA ÅTGÄRDER*Artikel 7*

1. Följande skall med medel från anslaget för gåvobistånd stödjas genom samarbetet:
  - a) Uppförande av bostäder med låga boendekostnader, i syfte att främja en långsiktig utveckling av bostadssektorn; detta kan även inbegripa möjligheter till sekundärlånefinansiering.
  - b) Mikrofinansiering i syfte att främja små och medelstora företag och mikroföretag.

▼B

c) Kapacitetsupplyggnad i syfte att stärka och underlätta ett effektivt deltagande av den privata sektorn i den sociala och ekonomiska utvecklingen.

2. Ministerrådet för AVS-EG skall, när avtalet undertecknats och på förslag av AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete, fatta beslut om vilka belopp som skall anslås från anslaget för långsiktig utveckling för att dessa mål skall kunna nås och fastställa närmare bestämmelser för deras användning.

KAPITEL 3

**FINANSIERING MED ANLEDNING AV KORTVARIGA
FLUKTUATIONER I EXPORTINKOMSTER**

Artikel 8

1. Parterna erkänner att förlust av exportinkomster på grund av kortsiktiga fluktuationer kan äventyra finansieringen av utvecklingsbehoven och genomförandet av makroekonomisk politik eller sektorspolitik. Den enskilda AVS-statsens grad av beroende av export av varor, särskilt av export av produkter från jordbrukssektorn och gruvsektorn, skall därför vara ett kriterium vid anslagstilldelningen för långsiktig utveckling.

2. För att de negativa effekterna av instabilitet i exportinkomsterna skall kunna lindras och det skall bli möjligt att slå vakt om det utvecklingsprogram som äventyras på grund av inkomstminskningen kan på grundval av artiklarna 9 och 10 tilläggsstöd utgå från de programmedel som avsatts för landets långsiktiga utveckling.

*Artikel 9***▼M7****Kriterier för stödberättigande**

1. Rätten till tilläggsstöd ska utlösas om

— inkomsterna från exporten av varor minskar med 10 % (2 % om det är fråga om ett land som tillhör de minst utvecklade staterna, inlandsstaterna eller östaterna, eller en stat som har genomgått en konflikt eller drabbats av en naturkatastrof) jämfört med det aritmetiska genomsnittet av exportinkomsterna under de fyra första år som föregår tillämpningsåret, exklusive det mest extrema värdet, eller

— inkomsterna från den totala exporten av produkter från jordbruks- och gruvsektorerna minskar med 10 % (2 % om det är fråga om ett land som tillhör de minst utvecklade staterna, inlandsstaterna eller östaterna, eller en stat som genomgått en konflikt eller drabbats av en naturkatastrof) jämfört med det aritmetiska genomsnittet av exportinkomsterna under de fyra första år som föregår tillämpningsåret, exklusive det mest extrema värdet, när det gäller ett land där inkomsterna av export från jordbruks- och gruvsektorerna utgör mer än 40 % av de totala inkomsterna av exporten av varor, eller

— inkomsterna från den totala exporten av produkter från jordbruks- och gruvsektorn minskar med 10 % (2 % om det är fråga om ett land som tillhör de minst utvecklade staterna, inlandsstaterna eller östaterna, eller en stat som genomgått en konflikt eller drabbats av en naturkatastrof) jämfört med det aritmetiska genomsnittet av exportinkomsterna under de fyra första år som föregår tillämpningsåret, exklusive det mest extrema värdet, när det gäller ett land där inkomsterna av export från jordbruks- och gruvsektorerna utgör mellan 20 och 40 % av de totala inkomsterna av exporten av varor, under förutsättning att de totala inkomsterna inte ökar oproportionerligt mycket i förhållande till den effekt som de minskade exportinkomsterna från jordbruks- och gruvsektorerna har på den totala exporten.

▼ M7

2. Den minskning av exportinkomsterna som fastställs i punkt 1 ska uppgå till minst 0,5 % av BNP för att rätten till tilläggsstöd ska vara tillämplig. Rätten till tilläggsstöd ska vara begränsad till tre på varandra följande år.

3. Tilläggsmedlen ska avspeglas i det berörda landets offentliga räkenskaper. De ska användas i enlighet med reglerna och metoderna för programplaneringen, inbegripet de särskilda bestämmelserna i bilaga IV (Genomförande- och förvaltningsförfaranden), på grundval av avtal som i förväg upprättats mellan gemenskapen och den berörda AVS-staten året efter tillämpningsåret. I samförstånd mellan parterna får medlen användas för att finansiera program som finns upptagna i den nationella budgeten. En del av tilläggsstödet får emellertid också avsättas för specifika sektorer, särskilt för att utarbeta marknadsbaserade försäkringsordningar som ska skydda mot fluktuationer i exportinkomsterna.

Artikel 9a

1. Storleken på tilläggsstödet ska motsvara minskningen av exportinkomsterna multiplicerad med det aritmetiska genomsnittet av förhållandet mellan den offentliga sektorns inkomster och BNP för de fyra första år som föregår tillämpningsåret, exklusive det mest extrema värdet och med ett tak för denna kvot på 25 %.

2. Kommissionens analys av de uppgifter som lämnas av AVS-staterna för fastställandet av stödberättigande och storleken på tilläggsbeloppet ska göras på grundval av den lokala valutan, med korrigering för inflationen. Kommissionen ska därefter räkna om det potentiella tilläggsstödet till euro enligt sina normala förfaranden.

3. Inom ramen för anslaget till de nationella vägledande programmen ska kommissionen årligen fastställa ett anslag till stödet med anledning av kortsiktiga fluktuationer i exportinkomster som avser samtliga AVS-länder. Om summan av det ekonomiska stöd som fastställts på grundval av de kriterier som anges i artikel 9 överstiger detta anslag, ska fördelningen av de nationella anslagen stå i proportion till storleken på det potentiella tilläggsstödet för varje AVS-stat, uttryckt i euro.

▼ B*Artikel 10***Förskott****▼ M7**

Inom ramen för systemet för tilläggsstöd ska det vara möjligt att ge förskott för att kunna mildra effekten av eventuella förseningar när det gäller framtagandet av konsoliderad handelsstatistik, och för att säkerställa att medlen i fråga kan senast inkluderas i budgeten för det andra året efter tillämpningsåret. Förskott får endast ges till sådana stater där det ekonomiska stödet från Flexinstrumentet kan ges i form av ett allmänt budgetstöd. Förskott ska ges på grundval av den preliminära exportstatistik som regeringen upprättat och överlämnat till kommissionen. Förskottet får som mest uppgå till 100 % av det beräknade beloppet för tilläggsstöd för tillämpningsåret i fråga. De belopp som beviljas ska anpassas mot bakgrund av den slutgiltiga konsoliderade exportstatistiken. Denna statistik ska överlämnas senast den 31 december det andra året efter tillämpningsåret.

▼B*Artikel 11*

Bestämmelserna i detta kapitel skall ses över senast två efter det att de har börjat tillämpas och därefter på begäran av någon av parterna.

KAPITEL 4

ÖVRIGA BESTÄMMELSER*Artikel 12***Löpande betalningar och kapitalrörelser**

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 förbinder parterna sig att inte införa några restriktioner på betalningar i fritt konvertibel valuta för bytesbalanstransaktioner mellan bosatta i gemenskapen och bosatta i AVS-staterna.

2. När det gäller kapitalbalanstransaktioner förbinder parterna sig att inte införa restriktioner för den fria rörligheten för kapital i samband med direktinvesteringar i företag som bildats i enlighet med värdlandets lagstiftning eller investeringar som görs i överensstämmelse med detta avtal, inte heller för kapital i anslutning till avveckling eller hemtagning av dessa investeringar eller för eventuella vinster som investeringarna givit upphov till.

3. Om det i en eller flera AVS-stater eller en eller flera av gemenskapens medlemsstater uppstår eller riskerar att uppstå allvarliga betalningsbalanssvårigheter, får AVS-staten, medlemsstaten eller gemenskapen i överensstämmelse med de villkor som fastställts inom ramen för allmänna tull- och handelsavtalet (GATT), allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS) samt artiklarna VIII och XIV i stadgan för Internationella valutafonden (IMF) för en begränsad tid införa restriktioner för löpande transaktioner, vilka dock inte får vara mer långtgående än vad som är nödvändigt för att komma till rätta med betalningsbalanssituationen. Den part som vidtar sådana åtgärder skall omedelbart underrätta de andra parterna om detta och så snart som möjligt överlämna en tidsplan till dem för avveckling av åtgärderna.

*Artikel 13***Regler för behandling av företag**

När det gäller eventuella regler om etablering och om tillhandahållande av tjänster skall AVS-staterna respektive medlemsstaterna behandla medlemsstaternas medborgare och företag respektive AVS-staternas medborgare och företag på ett icke-diskriminerande sätt. Om en AVS-stat eller medlemsstat i fråga om en given aktivitet är oförmögen till sådan behandling, skall den AVS-stat eller medlemsstat som berörs inte vara bunden till att ge sådan behandling i fråga om den aktiviteten gentemot den förstnämnda statens medborgare och företag.

*Artikel 14***Definition av begreppet företag**

1. I detta avtal avses med ”en medlemsstats eller AVS-stats företag” företag som upprättats enligt civilrätt eller handelsrätt, däribland offentliga eller andra bolag, kooperativa föreningar och varje annan offentligrättslig eller privaträttslig juridisk person eller sammanslutning, med undantag för sådana som inte har vinstsyfte, och som bildats i enlighet med en medlemsstats eller AVS-stats lagstiftning och har sitt stadgeenliga säte, sin centrala administration eller sin huvudsakliga verksamhetsplats i en medlemsstat eller en AVS-stat.

▼B

2. Om ett företag endast har sitt stadgeenliga säte i en medlemsstat eller en AVS-stat, måste emellertid dess verksamhet ha en faktisk och fortlöpande anknytning till den medlemsstatens eller AVS-statens ekonomi.

KAPITEL 5

AVTAL OM SKYDD AV INVESTERINGAR

Artikel 15

1. Vid genomförandet av bestämmelserna i artikel 78 i detta avtal skall parterna beakta följande principer:

- a) En avtalslutande stat kan begära förhandlingar om ett avtal om främjande och skydd av investeringar med en annan avtalslutande stat.
- b) De stater som är parter i sådana avtal skall när de inleder förhandlingar om ingående, tillämpning och tolkning av bilaterala eller multilaterala avtal om främjande och skydd av investeringar inte diskriminera mellan de stater som är parter i detta avtal eller gentemot varandra i förhållande till tredje land.
- c) De avtalslutande staterna skall ha rätt att begära att den icke-diskriminerade behandling som avses ovan ändras eller anpassas när detta är nödvändigt med hänsyn till internationella förpliktelser eller förändrade omständigheter.
- d) Tillämpningen av de principer som avses ovan får inte ha till syfte eller följd att någon avtalslutande stats suveränitet kränks.
- e) Relationen mellan tidpunkten för ikraftträdandet av ett framförhandlat avtal, bestämmelserna om lösning av tvister samt tidpunkten för de berörda investeringarna skall anges i avtalet med beaktande av bestämmelserna ovan. Parterna bekräftar att retroaktivitet inte skall tillämpas som allmän princip, såvida de avtalslutande staterna inte bestämmer något annat.

2. För att underlätta framförhandlandet av bilaterala avtal om främjande och skydd av investeringar är parterna överens om att undersöka vilka huvudbestämmelserna skulle kunna vara i ett standardavtal om skydd av investeringar. I denna undersökning, som skall ta sin utgångspunkt i bestämmelserna i befintliga bilaterala avtal mellan de stater som är parter i avtalet, kommer speciell uppmärksamhet att ägnas åt

- a) rättsliga garantier varigenom en rättvis och skälig behandling av och skydd för utländska investerare kan säkerställas,
- b) en klausul om mest gynnad investerare,
- c) skydd i händelse av expropriation och nationalisering,
- d) överföring av kapital och vinster, samt
- e) internationell skiljedom i händelse av tvister mellan investerare och värdstat.

3. Parterna är överens om att undersöka i vad mån garantisystemen kan tillgodose små och medelstora företags specifika behov av att säkra sina investeringar i AVS-staterna. De ovan nämnda undersökningarna skall inledas så snart som möjligt efter avtalets undertecknande. När de slutförts skall resultaten föreläggas AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete för överväganden och lämpliga åtgärder.

▼ **B***BILAGA III*▼ **M14****INSTITUTIONELLT STÖD**▼ **B***Artikel 1*▼ **M14**

Samarbetet ska stödja den institutionella mekanism som främjar jordbrukets och landsbygdens utveckling. I detta sammanhang ska samarbetet bidra till att stärka och förbättra den roll som Teknikcentrum för jordbruks- och landsbygdssamarbete spelar när det gäller institutionell kapacitetsuppbyggnad i AVS-staterna, särskilt med avseende på informationsförvaltning, i syfte att förbättra tillgången till teknik med vars hjälp produktiviteten inom jordbruket, marknadsföring, livsmedelstrygghet och landsbygdsutveckling kan förbättras.

▼ **M10***Artikel ► **M14** 2 ◀***Centrum för jordbruksutveckling**

1. Centrum för jordbruksutveckling ska ha till uppgift att främja policyutveckling och institutionell kapacitetsutveckling hos organisationer för jordbruks- och landsbygdsutveckling i AVS-staterna samt stärka organisationernas informations- och kommunikationsförmåga. Centrumet ska hjälpa organisationerna att utforma och genomföra strategier och program som syftar till minskning av fattigdom, främjande av en tryggad livsmedelsförsörjning samt bevarande av naturresursbasen för att därigenom bidra till ökad självständighet när det gäller utvecklingen av jordbruk och landsbygd i AVS-staterna.
2. Centrum för jordbruksutveckling ska
  - a) utveckla och tillhandahålla informationstjänster och se till att tillträdet till forskning, utbildning och nyskapande vad gäller utveckling och utbyggnad inom jordbruks- och landsbygdssektorerna förbättras så att jordbrukets och landsbygdens utveckling därigenom kan främjas, samt
  - b) utveckla och förstärka AVS-staternas kapacitet så att det ska kunna bli möjligt att
    - i) förbättra utformningen och förvaltningen av politiska program och strategier för jordbruks- och landsbygdsutveckling på nationell och regional nivå, inbegripet förbättring av kapaciteten när det gäller uppgiftsinsamling, utrednings- och analysarbete i policyfrågor samt policyutformning,
    - ii) förbättra informations- och kommunikationsförvaltningen, särskilt inom ramen för den nationella jordbruksstrategin,
    - iii) främja en effektiv informations- och kommunikationsförvaltning mellan institutionerna som redskap i resultatuppföljningen liksom konsortier med regionala och internationella partner,
    - iv) främja decentraliserad informations- och kommunikationsförvaltning på lokal och nationell nivå,
    - v) stärka initiativ via regionalt samarbete, samt
    - vi) utveckla metoder för bedömning av hur politiken påverkar jordbrukets och landsbygdens utveckling.

▼ M10

3. Centrumet ska stödja regionala initiativ och nätverk och se till att programmen för kapacitetsutveckling stegvis blir en gemensam angelägenhet mellan centrumet och lämpliga organisationer i AVS-staterna. Centrumet ska i detta syfte stödja decentraliserade regionala informationsnätverk. Nätverken ska byggas upp stegvis och på ett effektivt sätt.
4. Det ska företas regelbundna utvärderingar av den verksamhet som bedrivs av Teknikcentrum för jordbruks- och landsbygdssamarbete.
5. Ambassadörskommittén ska fungera som tillsynsmyndighet för centrumet. Kommittén ska efter detta avtals undertecknande
  - a) fastställa stadgar för centrumet,
  - b) utse medlemmarna i styrelsen,
  - c) utse ledningen för centrumet på förslag av styrelsen, och
  - d) övervaka centrumets övergripande strategi och utöva tillsyn över styrelsens arbete.
6. Styrelsen ska i enlighet med centrumets stadga
  - a) fastställa budgetförordning, tjänsteföreskrifter och interna verksamhetsregler,
  - b) övervaka centrumets verksamhet,
  - c) anta centrumets verksamhetsprogram och budget,
  - d) lämna regelbundna rapporter och utvärderingar till tillsynsmyndigheten,
  - e) utföra alla andra uppgifter som den tilldelats enligt centrumets stadga.
7. Centrumets budget ska finansieras i enlighet med de regler som i detta avtal anges för samarbetet för utvecklingsfinansiering.

▼B*BILAGA IV***GENOMFÖRANDE- OCH FÖRVALTNINGSFÖRFARANDEN**

KAPITEL 1

PROGRAMPLANERING (PÅ NATIONELL NIVÅ)**▼M10***Artikel 1*

Åtgärder som finansieras med gåvobistånd inom ramen för detta avtal ska programplaneras i början av den period som den fleråriga finansieringsramen för samarbete omfattar.

Programplaneringen ska grunda sig på principerna om ägarskap, mottagaranpassning, givarsamordning och harmonisering, resultatorienterad biståndsförvaltning och ömsesidig ansvarighet.

Med programplanering avses i detta sammanhang

- a) utarbetande och utveckling av strategidokument på nationell, regional och AVS-regionövergripande nivå som grundar sig på mottagarnas egna mål och strategier för sin utveckling på medellång sikt, varvid hänsyn ska tas till principen om gemensam programplanering och arbetsfördelning mellan givarna; denna process ska så långt som möjligt vara ledd av berörda partnerländer och regioner,
- b) ett tydligt angivande från gemenskapens sida av det vägledande programanslag som landet, regionen eller det AVS-regionövergripande samarbetet får utnyttja under den period som täcks av den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal, samt av andra relevanta upplysningar, inbegripet rörande en eventuell reserv för oförutsedda behov,
- c) utarbetande och antagande av ett vägledande program för genomförande av strategidokumentet, varvid hänsyn ska tas till åtaganden som gjorts av andra givare, särskilt EU:s medlemsstater,
- d) en översynsprocess omfattande strategidokumentet, det vägledande programmet och de medel som anslagits härtill.

*Artikel 2***Landstrategidokument**

Varje enskilt landstrategidokument ska utarbetas av den berörda AVS-staten och EU. Det ska föregås av ett samråd med en bred uppsättning aktörer, inbegripet icke-statliga aktörer, lokala myndigheter och, när så är lämpligt, nationella AVS-parlament, och bygga på tidigare erfarenheter och bästa praxis. Varje landstrategidokument ska anpassas till den enskilda AVS-statsens behov och svara mot dess specifika omständigheter. Landstrategidokumentet ska vara ett verktyg för prioritering av åtgärder och för uppbyggnad av lokalt ägarskap av samarbetsprogrammen. Eventuella skiljaktigheter mellan landets egen analys och gemenskapens analys ska anges. Följande delar ska alltid ingå i landstrategidokumentet:

- a) En analys av landets politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga situation och av begränsningsfaktorer, kapacitet och framtidsutsikter, inbegripet en bedömning av grundläggande behov mot bakgrund bland annat av inkomst per capita, befolkningsstorlek, sociala indikatorer och sårbarhet.
- b) En detaljerad beskrivning av landets utvecklingsstrategi på medellång sikt, tydligt angivna prioriteringar samt förväntade finansieringsbehov.

▼ M10

- c) En översikt över relevanta planer och åtgärder hos andra givare som är verksamma i landet, särskilt hos EU:s medlemsstater i deras egenskap av bilaterala givare.
- d) Svarsstrategier med uppgift om det specifika bidrag som EU kan ge. Så långt som möjligt ska dessa svarsstrategier möjliggöra att EU:s insatser kompletterar åtgärder som finansieras av AVS-staten själv eller av andra givare som är verksamma i landet.
- e) Uppgift om vilka stöd- och genomförandemekanismer som skulle vara mest lämpliga för genomförandet av dessa strategier.

*Artikel 3***Resurstilldelning**

1. Den vägledande resurstilldelningen mellan AVS-staterna ska ske på grundval av standardiserade, objektiva och öppna kriterier för bedömning av behov och resultat. Härvid ska följande gälla:

- a) Behoven ska bedömas på grundval av kriterier såsom inkomst per capita, befolkningsstorlek, sociala indikatorer, skuldsättningsnivå och sårbarhet inför exogena chocker. De minst utvecklade AVS-staterna ska beviljas särskild behandling, och östaternas och inlandsstaternas sårbarhet ska beaktas. De särskilda behov som uppstår i ett land som befunnit sig i konflikt eller drabbats av en naturkatastrof ska också uppmärksammas.
- b) Resultaten ska bedömas på grundval av kriterier som rör samhällsstyrning, framsteg i genomförandet av institutionella reformer, landets resultat när det gäller att utnyttja sina resurser, förmågan att effektivt genomföra pågående åtgärder, lindring och minskning av fattigdomen, framstegen när det gäller millennieutvecklingsmålen, åtgärder för att åstadkomma en hållbar utveckling och måluppfyllelsen när det gäller makroekonomisk politik och sektorspolitik.

2. De medel som anslås ska bestå av:

- a) Ett programanslag som ska täcka makroekonomiskt stöd, sektorsstrategier samt program och projekt till stöd för målområdena för gemenskapens bistånd och övriga områden. Programanslaget ska underlätta den långsiktiga programplaneringen av gemenskapens bistånd till landet i fråga. Tillsammans med andra eventuella gemenskapsmedel ska dessa anslag ligga till grund vid utarbetandet av det vägledande programmet för landet.
- b) Ett anslag för att täcka oförutsedda behov, t.ex. sådana som anges i artiklarna 66 och 68 samt 72, 72a och 73 i detta avtal, och som beviljas i enlighet med de villkor som anges i dessa artiklar, i de fall det inte är möjligt att finansiera ett stöd via unionens budget.

3. Reserven för oförutsedda behov kommer att användas för länder som på grund av exceptionella omständigheter inte har tillgång till normala programanslag.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av översynsbestämmelserna i artikel 5.7 i denna bilaga kan gemenskapen för att ta hänsyn till nya behov eller exceptionella resultat komma att öka programanslaget eller anslaget till oförutsedda behov för ett land.

- a) Nya behov kan uppstå till följd av exceptionella omständigheter, t.ex. en kris eller en efterkrissituation, eller till följd av sådana oförutsedda behov som avses i punkt 2 b.

▼ M10

- b) Med exceptionella resultat ska förstås en situation där det utanför översynen efter halva löptiden och översynen efter löptidens slut fastställs att ett lands programanslag helt och hållet har tagits i anspråk genom åtaganden och att landet kan tillgodogöra sig ytterligare medel från det nationella vägledande programmet tack vare en verkningsfull politik för fattigdomsbekämpning och en sund ekonomisk förvaltning.

▼ B*Artikel 4***Utarbetande och antagande av det vägledande programmet****▼ M10**

1. När en AVS-stat fått den information som avses ovan ska den utarbeta och till gemenskapen överlämna ett utkast till vägledande program som ska bygga på och överensstamma med landets egna mål och prioriteringar för utvecklingen sådana dessa angivits i landstrategidokumentet. Utkastet till vägledande program ska innehålla uppgifter om följande:

- a) Allmänt budgetstöd eller ett begränsat antal viktiga sektorer eller områden till vilka stödet ska koncentreras (målsektorer eller målområden).
- b) De åtgärder och insatser som är mest lämpade för förverkligandet av de mål som uppställts för målsektorerna eller målområdena.
- c) De medel som eventuellt avsatts för ett begränsat antal program och projekt som faller utanför målsektorerna och målområdena, och/eller huvuddragen i sådan program- eller projektverksamhet samt uppgift om de medel som kommer att avsättas för var och en av verksamheterna.
- d) Uppgift om vilka typer av icke-statliga aktörer som kan komma i fråga för stöd enligt de kriterier som ministerrådet fastställt, om de medel som anslagits för dem och om vilken typ av verksamhet (som måste vara sådan som bedrivs utan vinstsyfte) som ska stödjas.
- e) Förslag till eventuellt deltagande i regionala program och projekt.
- f) En eventuell reserv för att täcka eventuella ersättningskrav, kostnadsökningar eller oförutsedda utgifter.

2. Utkastet till vägledande program ska i förekommande fall innehålla uppgift om de medel som avsatts för förstärkning av AVS-staternas mänskliga, materiella och institutionella kapacitet att utarbeta och genomföra de nationella vägledande programmen och för ett eventuellt deltagande i program och projekt finansierade med medel från regionala vägledande program samt för förbättring av förvaltningen av AVS-staternas offentliga investeringsprojekt.

3. Utkastet till vägledande program ska bli föremål för ett åsiktsutbyte mellan den berörda AVS-staten och gemenskapen. Det vägledande programmet ska antas gemensamt av kommissionen, på gemenskapens vägnar, och AVS-staten. Programmet ska när det antagits vara bindande för både gemenskapen och AVS-staten. Det vägledande programmet ska bifogas landstrategidokumentet och desutom innehålla följande:

- a) Uppgift om specifika och klart avgränsade åtgärder, särskilt åtgärder för vilka åtaganden kan ingås före nästa översyn.
- b) En vägledande tidsplan för genomförandet av det vägledande programmet och för översyn av det, bland annat med avseende på åtaganden och utbetalningar av medel.
- c) Resultatorienterade kriterier för översynerna.

▼ M10

4. Gemenskapen och den berörda AVS-staten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att se till att programplaneringsprocessen kan slutföras på så kort tid som möjligt och i alla händelser, utom när exceptionella omständigheter föreligger, inom tolv månader från antagandet av den fleråriga finansieringsramen för samarbete. Utarbetandet av landstrategidokumentet och det vägledande programmet ska ingå som led i en kontinuerlig process som leder fram till antagandet av ett enda dokument.

▼ M4

5. Om en AVS-stat, på grund av krig eller andra konflikter eller extraordinära omständigheter med jämförbara effekter, befinner sig i en krissituation och detta hindrar den nationella utanordnaren från att utöva sina funktioner, får kommissionen själv för särskilda stödinsatser använda och förvalta de medel som anslagits till den staten i enlighet med artikel 3. De särskilda stödinsatserna skall kunna avse åtgärder för att främja fred, konflikthantering eller konfliktlösning, stöd för att underlätta återhämtningen efter en konflikt, däribland stöd till institutionell uppbyggnad, samt stöd till åtgärder för ekonomisk eller social utveckling, med beaktande särskilt av de mest sårbara befolkningsgruppernas behov. Så snart som de behöriga myndigheterna åter är i stånd att handha samarbetet skall kommissionen och den berörda AVS-staten återgå till de normala genomförande- och förvaltningsförfarandena.

▼ B*Artikel 5***Översynsprocess**

1. Det finansiella samarbetet mellan AVS-staten och gemenskapen skall vara flexibelt nog för att det skall kunna säkerställas att åtgärderna hela tiden överensstämmer med detta avtals mål och för att eventuella förändringar när det gäller den berörda AVS-statens ekonomiska situation, prioriteringar eller mål skall kunna beaktas. Den nationella utanordnaren och ►**M4** kommissionen ◀ skall i detta sammanhang

- a) företa en årlig verksamhetsöversyn avseende det vägledande programmet, samt
- b) företa en översyn av landstödstrategin och det vägledande programmet mot bakgrund av aktuella behov och av programresultaten, dels efter halva löptiden, dels efter löptidens slut.

▼ M10

2. Om de exceptionella omständigheter som avses i artikel 3.4 skulle föreligga kan en särskild översyn genomföras på begäran av någon av parterna i syfte att ta hänsyn till nya behov eller exceptionella resultat.

▼ B

3. Den nationella utanordnaren och ►**M4** kommissionen. ◀ skall

- a) vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att det vägledande programmet följs och bland annat se till att den tidsplan för åtaganden och utbetalningar som överenskommit i samband med programplaneringen iakttas, samt
- b) fastställa eventuella orsaker till förseningar i genomförandet och föreslå lämpliga åtgärder för att avhjälpa situationen.

▼ M10

4. Den årliga verksamhetsöversynen, halvvägsöversynen och slutöversynen avseende det vägledande programmet ska innefatta en gemensam bedömning av programgenomförandet, varvid resultaten av relevanta uppföljnings- och utvärderingsåtgärder ska beaktas. Översynen ska genomföras lokalt och slutföras gemensamt av den nationella utanordnaren och kommissionen, i samråd med relevanta intressenter såsom icke-statliga aktörer, lokala myndigheter och, när så är lämpligt, nationella AVS-parlament. Den ska särskilt omfatta en bedömning av följande:

▼ B

- a) De resultat som uppnåtts inom målsektorerna jämfört med fastställda mål, resultatindikatorer och sektorsspecifika policyåtaganden.

▼ M4

b) Program och projekt som faller utanför målsektorerna.

▼ B

c) Användningen av medel som avsatts för icke-statliga aktörer.

d) aktiviteten i genomförandet av pågående åtgärder samt en bedömning av i vad mån tidsplanen för åtaganden och betalningar har iakttagits.

e) förlängning av programplaneringsperspektivet till de påföljande åren.

▼ M10

5. Kommissionen ska en gång om året överlämna en sammanfattande rapport om resultatet av den årliga verksamhetsöversynen till kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete. Kommittén ska granska rapporten inom ramen för sina skyldigheter och befogenheter enligt detta avtal.

6. Mot bakgrund av de årliga verksamhetsöversynerna får den nationella ut-anordnaren och kommissionen i samband med översynerna efter halva löptiden respektive efter löptidens slut, se över och anpassa landstrategidokument:

a) om det av verksamhetsöversynerna framgår att det finns specifika problem, eller

b) mot bakgrund av förändrade omständigheter i en AVS-stat.

Det kan även beslutas om en ändring av landstrategidokumentet till följd av en sådan särskild översyn som avses i punkt 2.

Översynen efter löptidens slut kan också omfatta anpassningar inför den nya fleråriga finansieringsramen för samarbete, både med avseende på resurstilldelning och i fråga om utarbetandet av nästa program.

7. Sedan översynerna efter halva löptiden respektive efter löptidens slut har slutförts kan kommissionen på gemenskapens vägnar, öka eller minska medelstildelningen till en enskild AVS-stat med hänsyn till denna stats aktuella behov och resultat.

Efter en sådan särskild översyn som avses i punkt 2 kan kommissionen på gemenskapens vägnar även öka medelstildelningen med hänsyn till nya behov eller exceptionella resultat för den berörda AVS-staten, i enlighet med artikel 3.4.

▼ B

KAPITEL 2

PROGRAMPLANERING OCH PROGRAMBEREDNING (PÅ REGIONAL NIVÅ)*Artikel 6***▼ M10****Räckvidd****▼ M4**

1. Det regionala samarbetet skall omfatta åtgärder som gynnar och inbegriper

a) två, flera eller samtliga AVS-stater samt utvecklingsländer utanför AVS-gruppen som deltar i åtgärderna, och/eller

b) ett regionalt organ i vilket minst två AVS-stater är medlemmar, även organ i vilka icke-AVS — stater är medlemmar.

▼ B

2. Det regionala samarbetet kan också omfatta de utomeuropeiska länderna och territorierna och de yttersta randområdena. De medel som krävs för dessa områdens deltagande skall tillkomma utöver de medel som AVS-staterna tilldelats inom ramen för avtalet.

▼ M10

3. Ansökningar om finansiering av regionala program ska inges
- a) av vederbörligen bemyndigade regionala organ eller organisationer, eller,
  - b) i programplaneringsskedet, av vederbörligen bemyndigade subregionala organ eller organisationer eller av AVS-stater i de berörda regionerna, förutsatt att åtgärden återfinns i det regionala vägledande programmet.
4. Utvecklingsländer som inte är AVS-stater kan delta i regionala program endast under förutsättning att
- a) de projekt och program som finansieras inom ramen för den fleråriga finansieringsramen för samarbete fortfarande har sin tyngdpunkt i en AVS-stat,
  - b) det finns motsvarande bestämmelser inom ramen för gemenskapens finansieringsinstrument, and
  - c) proportionalitetsprincipen respekteras.

*Artikel 7***Regionala program**

De berörda AVS-staterna ska avgöra hur de geografiska regionerna ska avgränsas. Regionala integrationsprogram bör så långt möjligt motsvara programmen hos befintliga regionala organisationer. Om det förekommer överlappande medlemskap i flera relevanta regionala organisationer, ska det regionala integrationsprogrammet i princip motsvara det kombinerade medlemskapet i dessa organisationer.

*Artikel 8***Regional programplanering**

1. Programplaneringen ska avse varje region. Den ska vara resultatet av ett åsiktsutbyte mellan kommissionen och den eller de vederbörligen bemyndigade berörda regionala organisationerna eller, i avsaknad av sådant bemyndigande, de nationella utanordnarna i länderna i regionen i fråga. Om det är lämpligt kan programplaneringen innefatta samråd med icke-statliga aktörer som är representerade på regional nivå och, när så är lämpligt, regionala parlament.
2. Det regionala strategidokumentet ska utarbetas av kommissionen och de vederbörligen bemyndigade regionala organisationerna i samarbete med AVS-staterna i den berörda regionen, på grundval av principerna om subsidiaritet och komplementaritet och med hänsyn tagen till programplaneringen för landsstrategidokumentet.
3. Det regionala strategidokumentet ska vara ett verktyg för prioritering av åtgärder och uppbyggnad av lokalt ägarskap av de program som stöds. Följande ska alltid ingå i strategidokumentet:
- a) En analys av den politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga situationen i regionen.

▼ M10

- b) En bedömning av processen och framtidsutsikterna för den regionala ekonomiska integrationen och för regionens integrering i världsekonomin.
- c) En översikt över de regionala strategier och prioriteringar som man följer och över de förväntade finansieringsbehoven.
- d) En översikt över relevant verksamhet hos andra externa partner i det regionala samarbetet.
- e) En beskrivning av EU:s specifika bidrag till förverkligandet av målen för den regionala integrationen, vilket så långt möjligt bör komplettera åtgärder som finansieras av AVS-staterna själva eller av andra parter, särskilt EU:s medlemsstater.
- f) Uppgift om vilka stöd- och genomförandemekanismer som skulle vara mest lämpliga för genomförandet av dessa strategier.

*Artikel 9***Resurstilldelning**

1. Den vägledande medelstillelningen mellan AVS-staterna ska grundas på en standardiserad, objektiv och öppen behovsbedömning och på de framsteg och framtidsutsikter som kan konstateras vad gäller den regionala samarbets- och integrationsprocessen.
2. De medel som anslås ska bestå av följande två delar:
  - a) Ett programanslag som ska täcka stöd till regional integration, sektorsstrategier samt program och projekt till stöd för målområdena för gemenskapens bistånd och övriga områden.
  - b) Ett anslag för varje AVS-region för att täcka oförutsedda behov, t.ex. sådana som anges i artiklarna 72, 72a och 73 i detta avtal, i de fall det oförutsedda behovet är gränsöverskridande eller har en sådan omfattning att det är mer ändamålsenligt med ett stöd på regional nivå. I de fall det inte är möjligt att finansiera ett stöd via unionens budget ska medel beviljas i enlighet med de villkor som anges i artiklarna 72, 72a och 73. Det ska säkerställas att insatser inom ramen för detta anslag och eventuella insatser på landsnivå kompletterar varandra.
3. Programanslaget ska underlätta den långsiktiga programplaneringen av gemenskapens bistånd till regionen i fråga. Regionala åtgärder som har ett tydligt nationellt anslag får finansieras med en blandning av både regionala och nationella medel, om detta är nödvändigt för att anskaffa tillräckligt med medel och av effektivitetsskäl.

Ett regionalt anslag för oförutsedda behov får anslås till den berörda regionen och AVS-stater utanför regionen om det oförutsedda behovet är av en sådan art att dessa länders deltagande är nödvändigt och om de planerade projekten och programmen fortfarande har sin tyngdpunkt kvar i regionen.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av översynsbestämmelserna i artikel 11 kan gemenskapen för att ta hänsyn till nya behov eller exceptionella resultat komma att öka programanslaget eller anslaget till oförutsedda behov för en region.
  - a) Nya behov kan uppstå till följd av exceptionella omständigheter, t.ex. en kris eller en efterkrissituation, eller till följd av sådana oförutsedda behov som avses i punkt 2 b.

▼ M10

- b) Med exceptionella resultat ska förstås en situation där det utanför översynen efter halva löptiden och översynen efter löptidens slut fastställs att en regions programanslag helt och hållet har tagits i anspråk genom åtaganden och att regionen kan tillgodogöra sig ytterligare medel från det regionala vägledande programmet tack vare en verkningsfull politik för regional integration och en sund ekonomisk förvaltning.

▼ B*Artikel 10***Regionalt vägledande program**

1. På grundval av resurstilldelningen enligt ovan skall den eller de vederböranden bemyndigade regionala organisationerna eller, i avsaknad av sådant bemyndigande, de nationella utanordnarna i länderna i regionen, utarbeta ett utkast till regionalt vägledande program. I utkastet till program skall bland annat följande anges:

- a) Målsektorer och målområden för gemenskapens stöd.
- b) De åtgärder och insatser som är mest lämpade för förverkligandet av målen för målsektorerna eller målområdena.

▼ M4

- c) Program och projekt med vars hjälp dessa mål skall kunna nås, i den mån programmen eller projekten har kunnat tydligt avgränsas, uppgift om de medel som skall anslås för respektive program eller projekt samt en tidsplan för genomförandet.

▼ M10

2. Det regionala vägledande programmet ska antas gemensamt av gemenskapen och vederböranden bemyndigade regionala organisationer, eller om sådant bemyndigande saknas, den berörda AVS-staten.

▼ B*Artikel 11***Översynsprocess**

► **M10** 1. ◀ Det finansiella samarbetet mellan varje AVS-region och gemenskapen skall vara flexibelt nog för att det skall kunna säkerställas att åtgärderna hela tiden överensstämmer med detta avtals mål och för att eventuella förändringar när det gäller den berörda regionens ekonomiska situation, prioriteringar eller mål skall kunna beaktas. De regionala vägledande programmen skall ses över dels efter halva löptiden för finansprotokollet gått till ända, dels vid löptidens slut för att de skall kunna anpassas till förändrade omständigheter och ett korrekt genomförande skall kunna säkerställas. Sedan översynerna efter halva löptiden respektive efter löptidens slut slutförts kan gemenskapen se över resurstilldelningen mot bakgrund av aktuella behov och resultat.

▼ M10

2. Om de exceptionella omständigheter som avses i artikel 9.4 skulle föreligga kan en översyn genomföras på begäran av någon av parterna i syfte att ta hänsyn till nya behov eller exceptionella resultat. En sådan särskild översyn kan leda till att de båda parterna fattar beslut om en ändring av det regionala strategidokumentet eller till att kommissionen på gemenskapens vägnar ökar resurstilldelningen.

Översynen efter löptidens slut kan också omfatta anpassningar inför den nya fleråriga finansieringsramen för samarbete, både med avseende på resurstilldelning och i fråga om utarbetandet av nästa regionala vägledande program.

▼ **M10***Artikel 12***AVS-regionövergripande samarbete**

1. AVS-regionövergripande samarbete är ett instrument för utveckling som har till syfte att bidra till förverkligandet av målen för partnerskapet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen. AVS-regionövergripande samarbete är ett överregionalt samarbete. Det har till syfte att möta de gemensamma utmaningar som AVS-staterna står inför genom insatser som inte begränsas av ett villkor beträffande geografisk belägenhet och som kommer flera eller alla AVS-stater till godo.
2. I överensstämmelse med principerna om subsidiaritet och komplementaritet ska AVS-regionövergripande insatser användas i de fall nationella eller regionala åtgärder visar sig vara omöjliga eller mindre effektiva att använda, och de ska tillföra ett mervärde jämfört med åtgärder som genomförs inom ramen för andra samarbetsinstrument.
3. När AVS-gruppen beslutar att bidra till internationella eller interregionala initiativ med medel för det AVS-regionövergripande samarbetet ska det ses till att detta bidrag görs tillräckligt synligt.

*Artikel 12a***Strategidokument för AVS-regionövergripande samarbete**

1. Programplaneringen för det AVS-regionövergripande samarbetet ska grunda sig på ett åsiktsutbyte mellan kommissionen och AVS-ambassadörskommittén och ska utarbetas gemensamt av kommissionen och AVS-sekretariatet i samråd med relevanta aktörer och intressenter.
2. Strategidokumentet för AVS-regionövergripande samarbete ska fastställa prioriteringarna för detta samarbete och nödvändiga åtgärder för att ge mottagarna ägarskap över de program som stöds. Följande ska alltid ingå i strategidokumentet:
  - a) En analys av den politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga situationen i AVS-statsgruppen.
  - b) En bedömning av det AVS-regionövergripande samarbetets bidrag till förverkligandet av målen för detta avtal och av tidigare erfarenheter.
  - c) En översikt över de AVS-regionövergripande strategier och prioriteringar som man följer och över de förväntade finansieringsbehoven.
  - d) En översikt över relevant verksamhet hos andra externa partner i det AVS-regionövergripande samarbetet.
  - e) En beskrivning av EU:s specifika bidrag till förverkligandet av målen för det AVS-regionövergripande samarbetet och av hur det kompletterar åtgärder som finansieras på nationell och regional nivå och av andra externa parter, särskilt EU:s medlemsstater.

*Artikel 12b***Ansökningar om finansiering**

Ansökningar om finansiering av AVS-regionövergripande program ska inges

- a) direkt av AVS-ministerrådet eller AVS-ambassadörskommittén, eller

▼ M10

- b) indirekt av
- i) minst tre vederbörligen bemyndigade regionala organ eller organisationer tillhörande olika geografiska regioner, eller av minst två AVS-stater från var och en av dessa tre regioner,
  - ii) internationella organisationer, exempelvis Afrikanska unionen, som genomför åtgärder vilka bidrar till målen för regionalt samarbete och regional integration, förutsatt att AVS-ambassadörskommittén först givit sitt godkännande, eller
  - iii) regionerna Västindien och Stillaohavsområdet, med hänsyn till deras särskilda geografiska läge, med förbehåll för att AVS-ministerrådet eller AVS-ambassadörskommittén först lämnat sitt godkännande.

*Artikel 12c***Resurstilldelning**

Den vägledande resurstilldelningen ska grundas på en bedömning av behov, framsteg och framtidsutsikter vad gäller det AVS-regionövergripande samarbetet. Den ska omfatta en reserv av icke programplanerade medel.

*Artikel 13***Vägledande programmet för det AVS-regionövergripande samarbetet**

1. I det vägledande programmet för AVS-regionövergripande samarbete ska följande alltid anges:

- a) Målsektorer och målområden för gemenskapens stöd.
- b) De åtgärder och insatser som är mest lämpade för förverkligandet av målen för målsektorerna eller målområdena.
- c) De projekt och program med vars hjälp dessa mål ska kunna nås, i den mån dessa har fastställts, och uppgift om de resurser som ska anslås till vart och ett av dem samt en tidsplan för genomförandet.

2. Kommissionen och AVS-sekretariatet ska fastställa och bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas för detta ändamål. På denna grundval ska kommissionen och AVS-sekretariatet gemensamt utarbeta det vägledande programmet för AVS-regionövergripande samarbete, vilket ska föreläggas AVS-ambassadörskommittén. Det ska antas av kommissionen, på gemenskapens vägnar, och AVS-ambassadörskommittén.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 12b b iii ska AVS-ambassadörskommittén årligen framlägga en sammanställning över de ansökningar om finansiering som inkommit för de prioriterade åtgärder som anges i det vägledande programmet för AVS-regionövergripande samarbete. Kommissionen och AVS-sekretariatet ska fastsätta och utarbeta de åtgärder som behöver vidtas för detta ändamål samt ett årligt handlingsprogram. Ansökningar om finansiering av sådana åtgärder som inte omfattas av det vägledande programmet för AVS-regionövergripande samarbete ska tas med i det årliga handlingsprogrammet i den utsträckning som detta är möjligt och medges med hänsyn till anslagna medel. I undantagsfall ska dessa ansökningar beviljas genom ett särskilt finansieringsbeslut från kommissionen.

*Artikel 14***Översynsprocess**

1. AVS-regionövergripande samarbete ska vara tillräckligt flexibelt och anpassningsbart för att det ska kunna säkerställas att åtgärderna alltid överensstämmer med målen för detta avtal och för att eventuella förändringar när det gäller den berörda AVS-statsgruppens prioriteringar och mål ska kunna beaktas.

▼ M10

2. AVS-ambassadörskommittén och kommissionen ska genomföra en översyn efter halva löptiden och en översyn efter löptidens slut av strategin för det AVS-regionövergripande samarbetet och det vägledande programmet i syfte att anpassa dessa till nuläget och säkerställa en korrekt tillämpning. Om så är nödvändigt ska det dessutom genomföras en särskild översyn för att ta hänsyn till nya behov som uppstått till följd av exceptionella eller oförutsedda omständigheter, till exempel i samband med nya utmaningar som gäller för alla AVS-stater.

3. AVS-ambassadörskommittén och kommissionen får se över och anpassa strategidokumentet för AVS-regionövergripande samarbete inom ramen för översynerna efter halva löptiden respektive efter löptidens slut, eller efter en särskild översyn.

4. Efter översynerna efter halva löptiden respektive efter löptidens slut eller den särskilda översynen får AVS-ambassadörskommittén och kommissionen anpassa anslagen inom ramen för det vägledande programmet för AVS-regionövergripande samarbete och ta reserven av icke programplanerad AVS-regionövergripande medel i anspråk.

▼ B

KAPITEL 3

▼ M4**BEDÖMNING OCH FINANSIERING***Artikel 15***Avgränsning, beredning och bedömning av program och projekt****▼ M10**

1. Program och projekt som lagts fram av en AVS-stat, en relevant organisation eller ett relevant organ på regional eller AVS-regionövergripande nivå ska bli föremål för gemensam bedömning. AVS — EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete ska utarbeta allmänna riktlinjer och kriterier för bedömningen av program och projekt. Programmen och projekten ska i allmänhet vara fleråriga och får omfatta en rad olika åtgärder av begränsad omfattning inom ett bestämt område.

▼ M4

2. De program- eller projekthandlingar som utarbetas och överlämnas i ett finansieringsärende skall innehålla alla upplysningar som är nödvändiga för att programmet eller projektet skall kunna bedömas; om ett program eller projekt ännu inte är helt färdigutformat, skall huvuddragen redovisas så att en bedömning blir möjlig.

▼ M10

3. Vid bedömningen av programmen eller projekten ska landets begränsningar när det gäller mänskliga resurser beaktas och det ska tillses att de är upplagda så att de underlättar ett bättre tillvaratagande av mänskliga resurser. Vidare ska varje AVS-stats eller regions särdrag och begränsningar beaktas.

▼ M4

4. Program och projekt avsedda att genomföras av icke-statliga aktörer som enligt avtalet kan komma i fråga får bedömas av kommissionen ensam, och för sådana program eller projekt får en överenskommelse om bidrag ingås direkt mellan kommissionen och de icke-statliga aktörerna i enlighet med artikel 19a. Bedömningen skall göras i enlighet med artikel 4.1 d när det gäller typerna av aktörer, deras möjlighet att komma i fråga och typ av verksamhet som skall stödjas. Kommissionen skall genom chefen för den berörda delegationen informera ► **M10** den relevanta utanordnaren ◀ om bidrag som beviljats på detta sätt.

▼ **M4***Artikel 16***Finansieringsförslag och beslut om finansiering**

1. Slutsatserna av bedömningen skall sammanfattas i ett finansieringsförslag som i sin slutgiltiga utformning skall upprättas av kommissionen i nära samarbete med den berörda AVS-staten ► **M10** , den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀.

2. [utgår]

3. [utgår]

4. Kommissionen skall på gemenskapens vägnar meddela den berörda AVS-staten ► **M10** , den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀ sitt beslut om finansiering inom 90 dagar från den dag då finansieringsförslaget slutgiltiga utformning fastställdes.

5. Om finansieringsförslaget inte antas av kommissionen på gemenskapens vägnar, skall den berörda AVS-staten ► **M10** , den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀ omedelbart underrättas om skälen för beslutet. I ett sådant fall får företrädarna för den berörda AVS-staten ► **M10** , den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀ inom 60 dagar därefter begära

a) att ärendet hänskjuts till den AVS — EG-kommitté för utvecklingsfinansieringssamarbete som inrättas genom detta avtal, eller

b) att de ges möjlighet att bli hörda av gemenskapens företrädare.

6. Efter det att den berörda AVS-staten hörts skall ett slutgiltigt beslut att anta eller avslå finansieringsförslaget fattas av kommissionen på gemenskapens vägnar. Den berörda AVS-staten ► **M10** , den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀ får innan beslutet fattas överlämna de upplysningar som den anser nödvändiga som komplement till den information som kommissionen har tillgång till.

▼ **M10***Artikel 17***Finansieringsöverenskommelse**

1. Program och projekt som finansieras inom ramen för den fleråriga finansieringsramen för samarbete ska i regel omfattas av en finansieringsöverenskommelse som ingåtts mellan kommissionen och den berörda AVS-staten, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå.

2. Finansieringsöverenskommelsen ska ingås inom 60 dagar efter meddelandet av kommissionens finansieringsbeslut. Finansieringsöverenskommelsen ska

a) särskilt specificera det ekonomiska bidraget från gemenskapen, närmare bestämmelser och villkor för finansieringen samt de allmänna och specifika bestämmelser som hänför sig till programmet eller projektet, inbegripet förväntade verkningar och resultat,

b) innefatta lämpliga bestämmelser om anslag för täckande av kostnadsökningar, oförutsedda utgifter, granskningar och utvärderingar.

▼ **M10**

3. Outnyttjade medel som kvarstår från avslutade program eller projekt inom den tidsfrist som gäller för åtaganden i enlighet med den fleråriga finansieringsramen för samarbete inom ramen för vilken de berörda programmen eller projekten finansierats ska tillfalla den eller den berörda AVS-staten, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå.

▼ **M4***Artikel 18***Överskridande av anslag**

1. Så snart det framgår att det finns risk för att de anslag som står till förfogande enligt finansieringsöverenskommelsen kommer att överskridas, skall ► **M10** den relevanta utanordnaren ◀ underrätta kommissionen om detta och inhämta dess förhandsgodkännande av de åtgärder som den nationella utanordnaren avser att vidtaga för att täcka överskridandet, antingen genom en minskning av programmets eller projektets storlek eller genom ianspråktagande av nationella medel eller andra medel som inte härrör från gemenskapen.

2. Om det inte är möjligt att minska programmets eller projektets storlek eller att täcka överskridandet med hjälp av andra medel, får kommissionen, på motiverad begäran av ► **M10** den relevanta utanordnaren ◀, på gemenskapens vägnar fatta ett beslut om tilläggsfinansiering med medel från det vägledande programmet.

*Artikel 19***Retroaktiv finansiering**

1. För att projekten skall komma i gång snabbt, väntetider mellan på varandra följande projekt undvikas och förseningar förebyggas får AVS-staterna, ► **M10** den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀, när projektbedömningen avslutats och innan beslutet om finansiering fattas, förhandsfinansiera verksamhet som gäller igångsättningen av program, förberedande arbete eller säsongsbundet arbete, beställningar av utrustning med långa leveranstider samt vissa pågående verksamheter. Sådan medelsförbrukning skall följa de förfaranden som föreskrivs i detta avtal.

2. Utgifter enligt punkt 1 skall tas in i finansieringsförslaget och skall inte påverka det beslut om finansiering som kommissionen fattar på gemenskapens vägnar.

3. AVS-statens ► **M10** , den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀ utgifter enligt denna artikel skall finansieras retroaktivt inom ramen för programmet eller projektet när finansieringsöverenskommelsen väl undertecknats.

▼ **B**

KAPITEL 4

▼ **M4****GENOMFÖRANDE***Artikel 19a***Genomförandebestämmelser**▼ **M10**

1. Program och projekt som finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal ska huvudsakligen genomföras genom

▼ **M4**

- a) tilldelning av upphandlingskontrakt,
- b) beviljande av bidrag,

▼ M4

- c) genomförande i egen regi,

▼ M10

- d) direkta utbetalningar, om det är fråga om budgetstöd, stöd till sektorsprogram, skuldlättnadsstöd eller stöd för att mildra de negativa verkningarna av en kortvarig exogen chock, bland annat fluktuationer i exportinkomsterna.

▼ M4

- 2. Upphandlingskontrakt är, inom ramen för denna bilaga, ekonomiska avtal som ingås skriftligen i syfte att mot betalning av ett bestämt belopp erhålla leverans av varor, utförande av byggtreprenader eller tillhandahållande av tjänster.

- 3. Med ”bidrag” avses i denna bilaga direkta, icke-återbetalningspliktiga ekonomiska tillskott som beviljas för att finansiera

- a) en åtgärd med syfte att främja förverkligandet av ett mål som faller inom ramen för detta avtal eller för ett program eller projekt som antagits enligt avtalets bestämmelser, eller

- b) den löpande verksamheten i ett organ som eftersträvar ett sådant mål.

Bidrag skall bli föremål för ett skriftligt avtal.

*Artikel 19b***Villkorlig anbudsinfordran**

För att projekten skall komma i gång snabbt får AVS-staterna, ► **M10** den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀, i väl motiverade fall och oavsett vilken typ av upphandling det rör sig om, i samförstånd med kommissionen utlysa villkorliga anbudsinfordringar när bedömningen av projektet avslutats och innan beslutet om finansiering fattas. Denna bestämmelse skall tas in i finansieringsförslaget.

▼ M10*Artikel 19c***Kontraktstilldelning, beviljande av bidrag och genomförande av kontrakt**

- 1. Om inget annat föreskrivs i artikel 26 ska kontrakt och bidrag tilldelas och genomföras i enlighet med gemenskapens regler och – utom i de undantagsfall som nämns i dessa regler – i enlighet med standardförfaranden samt i överensstämmelse med dokumentation som kommissionen utarbetat och offentliggjort rörande samarbetsåtgärder med tredjeländer och som är i kraft vid den tidpunkt då förfarandet i fråga inleddes.

- 2. Vid decentraliserad förvaltning gäller att om det framgår av en gemensam bedömning att förfarandena för kontraktstilldelning och beviljande av bidrag i AVS-staten eller den mottagande regionen eller de förfaranden som godkänts av bidragsgivarna är förenliga med principerna om öppenhet, proportionalitet, lika-behandling och icke-diskriminering samt förebygger alla former av intressekonflikter, så ska kommissionen i enlighet med Parisförklaringen och utan att det påverkar artikel 26 använda dessa förfaranden, varvid den till fullo ska iaktta reglerna för utövandet av de befogenheter den har på detta område.

- 3. AVS-staten, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ska åta sig att regelbundet kontrollera att de åtgärder som finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal har genomförts på ett korrekt sätt och vidta lämpliga åtgärder för att förhindra oegentligheter och bedrägerier och, om så är nödvändigt, vidta rättsliga åtgärder för att kräva tillbaka belopp som betalats ut på felaktiga grunder.

▼ M10

4. Vid decentraliserad förvaltning ska kontrakt förhandlas fram, upprättas, undertecknas och genomföras av de berörda AVS-staterna, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå. Dessa stater, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå kan emellertid be kommissionen att på deras vägnar förhandla fram, upprätta, underteckna och genomföra kontrakt.

▼ M13

5. I enlighet med det åtagande som avses i artiklarna 32.1 a och 50 i detta avtal ska kontrakt och bidrag som finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete med AVS genomföras i enlighet med tillämplig miljölagstiftning och internationellt erkända standardnormer på det arbetsrättsliga området.

▼ M10

6. En expertgrupp bestående av företrädare för sekretariatet för gruppen av AVS-stater och kommissionen ska upprättas för att på begäran av någon av parterna fastställa om ändringar är nödvändiga samt föreslå ändringar och förbättringar av de regler och förfaranden som avses i punkterna 1 och 2.

Expertgruppen ska också lägga fram en periodisk rapport för AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete för att bistå den i dess uppgift att undersöka problemen kring genomförandet av utvecklingssamarbete och föreslå lämpliga åtgärder.

*Artikel 20***Rätt att delta**

Utom i de fall undantag beviljas enligt artikel 22 ska följande gälla, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 26:

▼ M13

1. Deltagande i upphandlingsförfaranden eller förfaranden för beviljande av bidrag som finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal ska stå öppet för varje fysisk person som är medborgare i och varje juridisk person som är etablerad i

- a) en AVS-stat, en medlemsstat i Europeiska gemenskapen, ett förmånsland för Europeiska gemenskapens instrument för stöd inför anslutningen, en medlemsstat i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller utomeuropeiska länder och territorier som omfattas av rådets beslut 2013/755/EU av den 25 november 2013 om associering av de utomeuropeiska länderna och territorierna med Europeiska unionen ⁽¹⁾,
- b) utvecklingsländer och utvecklingsterritorier som är uppförda i OECD/DAC:s förteckning över mottagare av offentligt utvecklingsbistånd och som inte är G20-medlemmar, utan att det påverkar Republiken Sydafrikas status i enlighet med protokoll 3,
- c) länder med avseende på vilka kommissionen i samförstånd med AVS-länderna har fastställt att ömsesidigt tillträde till externt bistånd föreligger;

ömsesidigt tillträde får beviljas för en begränsad period av minst ett år när ett land ger rätt att delta på lika villkor till enheter från gemenskapen och från länder med rätt att delta inom ramen för denna artikel,

⁽¹⁾ EUT L 344, 19.12.2013, s. 1.

▼ M13

- d) en OECD-medlemsstat, när det gäller kontrakt som ska genomföras i något av de minst utvecklade länderna (MUL) eller ett kraftigt skuldynt fattigt land (HIPC) som är uppfört i den förteckning över mottagare av offentligt utvecklingsbistånd som offentliggörs av OECD/DAC.

▼ M10

2. Tjänster enligt ett kontrakt som finansieras inom ramen för den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal får tillhandahållas av en expert med vilket medborgarskap som helst, utan att detta påverkar tillämpningen av de kvalitetskrav och finansieringskrav som fastställs i gemenskapens regler om offentlig upphandling.

▼ M13

3. Alla varor och all materiel som köps in inom ramen för ett upphandlingskontrakt eller enligt ett bidragsavtal som finansieras från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal ska ha sitt ursprung i ett land med rätt att delta i enlighet med definitionen i denna artikel.

Varorna och materielen får dock ha sitt ursprung i vilken stat som helst när beloppsvärdet för de varor och den materiel som ska köpas in understiger det tröskelvärde för tillämpning av det förhandlade förfarande under konkurrens som fastställts i enlighet med artikel 19c.1.

I detta sammanhang ska begreppet ”ursprungsprodukter” bedömas med hänvisning till relevanta internationella avtal; vidare ska även varor med ursprung i de utomeuropeiska länderna och territorierna anses som varor med ursprung i gemenskapen.

▼ M10

4. Deltagande i upphandlingsförfaranden eller förfaranden för beviljande av bidrag som finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal ska stå öppet för internationella organisationer.

▼ M13

5. När finansieringen från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal avser en åtgärd som genomförs via en internationell organisation ska deltagande i upphandlingsförfaranden eller förfaranden för beviljande av bidrag stå öppet för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt punkt 1 och för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt den internationella organisationens regler, och det ska säkras att samtliga givare får en likvärdig behandling. Samma regler ska gälla för varor och materiel.
6. När finansieringen från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal avser en åtgärd som genomförs inom ramen för ett regionalt initiativ ska deltagande i upphandlingsförfaranden eller förfaranden för beviljande av bidrag stå öppet för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt punkt 1 och för varje fysisk eller juridisk person från en stat som deltar i initiativet. Samma regler ska gälla för varor och materiel.
7. När finansieringen från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal avser en åtgärd som samfinansieras gemensamt med en partner eller en annan givare, eller en åtgärd som genomförs av en förvaltningsfond som inrättats av kommissionen, ska deltagande i upphandlingsförfaranden eller förfaranden för beviljande av bidrag stå öppet för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt punkt 1 och för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt den berörda partners eller andra givarens regler eller enligt de regler som fastställs i den handling genom vilken förvaltningsfonden inrättas.

▼ M13

För åtgärder som genomförs av för ändamålet utsedda organ, som är medlemsstater och deras organ, Europeiska investeringsbanken eller via internationella organisationer eller deras organ, ska deltagande stå öppet även för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt det berörda utsedda organets regler, enligt vad som anges i de avtal som ingåtts med det samfinansierande organet eller genomförandeorganet. Samma regler ska gälla för varor och materiel.

8. När finansieringen från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal avser en åtgärd som samfinansieras inom ramen för ett annat av EU:s finansieringsinstrument ska deltagande i upphandlingsförfaranden eller förfaranden för beviljande av bidrag stå öppet för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt punkt 1 och för varje fysisk eller juridisk person med rätt att delta enligt något av dessa instrument. Samma regler ska gälla för varor och materiel.
9. Rätten att delta enligt definitionen i denna artikel får begränsas vad gäller anbudssökandenas nationalitet, belägenhet eller karaktär om detta är nödvändigt på grund av åtgärdens karaktär eller syfte eller för att den ska kunna genomföras på ett effektivt sätt.

▼ M10**▼ M4**

Artikel 22

Undantag**▼ M13**

1. Anbudsgivare, anbudssökande och kandidater från tredjeländer, som inte hör till dem som enligt artikel 20 har rätt att delta, får beviljas tillstånd att delta i upphandlingsförfaranden eller förfaranden för beviljande av bidrag som finansieras av gemenskapen genom den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal, och varor och materiel som inte har sitt ursprung i ett land som har rätt att delta kan komma i fråga på motiverad ansökan av AVS-staterna eller relevant organisation eller organ på regional eller AVS-övergripande nivå i följande fall:

- a) Länder som traditionellt har ekonomiska, handelsmässiga eller geografiska förbindelser med angränsande mottagarländer.
- b) I brådskande fall, fall där produkter eller tjänster inte finns tillgängliga på marknaderna i de berörda länderna eller andra vederbörligen motiverade fall där reglerna om deltagande skulle göra det omöjligt eller alltför svårt att genomföra ett projekt, ett program eller en åtgärd.

Den berörda AVS-staten, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-övergripande nivå ska i varje enskilt fall lämna kommissionen den information som behövs för att den ska kunna besluta om sådana undantag.

▼ M4

2. Bankens regler för kontraktstilldelning skall gälla för projekt som finansieras med medel från investeringsanslaget.

▼ M10**▼ M4**

Artikel 24

Genomförande i egen regi

1. När åtgärder genomförs i egen regi skall programmen eller projekten genomföras via myndigheter eller offentliga eller halvoffentliga organ i den eller de berörda AVS-staterna eller av den juridiska person som ansvarar för genomförandet av åtgärden.

▼ M4

2. Gemenskapen skall bidra till kostnaderna för myndigheterna eller organen i fråga genom att tillhandahålla utrustning eller materiel som de saknar eller genom att ställa medel till förfogande som gör att de kan rekrytera den ytterligare personal i form av experter från den berörda AVS-staten eller från någon annan AVS-stat som krävs. Gemenskapens deltagande får endast täcka kostnader med anledning av kompletterande åtgärder eller tillfälliga utgifter med anknytning till genomförandet vilka är strikt hänförliga till programmen och projekten i fråga.

3. De kostnadsberäkningar som ligger till grund för genomförandet av åtgärder i egen regi skall ha upprättats med iakttagande av de gemenskapsregler, förfaranden och av kommissionen fastställda standarddokument som gäller när kostnadsberäkningen godkänns.

▼ M10**▼ M4***Artikel 26***Företrädesregler****▼ M10**

1. Åtgärder ska vidtas för att främja bredast möjliga deltagande av fysiska och juridiska personer i AVS-staterna i genomförandet av kontrakt som finansieras från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal så att de fysiska och mänskliga resurserna i dessa stater kan utnyttjas på bästa möjliga sätt. För detta ändamål ska följande gälla:

▼ M13

- a) När det gäller kontrakt om byggtreprenader till ett värde understigande 5 000 000 EUR ska anbudsgivare från AVS-staterna, under förutsättning att minst en fjärdedel av kapitalet och ledningspersonalen härrör från en eller flera AVS-stater, ges en pridförmån på 10 % under den finansiella utvärderingen.
- b) När det gäller varukontrakt till ett värde understigande 300 000 EUR ska anbudsgivare från AVS-staterna, antingen individuellt eller i ett konsortium tillsammans med europeiska partner, ges en pridförmån på 15 % under den finansiella utvärderingen.
- c) När det gäller andra tjänstekontrakt än Europeiska kommissionens ramkontrakt ska vid utvärdering av tekniska anbud företräde ges åt anbud som lämnas av juridiska eller fysiska personer från AVS-stater, antingen individuellt eller i ett konsortium av sådana.

▼ M4

- d) I de fall det förutses att underleverantörer kommer att anlitas skall den vinnande anbudsgivaren ge företräde för fysiska personer och företag i AVS-staterna som är i stånd att genomföra kontraktet på liknande villkor.
- e) AVS-staterna får i anbudsinförda föreslå de potentiella anbudsgivarna biträde av andra AVS-staters företag eller nationella experter eller konsulter, utvalda genom ömsesidig överenskommelse. Detta samarbete kan ske i form av ett samriskföretag eller underleveranser eller arbetsplatsanknuten utbildning av praktikanter.

▼ M13

2. När två anbud för byggtreprenad-, varu- eller tjänstekontrakt erkänns som likvärdiga ska, utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i punkt 1, företräde ges åt

- a) anbudsgivaren från en AVS-stat, eller

▼ M13

- b) om inget sådant anbud finns, den anbudsgivare som
- i) medger bästa möjliga utnyttjande av AVS-staternas fysiska och mänskliga resurser,
  - ii) erbjuder de bästa möjligheterna till underleverantörskontrakt för företag eller fysiska personer från AVS-staterna, eller som
  - iii) utgörs av ett konsortium av fysiska personer eller företag från AVS-stater och gemenskapen.

▼ M10**▼ B***Artikel 30***Twistlösning****▼ M10**

Twister som uppkommer mellan en AVS-stats myndigheter, en relevant organisation eller ett relevant organ på regional eller AVS-regionövergripande nivå och en entreprenör, leverantör eller tillhandahållare av tjänster under genomförandet av ett kontrakt som finansieras genom den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal, ska

▼ B

- a) om det är fråga om ett nationellt kontrakt lösas i enlighet med den berörda AVS-stats nationella lagstiftning,
- b) om det är fråga om ett transnationellt kontrakt lösas antingen
  - i) om kontraktsparterna är överens därom, i överensstämmelse med den berörda AVS-stats nationella lagstiftning eller dess etablerade internationella praxis, eller
  - ii) genom skiljedom enligt den ordning som Ministerrådet, på rekommendation av AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete, skall anta genom beslut vid sitt första möte efter detta avtals undertecknande.

*Artikel 31***Skatte- och tullregler**

1. AVS-staterna skall på kontrakt som finansieras av gemenskapen tillämpa skatte- och tullregler som inte är mindre förmånliga än dem som de tillämpar gentemot mest gynnad nation eller gentemot internationella utvecklingsorganisationer med vilka de har förbindelser. Vid fastställandet av mest gynnad nationsbehandlingen skall hänsyn inte tas till regler som den berörda AVS-staten tillämpar gentemot andra AVS-stater eller gentemot andra utvecklingsländer.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna ovan skall följande gälla för kontrakt som finansieras av gemenskapen:

- a) Kontrakten skall i den stödmottagande AVS-staten inte beläggas med stämpel- eller registreringsavgifter eller med fiskala avgifter med motsvarande verkan, oavsett om sådana avgifter redan existerar eller skall införas i framtiden; dock skall sådana kontrakt registreras i överensstämmelse med de lagar som är i kraft i AVS-staten, och en avgift som svarar mot den lämnade tjänsten får tas ut för registreringen.

▼B

- b) Vinster eller inkomster som härrör från genomförandet av kontrakt skall vara beskattningsbara i enlighet med den berörda AVS-statens interna fiskala regler, förutsatt att de fysiska eller juridiska personer som erhåller sådan vinst eller inkomst har ett permanent driftsställe i den staten eller att genomförandet av kontraktet tar längre tid än sex månader.
- c) Företag som måste importera utrustning för att utföra ett bygg- och anläggningskontrakt skall, om de så begär, när det gäller denna utrustning omfattas av bestämmelserna om temporär import enligt den stödmottagande AVS-statens nationella lagstiftning.
- d) Den utrustning som behövs för utförande av uppgifter som anges i ett tjänstekontrakt får importeras temporärt till den eller de stödmottagande AVS-staterna i överensstämmelse med den ifrågavarande statens lagstiftning, fritt från fiskala avgifter, importtullar och andra avgifter med motsvarande verkan, i de fall där dessa avgifter inte utgör ersättning för lämnade tjänster.
- e) Import till en stödmottagande AVS-stat inom ramen för varukontrakt skall medges fritt från tullar, skatter eller fiskala avgifter med motsvarande verkan. Ett kontrakt för varor med ursprung i den berörda AVS-staten skall slutas på grundval av varornas pris fritt fabrik, vartill får läggas sådana interna fiskala avgifter som är tillämpliga på dessa varor i AVS-staten.
- f) Inköp av bränslen, smörjmedel och kolvätebindemedel samt, i allmänhet, alla varor som används för genomförande av bygg- och anläggningskontrakt skall anses ha ägt rum på den lokala marknaden och skall underkastas de fiskala regler som är tillämpliga enligt gällande lagstiftning i den stödmottagande AVS-staten.
- g) Personliga effekter och hushållseffekter, avsedda att användas av fysiska personer, andra än lokalt rekryterade, vars arbetsuppgifter anges i ett tjänstekontrakt samt av medlemmar av deras familjer, får importeras fritt från tullar, skatter och andra fiskala avgifter med motsvarande verkan i enlighet med gällande lagstiftning i den stödmottagande AVS-staten.
3. Frågor som inte omfattas av bestämmelserna ovan om skatte- och tullregler skall förbli underkastade den berörda AVS-statens lagstiftning.

KAPITEL 5

UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

*Artikel 32***Mål**

Uppföljningen och utvärderingen skall syfta till att genom regelbunden bedömning av utvecklingsåtgärderna (förberedelser, genomförande och efterföljande åtgärder) öka effektiviteten i pågående och framtida verksamheter.

▼ M10*Artikel 33***Regler för verksamheten**

1. Utan att det påverkar de utvärderingar som genomförs av AVS-staterna, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå och kommissionen ska detta arbete utföras gemensamt av AVS-staten/AVS-staterna, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå och gemenskapen. AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete ska se till att det gemensamma uppföljnings- och utvärderingsarbetet har gemensam karaktär. För att bistå kommittén ska kommissionen och AVS-sekretariatet förbereda och genomföra den gemensamma uppföljnings- och utvärderingsverksamheten samt rapportera till kommittén. Kommittén ska vid sitt första möte efter avtalets undertecknande fastställa regler för verksamheten, vilka ska syfta till att säkerställa dess gemensamma karaktär, och varje år godkänna arbetsprogrammet.
2. Uppföljnings- och utvärderingsverksamheten ska särskilt syfta till
  - a) tillhandahållandet av regelbundna och oberoende bedömningar av åtgärder som finansieras genom den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal genom jämförelser mellan resultat och mål, för att därigenom
  - b) möjliggöra för AVS-staterna, den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå och kommissionen och de gemensamma institutionerna att vid utformningen och genomförandet av framtida politik och åtgärder ta tillvara tidigare erfarenheter.

▼ B

KAPITEL 6

▼ M4**FÖRVALTNINGS- OCH GENOMFÖRANDEANSVARIGA FÖR FONDENS MEDEL****▼ M10***Artikel 34***Kommissionen**

1. Kommissionen ska svara för det finansiella genomförandet av de åtgärder som finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal, med undantag av investeringsanslaget eller räntesubventioner, enligt följande huvudsakliga förvaltningsmetoder:
  - a) Centralt.
  - b) I decentraliserad form.
2. Som allmän regel ska kommissionen välja förvaltning i decentraliserad form för det finansiella genomförandet av medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal.

Genomförandeuppgifterna ska i så fall handhas av AVS-staterna i enlighet med artikel 35.

3. För att säkerställa det finansiella genomförandet av medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal ska kommissionen delegera genomförandebefogenheter inom sina avdelningar. Kommissionen ska underrätta AVS-staterna och AVS-EG-kommittén för utvecklingsfinansieringssamarbete om delegeringen.

▼ **M4***Artikel 35***Nationell utanordnare**▼ **M10**

1. Varje AVS-stats regering ska utse en nationell utanordnare, som ska representera den i alla åtgärder som finansieras med medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal förvaltade av kommissionen och banken. Den nationella utanordnaren ska utse en eller flera personer som sin ersättare när han eller hon är förhindrad att utöva denna funktion och ska underrätta kommissionen om detta. Närhelst förutsättningar i fråga om institutionell kapacitet och sund ekonomisk förvaltning är uppfyllda får den nationella utanordnaren delegera sina funktioner när det gäller att genomföra de berörda programmen eller projekten till den ansvariga enheten inom AVS-statens nationella förvaltning. Den nationella utanordnaren ska underrätta kommissionen om all sådan delegering.

Vid regionala program och projekt ska den relevanta organisationen eller det relevanta organet utse en regional utanordnare, vars arbetsuppgifter i tillämpliga delar ska motsvara den nationella utanordnarens.

Vid AVS-regionövergripande program och projekt ska AVS-ambassadörskommittén utse en AVS-regionövergripande utanordnare, vars arbetsuppgifter i tillämpliga delar ska motsvara den nationella utanordnarens. I de fall det inte är AVS-sekretariatet som är utanordnare ska ambassadörskommittén underrättas i enlighet med finansieringsöverenskommelsen för genomförandet av program och projekt.

Om kommissionen får kännedom om problem i tillämpningen av förfarandena för att förvalta medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal, ska den, tillsammans med den relevanta utanordnaren, ta de kontakter som är nödvändiga i syfte att avhjälpa situationen och vid behov vidta lämpliga åtgärder.

Den relevanta utanordnaren ska vara ekonomiskt ansvarig endast för de genomförandeuppgifter som han eller hon har tilldelats.

Den relevanta utanordnaren ska, inom ramen för den decentraliserade förvaltningen av medel från den fleråriga finansieringsramen för samarbete i enlighet med detta avtal och med förhåll för de kompletterande befogenheter som kommissionen kan komma att tilldela honom eller henne

▼ **M4**

- a) svara för samordning, programplanering, regelbunden uppföljning och översyn av genomförandet av samarbetet (årligen samt efter halva löptiden och efter löptidens slut) samt för samordning med givarna,
- b) i nära samarbete med kommissionen ansvara för beredning, framläggande och bedömning av program och projekt,
- c) bereda förfrågningsunderlaget vid anbudsinfordringar och, i förekommande fall, handlingarna för förslagsinfordringar,
- d) innan anbudsinfordringar eller, i förekommande fall, förslagsinfordringar utlyses överlämna förfrågningsunderlaget respektive handlingarna till kommissionen för godkännande,
- e) i nära samarbete med kommissionen utlysa anbudsinfordringar och, i förekommande fall, förslagsinfordringar,
- f) ta emot inlämnade anbud och, i förekommande fall, förslag och till kommissionen överlämna en kopia av dem, utöva ordförandeskapet vid granskningen av anbudet eller förslagen samt, med beaktande av den tid som krävs för godkännande av kontraktet eller bidraget, fastställa resultatet av granskningen inom anbudens eller förslagens giltighetstid,

▼ **M4**

- g) inbjuda kommissionen att närvara vid granskningen av anbuden eller, i förekommande fall, förslagen och till kommissionen överlämna resultatet av granskningen med en hemställan om att den godkänner förslaget till kontraktstilldelning eller beviljande av bidrag,
- h) överlämna kontrakt och kostnadsberäkningar samt eventuella tillägg till dessa till kommissionen för godkännande,
- i) underteckna de kontrakt och eventuella tillägg till dessa som godkänts av kommissionen,
- j) kontrollera och godkänna utgifter inom ramen för de medel som han eller hon har fått sig tilldelade, samt
- k) under genomförandefasen vidta eventuellt nödvändiga anpassningar för att säkerställa att de godkända programmen eller projekten genomförs korrekt från ekonomisk och teknisk synpunkt.

2. ► **M10** Den relevanta utanordnaren ◀ skall under genomförandefasen, med beaktande av kravet på att kommissionen skall underrättas, besluta om

- a) tekniska justeringar och ändringar i detaljfrågor av program eller projekt, förutsatt att ändringarna inte påverkar den valda tekniska lösningen och håller sig inom gränsen för den reserv för justeringar som fastställts i finansieringsöverenskommelsen,
- b) ändring av platsen för ett program eller projekt som består av flera delar, om det är motiverat av tekniska, ekonomiska eller sociala skäl,
- c) ådömande eller upphävande av dröjsmålsviten,
- d) befrielse av borgensmän från deras åtaganden,
- e) inköp av varor, oberoende av ursprung, på den lokala marknaden,
- f) användning av byggutrustning och byggmaskiner som inte har sitt ursprung i medlemsstaterna eller AVS-staterna, förutsatt att det inte finns någon produktion av jämförbar utrustning eller jämförbara maskiner i medlemsstaterna eller AVS-staterna,
- g) tecknande av underkontrakt,
- h) slutligt godkännande, förutsatt att kommissionen är närvarande vid det preliminära godkännandet, godkänner motsvarande protokoll och i förekommande fall är närvarande vid det slutliga godkännandet, särskilt när det i samband med det preliminära godkännandet har gjorts anmärkningar i så stor utsträckning att mera omfattande tillkommande arbeten blivit nödvändiga, samt
- i) anlåtande av konsulter och andra tekniska experter på tekniskt bistånd.

*Artikel 36***Chefen för kommissionens delegation**

1. Kommissionen skall i varje AVS-stat och i varje regional grupp som uttryckligen begär det representeras av en delegation under ledning av en delegationschef som ackrediterats av den eller de berörda AVS-staterna. Lämpliga åtgärder skall vidtas i de fall då en delegationschef utses för en grupp AVS-stater. Delegationschefen skall representera kommissionen inom alla dess kompetensområden och verksamheter.

▼ M4

2. Delegationschefen skall vara den främsta samtalspartnern för AVS-staterna och för de organ som kan komma i fråga för ekonomiskt stöd enligt avtalet. Delegationschefen skall ha ett nära samarbete med den nationella utanordnaren.
3. Delegationschefen skall ges de instruktioner och befogenheter som krävs för att de åtgärder som finansieras inom ramen för avtalet skall kunna underlättas och påskyndas.
4. Delegationschefen skall regelbundet underrätta de nationella myndigheterna om sådana gemenskapsåtgärder som kan vara av direkt betydelse för samarbetet mellan gemenskapen och AVS-staterna.

*Artikel 37***Betalningar**

1. För verkställandet av betalningar i AVS-staternas nationella valutor får konton i medlemsstaternas valutor eller i euro öppnas i AVS-staterna av kommissionen och i dess namn hos ett offentligt eller halvoffentligt nationellt finansiellt institut som valts ut i samförstånd mellan AVS-staten och kommissionen. Detta institut skall utöva funktionen som nationell utbetalare.
2. Den nationella utbetalaren skall inte få någon ersättning för sina tjänster, och ingen ränta skall utgå på insatta medel. De lokala kontona skall fyllas på av kommissionen i en medlemsstats valuta eller i euro på grundval av uppskattningar av kommande medelsbehov; uppskattningarna skall göras tillräckligt långt i förväg för att man skall kunna undvika att det uppstår behov av förhandsfinansiering från AVS-staters, ► **M10** den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀ sida och att utbetalningar försenas.
3. [utgå]
4. Betalningarna skall, eventuellt efter det att den ► **M10** relevanta utanordnaren ◀ kontrollerat och godkänt dem, verkställas av kommissionen i enlighet med de regler som fastställts av gemenskapen och kommissionen.
5. [utgå]
6. Kontroll-, godkännande- och utbetalningsförfarandena skall vara slutförda inom 90 dagar från den dag beloppet förfaller till betalning. Den ► **M10** relevanta utanordnaren ◀ skall utfärda betalningsbemyndigandet och överlämna det till chefen för kommissionens delegation senast 45 dagar före förfallodagen.
7. Krav med anledning av betalningsförseningar skall täckas av den eller de berörda AVS-staterna, ► **M10** den relevanta organisationen eller det relevanta organet på regional eller AVS-regionövergripande nivå ◀ och av kommissionen ur dess egna medel, var och en avseende den del av förseningen för vilken varje part är ansvarig, i enlighet med förfarandena ovan.

▼ M10

▼B*BILAGA VI***FÖRTECKNING ÖVER MINST UTVECKLADE AVS-STATER, AVS-INLANDSSTATER OCH AVS-ÖSTATER**

I förteckningarna i det följande anges de minst utvecklade AVS-staterna, AVS-inlandsstaterna och AVS-östaterna.

MINST UTVECKLADE AVS-STATER

Artikel 1

Inom ramen för detta avtal skall följande länder betraktas som minst utvecklade AVS-stater:

Angola
Benin
Burkina Faso
Burundi
Centralafrikanska republiken
Demokratiska republiken Kongo
Djibouti
Ekvatorialguinea
Eritrea
Etiopien
Gambia
Guinea
Guinea-Bissau
Haiti
Kiribati
Komoreerna
Lesotho
Liberia
Madagaskar
Malawi
Mali
Mauritanien
Mozambique
Niger
Republiken Kap Verde
Rwanda
Salomonöarna
Samoa
São Tomé och Príncipe
Sierra Leone
Somalia
Sudan
Tanzania
Tchad
Togo
Tuvalu
Uganda
Vanuatu
Zambia

▼M1

Östtimor

▼B

AVS-INLANDSSTATER

Artikel 2

Särskilda åtgärder och bestämmelser har införts för att stödja AVS-inlandsstaterna i deras ansträngningar att övervinna de naturliga och geografiska svårigheter och andra hinder som verkar hämmande på deras utveckling så att de kan öka takten i sin tillväxt.

▼B*Artikel 3*

Följande stater är AVS-inlandsstater:

Botswana
Burkina Faso
Burundi
Centralafrikanska republiken
Etiopien
Lesotho
Malawi
Mali
Niger
Rwanda
Swaziland
Tchad
Uganda
Zambia
Zimbabwe

AVS-ÖSTATER

Artikel 4

Särskilda åtgärder och bestämmelser har införts för att stödja AVS-östaterna i deras ansträngningar att övervinna de naturliga och geografiska svårigheter och andra hinder som verkar hämmande på deras utveckling så att de kan öka takten i sin tillväxt.

▼C1*Artikel 5*

Följande stater är AVS-östater:

Antigua och Barbuda
Bahamas
Barbados
Cooköarna
Dominica
Dominikanska republiken
Fiji
Grenada
Haiti
Jamaica
Kap Verde
Kiribati
Komoreerna
Madagaskar
Marshallöarna
Mauritius
Mikronesien
Nauru
Niue
Palau
Papua Nya Guinea
Saint Kitts och Nevis
Saint Lucia
Saint Vincent och Grenadinerna
Salomonöarna
Samoa
São Tomé och Príncipe
Seychellerna
Tonga
Trinidad och Tobago
Tuvalu
Vanuatu

▼M1

Östtimor

▼ **M4***BILAGA VII***Politisk dialog om mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen***Artikel 1***Mål**

1. Samråd enligt artikel 96.2 a skall, utom i särskilt brådskande fall, äga rum efter en uttömmande politisk dialog i enlighet med artikel 8 och artikel 9.4 i avtalet.
2. Parterna bör föra denna politiska dialog i avtalets anda och med beaktande av de riktlinjer för den politiska dialogen mellan AVS och EU som fastställts av ministerrådet.
3. Den politiska dialogen är en process som bör främja stärkta förbindelser mellan AVS och EU och bidra till förverkligandet av partnerskapets mål.

*Artikel 2***Intensifierad politisk dialog före samråd enligt artikel 96 i avtalet**

1. Den politiska dialogen om respekt för mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen skall föras enligt artikel 8 och artikel 9.4 i partnerskapsavtalet och inom ramen för internationellt erkända standarder och normer. Parterna får inom ramen för denna dialog komma överens om gemensamma program och prioriteringar.
2. Parterna får, med beaktande av de särskilda omständigheterna i den berörda AVS-staten och inom ramen för internationellt överenskomna standarder och normer, gemensamt utarbeta och komma överens om särskilda riktmärken eller mål när det gäller respekt för mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen. Riktmärkena är mekanismer för att nå målen genom att de uppställer etappmål och frister för när etappmålen skall ha nåtts.
3. Den politiska dialogen enligt punkterna 1 och 2 skall vara systematisk och formell och skall uttömma alla tänkbara möjligheter innan samråd enligt artikel 96 i avtalet inleds.
4. Förutom i sådana särskilt brådskande fall som avses i artikel 96.2 b i avtalet får samråd enligt artikel 96 äga rum utan föregående intensifierad politisk dialog också om en part ständigt underlåter att fullgöra åtaganden som den gjort inom ramen för en tidigare dialog eller om dialogen inte förs i god tro.
5. Parterna skall använda sig av politisk dialog enligt artikel 8 i avtalet också för att hjälpa länder som är föremål för lämpliga åtgärder enligt artikel 96 i avtalet att normalisera förbindelserna.

*Artikel 3***Tilläggsbestämmelser för samråd enligt artikel 96 i avtalet**

1. Parterna skall sträva efter att vid samråd enligt artikel 96 i avtalet företrädas på likvärdig nivå.

▼ M4

2. Parterna förbinder sig att samverka på ett öppet sätt före, under och efter det formella samrådet, med beaktande av de särskilda riktmärken och mål som avses i artikel 2.2 i denna bilaga.

3. Parterna skall utnyttja den frist på 30 dagar som fastställs i artikel 96.2 i avtalet för grundliga förberedelser och för mera djupgående konsultationer inom AVS-gruppen och mellan gemenskapen och dess medlemsstater. Parterna bör under samrådsprocessen komma överens om flexibla tidsramar men vara medvetna om att särskilt brådskande fall enligt artikel 96.2 b i avtalet och artikel 2.4 i denna bilaga kan komma att kräva en omedelbar reaktion.

▼ M10

4. Parterna erkänner AVS-gruppens roll i den politiska dialogen, som ska utformas på grundval av riktlinjer som ska fastställs av AVS-gruppen och meddelas Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater. AVS-sekretariatet och Europeiska kommissionen ska utbyta all nödvändig information i samband med den politiska dialog som pågår före, under och efter samråd i enlighet med artiklarna 96 och 97 i detta avtal.

▼ M4

5. Parterna erkänner behovet av strukturerade och kontinuerliga samråd enligt artikel 96 i avtalet. Ministerrådet får utarbeta närmare bestämmelser för detta ändamål.

▼B

PROTOKOLL

PROTOKOLL 1

om de gemensamma institutionernas driftskostnader

1. Medlemsstaterna och gemenskapen, å ena sidan, och AVS-staterna, å andra sidan, skall svara för sådana kostnader som beror på deras deltagande i Ministerrådets och dess underordnade organs möten, såväl kostnader för personal, resor och uppehålle som post- och telekommunikationskostnader.

Kostnader i samband med tolkning vid möten, översättning och reproduktion av dokument samt praktiska arrangemang (exempelvis lokaler, utrustning och vaktmästeri) för möten i de gemensamma institutionerna skall bäras av gemenskapen eller av en av AVS-staterna, beroende på om mötena hålls på en medlemsstats eller en AVS-stats territorium.

2. Skiljedomare som utsetts enligt artikel 98 i avtalet skall ha rätt till ersättning för sina kostnader för resor och uppehålle. De sistnämnda skall bestämmas av Ministerrådet.

Hälften av skiljedomarnas kostnader för resor och uppehålle skall bäras av gemenskapen, den andra hälften av AVS-staterna. Kostnader förbundna med registreringskontor som skiljedomarna upprättat, med förberedande undersökningar avseende tvister samt med organiserandet av förhandlingar (lokaler, personal, tolkning, osv.) skall bäras av gemenskapen. Kostnader förbundna med särskilda undersökningar skall regleras tillsammans med de andra kostnaderna, och parterna skall deponera förskott i enlighet med vad som beslutas av skiljedomarna.

3. AVS-staterna skall inrätta en fond som skall förvaltas av deras generalsekretariat och från vilken bidrag skall utgå till finansieringen av kostnaderna för AVS-representanternas deltagande i Gemensamma parlamentsförsamlingens och Ministerrådets möten.

AVS-staterna skall bidra till fonden. För att främja ett aktivt deltagande av samtliga AVS-stater i den dialog som förs i AVS-EG-institutionerna skall gemenskapen bidra till fonden i enlighet med finansprotokollet (4 miljoner euro enligt det första finansprotokollet).

För att ersättning skall kunna utgå från fonden skall utgifterna, förutom villkoren i punkt 1, uppfylla följande villkor:

— Utgifterna skall ha uppkommit för parlamentsledamöter eller, i deras frånvaro, för andra företrädare för AVS-staterna vilka reser från det land de representerar för att delta i Gemensamma församlingens möten, i sammanträden i arbetsgrupper eller i besöksresor som dessa tar initiativ till, eller ha uppkommit som följd av att dessa företrädare, företrädare för det civila samhället eller ekonomiska och sociala aktörer i AVS-staterna har deltagit i samrådsmöten enligt artiklarna 15 och 17 i avtalet.

— Beslut om art, organisation, antal och lokalisering vad gäller möten, besöksresor och arbetsgrupper skall fattas i enlighet med Ministerrådets och Gemensamma parlamentsförsamlingens arbetsordning.

▼B

4. Samrådsmöten och möten mellan ekonomiska och sociala aktörer i AVS-staterna och i Europeiska unionen skall organiseras av Europeiska unionens ekonomiska och sociala kommitté. I detta specifika fall skall gemenskapens bidrag till täckande av kostnaderna för deltagandet av de ekonomiska och sociala aktörerna från AVS-staterna betalas direkt till Ekonomiska och sociala kommittén.

AVS-sekretariatet, Ministerrådet och Gemensamma parlamentsförsamlingen får med kommissionens samtycke delegera organiserandet av samrådsmöten med det civila samhället i AVS-staterna till representativa organisationer som godkänts av parterna.

PROTOKOLL 2

om privilegier och immunitet

PARTERNA

önskar genom upprättande av ett protokoll om privilegier och immunitet främja en smidig tillämpning av avtalet samt underlätta förberedandet av arbetet inom ramen för avtalet och genomförandet av de åtgärder som vidtas för dess tillämpning.

Det är därför nödvändigt att fastställa de privilegier och den immunitet som skall tillkomma personer som medverkar i arbete i förbindelse med avtalets tillämpning samt den ordning som skall vara tillämplig på officiella meddelanden i samband med sådant arbete, utan att detta påverkar bestämmelserna i protokollet om Europeiska gemenskapernas immunitet och privilegier som undertecknades i Bryssel den 8 april 1965.

Det är också nödvändigt att fastställa den ordning som skall gälla för AVS-ministerrådets och dess personals egendom, medel och tillgångar.

Genom Georgetown-avtalet av den 6 juni 1975 konstituerades AVS-statsgruppen samt upprättades ett AVS-ministerråd och en ambassadörskommitté; AVS-statsgruppens organ skall betjänas av AVS-staternas sekretariat.

Parterna har kommit överens om följande bestämmelser, som skall bifogas avtalet:

KAPITEL 1

PERSONER SOM DELTAR I ARBETE INOM RAMEN FÖR AVTALET

Artikel 1

Företrädare för medlemsstaternas och AVS-staternas regeringar samt för Europeiska gemenskapernas institutioner, deras rådgivare och experter samt medlemmar av AVS-staternas sekretariat, vilka på medlemsstaternas eller AVS-staternas territorium deltar i arbete som utförs hos avtalets institutioner eller hos de samordnande organen eller deltar i arbete förbundet med avtalets tillämpning skall när de fullgör sina uppgifter eller reser till eller från den ort där de skall fullgöra sina uppgifter åtnjuta gängse privilegier, immunitet och lättnader.

Föregående stycke skall också gälla för ledamöter i Gemensamma parlamentsförsamlingen enligt avtalet, för de skiljedomare som kan komma att utses enligt avtalet, för ledamöterna i de rådgivande organ för de ekonomiska och sociala sektorerna som kan komma att inrättas, för dessa institutioners tjänstemän och anställda och även för ledamöterna av Europeiska investeringsbankens organ och deras personal samt för personalen i Centrum för företagsutveckling och Centrum för jordbruksutveckling.

KAPITEL 2

AVS-MINISTERRÅDETS EGENDOM, MEDEL OCH TILLGÅNGAR

Artikel 2

De lokaler och byggnader som utnyttjas av AVS-ministerrådet för tjänsteändamål skall vara okränkbara. De skall vara skyddade mot husrannsakan, rekvision, konfiskation och expropriation.

▼ B

Utom när så erfordras för undersökning av en olyckshändelse förorsakad av ett motorfordon som tillhör det nämnda rådet eller används för dess räkning eller i händelse av en överträdelse av vägtrafikförordningar eller i händelse av en olycka förorsakad av ett sådant fordon, skall AVS-ministerrådets egendom och tillgångar inte göras till föremål för några administrativa eller rättsliga tvångsåtgärder utan bemyndigande från det ministerråd som inrättas genom avtalet.

Artikel 3

AVS-ministerrådets arkiv skall vara okränkbara.

Artikel 4

AVS-ministerrådet, dess tillgångar, inkomster och egendom i övrigt skall vara befriade från all direkt beskattning.

Världstaten skall, där så är möjligt, vidta erforderliga åtgärder för att efterskänka eller återbetala de belopp för indirekta skatter eller försäljningsskatter som är inkluderade i priset för lös eller fast egendom, i de fall AVS-ministerrådet uteslutande för tjänstebruk gör väsentliga inköp där priset inkluderar skatter av detta slag.

Ingen befrielse skall medges när det gäller skatter, avgifter, tullar eller arvoden som utgör ersättning för tjänster.

Artikel 5

AVS-ministerrådet skall vara befriat från alla tullar och inte vara underkastat några förbud och begränsningar när det gäller import av artiklar avsedda för tjänstebruk. Sålunda importerade artiklar får inte säljas eller på annat sätt överlåtas, vare sig mot betalning eller utan vederlag, inom det lands territorium till vilket de har importerats, utom på villkor som har godkänts av det landets regering.

KAPITEL 3

OFFICIELLA MEDDELANDEN*Artikel 6*

Europeiska gemenskapen, institutionerna enligt avtalet och de samordnande organen skall för sina officiella meddelanden och för översändandet av alla sina dokument åtnjuta, på territorierna för de stater som är part i avtalet, den behandling som tillkommer internationella organisationer.

Officiell korrespondens och andra officiella meddelanden från Europeiska gemenskapen, de gemensamma institutionerna enligt avtalet och de samordnande organen skall inte censureras.

KAPITEL 4

AVS-STATERNAS SEKRETARIATS PERSONAL*Artikel 7*

1. AVS-ministerrådets sekreterare och biträdande sekreterare samt övriga, av AVS-staterna utsedda medlemmar av AVS-ministerrådets fasta personal i högre tjänsteställning skall i den stat där AVS-ministerrådet har sitt säte under Ambasadörskommitténs ordförandes ansvar åtnjuta de fördelar som tillkommer diplomatiska beskickningars diplomatiska personal. Deras makar och hemmavarande

▼B

minderåriga barn skall på samma villkor vara berättigade till de fördelar som tillkommer sådan diplomatisk personals makar och minderåriga barn.

2. Medlemmar av den fasta AVS-personalen vilka inte omfattas av punkt 1 skall av sitt värdland befrias från all skatt på löner, ersättningar och traktamenten som AVS-staterna betalar till dem, från den dag då sådana inkomster beskattas till förmån för AVS-staterna.

Ovanstående bestämmelse skall inte gälla för pensioner som AVS-sekretariatet betalar till tidigare anställd personal eller dennas familjemedlemmar, eller för löner, ersättningar eller traktamenten som sekretariatet betalar till sin lokala personal.

Artikel 8

Den stat i vilken AVS-ministerrådet har sitt säte skall ge AVS-staternas sekretariats ständiga personal, utom den som avses i artikel 7.1, juridisk immunitet endast för deras tjänsteutövning. Sådan immunitet skall emellertid inte gälla om en medlem av AVS-staternas sekretariats fasta personal överträder en vägförordning eller om ett motorfordon som tillhör eller framförs av honom eller henne förorsakar skada.

Artikel 9

Uppgift om namn, befattning och adress beträffande AVS-ambassadörskommitténs ordförande, AVS-ministerrådets sekreterare och biträdande sekreterare samt medlemmar av AVS-staternas sekretariats fasta personal skall av AVS-ministerrådets ordförande regelbundet överlämnas till regeringen i den stat inom vars territorium AVS-ministerrådet har sitt säte.

KAPITEL 5

KOMMISSIONENS DELEGATIONER I AVS-STATERNA*Artikel 10*

1. Chefen för kommissionens delegation och den personal som tillsatts för att tjänstgöra vid delegationerna, dock ej lokalt rekryterad personal, skall vara befriade från alla direkta skatter i den AVS-stat där de är stationerade.

2. Artikel 31.2 g i kapitel 4 i bilaga IV skall även gälla den personal som avses i punkt 1.

KAPITEL 6

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER*Artikel 11*

De privilegier, den immunitet och de lättnader som föreskrivs i detta protokoll skall tillkomma de berörda enbart i och för ett fullgott fullgörande av deras officiella plikter.

▼B

De institutioner och organ som avses i detta protokoll skall ha skyldighet att häva immuniteten närhelst de anser att hävandet av sådan immunitet inte står i strid med deras eget intresse.

Artikel 12

Artikel 98 i avtalet skall tillämpas på tvister som avser detta protokoll.

AVS-ministerrådet och Europeiska investeringsbanken kan vara parter i ett skiljedomsförfarande.

▼B**PROTOKOLL 3****om Sydafrika***Artikel 1***Status med vissa förbehåll**

1. Sydafrikas deltagande i detta avtal skall vara underkastat de förbehåll som anges i detta protokoll.
2. Bestämmelserna i det bilaterala avtal om handel, utveckling och samarbete mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemsstater och Sydafrika ►**M10** ändrat genom det avtal som undertecknades den 11 september 2009 ◀ skall ha företräde framför bestämmelserna i detta avtal.

*Artikel 2***Allmänna bestämmelser, politisk dialog och gemensamma institutioner**

1. Detta avtals allmänna bestämmelser, institutionella bestämmelser och slutbestämmelser skall gälla för Sydafrika.
2. Sydafrika skall helt och fullt knytas till den övergripande politiska dialogen och delta i de gemensamma institutioner och organ som inrättas enligt avtalet. Sydafrika skall emellertid inte delta i beslutsförfarandet när det gäller beslut med anknytning till bestämmelser som enligt detta protokoll inte är tillämpliga på Sydafrika.

*Artikel 3***Samarbetsstrategier**

Detta avtals bestämmelser om samarbetsstrategier skall gälla för samarbetet mellan Europeiska gemenskapen och Sydafrika.

*Artikel 4***Finansiella resurser**

1. Detta avtals bestämmelser om samarbete för utvecklingsfinansiering skall inte tillämpas på Sydafrika.

▼M10

2. Med avvikelse från denna princip ska Sydafrika emellertid ha rätt att delta i de områden av AVS-staternas och Europeiska gemenskapens samarbete för utvecklingsfinansiering som anges i artikel 8 nedan, på grundval av principerna om ömsesidighet och proportionalitet, varvid det ska vara underförstått att Sydafrikas deltagande helt kommer att finansieras med de medel som föreskrivs i avdelning VII i avtalet om handel, utveckling och samarbete. Om medel enligt det avtalet används för att bekosta deltagande i åtgärder inom ramen för det finansiella samarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen, kommer Sydafrika att ha rätt att delta fullt ut i beslutsförfarandena för genomförandet av sådant stöd.

▼B

3. Sydafrikanska fysiska eller juridiska personer skall ha rätt att komma i fråga för kontrakt som finansieras med finansiella resurser enligt detta avtal. De skall härvid emellertid inte åtnjuta den förmånsbehandling som ges fysiska och juridiska personer från AVS-staterna.

▼M10

4. När det gäller finansiering av investeringar i enlighet med kapitel 1 i bilaga II till detta avtal ska även investeringsfonder och finansiella och icke-finansiella intermediärer som är etablerade i Sydafrika vara finansieringsberättigade.

▼B*Artikel 5***Handelssamarbete**

1. Detta avtals bestämmelser om ekonomiskt samarbete och handelssamarbete skall inte tillämpas på Sydafrika.

2. Sydafrika skall emellertid knytas som observatör till den dialog mellan parterna som avses i artiklarna 34–40 i avtalet.

▼M10

3. Detta protokoll ska inte hindra att Sydafrika förhandlar om och undertecknar ett sådant avtal om ekonomiskt partnerskap som avses i del 3 avdelning II i det här avtalet, om de andra parterna i det partnerskapsavtalet godtar detta.

▼B*Artikel 6***Protokollens och förklaringarnas tillämplighet**

De protokoll och förklaringar till detta avtal som rör delar av avtalet vilka inte är tillämpliga på Sydafrika skall inte gälla för landet. Alla andra förklaringar och protokoll skall gälla.

*Artikel 7***Översynsklausul**

Detta protokoll kan ändras genom beslut av Ministerrådet.

*Artikel 8***Tillämpliga respektive icke tillämpliga bestämmelser**

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna ovan anges i följande tabell vilka artiklar i avtalet och dess bilagor som skall tillämpas på Sydafrika och vilka som inte skall tillämpas.

Tillämpliga	Anmärkingar	Icke tillämpliga
Ingress		
Del I, avdelning I, kapitel 1: Mål, principer och aktörer (artiklarna 1–7)		
Del I, avdelning II: Den politiska dimensionen; (artiklarna 8–13)		

▼B

Tillämpliga	Anmärkingar	Icke tillämpliga
Del 2: Institutionella bestämmelser; (artiklarna 14–17)	<i>I enlighet med artikel 1 i detta protokoll skall Sydafrika inte ha rösträtt i någon av de gemensamma institutionerna eller organen vad gäller de områden av avtalet som inte är tillämpliga på Sydafrika.</i>	
Del 3, avdelning I: Utvecklingsstrategier		
	<i>I enlighet med artikel 5 ovan skall Sydafrika knytas som observatör till dialogen mellan parterna enligt artiklarna 34–40.</i>	Del 3, avdelning II: Ekonomiskt samarbete och handelssamarbete
Artikel 75.i: Främjande av investeringar, stöd till dialog på regional nivå mellan den privata sektorn i AVS-staterna och i EU Artikel 78: Skydd av investeringar	<i>I enlighet med artikel 4 ovan skall Sydafrika ha rätt att delta inom vissa områden av samarbetet för utvecklingsfinansiering, varvid det skall vara underförstått att deltagandet till fullo kommer att finansieras från de resurser som förutses i avdelning VII i avtalet om handel, utveckling och samarbete. I enlighet med artikel 2 ovan får Sydafrika delta i den AVS-EG-kommitté för utvecklingsfinansierings-samarbete som avses i artikel 83, dock utan rösträtt när det gäller beslut med anknytning till bestämmelser som inte är tillämpliga på Sydafrika.</i>	Del 4: Samarbete för utvecklingsfinansiering
Del 5: Allmänna bestämmelser för de minst utvecklade AVS-staterna, AVS-inlandsstaterna och AVS-östaterna, (artiklarna 84–90)		
Del 6: Slutbestämmelser, Artiklarna 91–100		
		Bilaga I (Finansprotokoll)
Bilaga II: Finansieringsformer och finansieringsvillkor, Kapitel 5 (koppling till artikel 78/skydd av investeringar)	<i>I enlighet med artikel 4 ovan skall Sydafrika ha rätt att delta inom vissa områden av samarbetet för utvecklingsfinansiering, varvid det skall vara underförstått att Sydafrikas deltagande till fullo kommer att finansieras från de resurser som förutses i avdelning VII i avtalet om handel, utveckling och samarbete.</i>	Bilaga II, Finansieringsformer och finansieringsvillkor, Kapitlen 1, 2, 3 och 4
Bilaga III: Institutionellt stöd (Centrum för företagsutveckling; Centrum för jordbruksutveckling)	<i>I enlighet med artikel 4 ovan skall Sydafrika ha rätt att delta inom vissa områden av samarbetet för utvecklingsfinansiering, varvid det skall vara underförstått att deltagandet till fullo kommer att finansieras från de resurser som förutses i avdelning VII i avtalet om handel, utveckling och samarbete.</i>	

▼ B

Tillämpliga	Anmärkningar	Icke tillämpliga
Bilaga IV: Genomförande- och förvaltningsförfaranden Artiklarna 6–14, (Regionalt samarbete) Artiklarna 20–32 (Konkurrens- och företrädesregler)	<i>I enlighet med artikel 4 ovan kommer Sydafrika om medel enligt avtalet om handel, utveckling och samarbete används för att bekosta deltagande i åtgärder inom ramen för det finansiella samarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen att ha rätt att till fullo delta i de beslutsförfaranden som gäller för sådant stöd. Sydafrikanska fysiska och juridiska personer kommer dessutom att ha rätt att delta i anbudsförfaranden avseende kontrakt som finansieras ur de finansiella resurserna enligt avtalet. Sydafrikanska anbudsgivare kommer härvid inte att åtnjuta den förmånsbehandling som föreskrivs för anbudsgivare från AVS-staterna.</i>	Bilaga IV, artiklarna 1–5 (nationell programplanering), artiklarna 15–19 (bestämmelser avseende projektcykeln), artikel 27 (företräde för uppdragstagare från AVS-staterna) samt artiklarna 34–38 (Genomförandansvariga)
		Bilaga V: Handelsordning under den förberedande perioden
Bilaga VI: Förteckning över de minst utvecklade AVS-staterna, AVS-inlandsstaterna och AVS-östaterna		

▼ M10

SLUTAKT

▼ M10

De befullmäktigade för:

HANS MAJESTÄT BELGARNAS KONUNG,
REPUBLIKEN BULGARIENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN TJECKIENS PRESIDENT,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLANDS PRESIDENT,
REPUBLIKEN ESTLANDS PRESIDENT,
IRLANDS PRESIDENT,
REPUBLIKEN GREKLANDS PRESIDENT,
HANS MAJESTÄT KONUNGEN AV SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKES PRESIDENT,
REPUBLIKEN ITALIENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN CYPERNS PRESIDENT,
REPUBLIKEN LETTLANDS PRESIDENT,
REPUBLIKEN LITAUENS PRESIDENT,
HANS KUNGLIGA HÖGHET STORHERTIGEN AV LUXEMBURG,
REPUBLIKEN UNGERNS PRESIDENT,
MALTAS PRESIDENT,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKES FÖRBUNDSPRESIDENT,
REPUBLIKEN POLENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN PORTUGALS PRESIDENT,
RUMÄNIENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN SLOVENIENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN SLOVAKIENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN FINLANDS PRESIDENT,
KONUNGARIKET SVERIGES REGERING,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV FÖRENADE KONUNGARIKET
STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,
fördragsslutande parter i fördraget om Europeiska unionen och fördraget om
Europeiska unionens funktionssätt, nedan kallade *medlemsstaterna*,
och EUROPEISKA UNIONEN (nedan kallad *unionen* eller *EU*),
å ena sidan, och
de befullmäktigade för
REPUBLIKEN ANGOLAS PRESIDENT,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV ANTIGUA OCH BARBUDA,

▼ M10

SAMVÄLDET BAHAMAS STATSÖVERHUVUD,
BARBADOS STATSÖVERHUVUD,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV BELIZE,
REPUBLIKEN BENINS PRESIDENT,
REPUBLIKEN BOTSWANAS PRESIDENT,
BURKINA FASOS PRESIDENT,
REPUBLIKEN BURUNDIS PRESIDENT,
REPUBLIKEN KAMERUNS PRESIDENT,
REPUBLIKEN KAP VERDES PRESIDENT,
CENTRALAFRIKANSKA REPUBLIKENS PRESIDENT,
UNIONEN KOMORERNAS PRESIDENT,
DEMOKRATISKA REPUBLIKEN KONGOS PRESIDENT,
REPUBLIKEN KONGOS PRESIDENT,
COOKÖARNAS REGERING,
REPUBLIKEN ELFENBENSKUSTENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN DJIBOUTIS PRESIDENT,
SAMVÄLDET DOMINICAS REGERING,
DOMINIKANSKA REPUBLIKENS PRESIDENT,
STATEN ERITREAS PRESIDENT,
DEMOKRATISKA FÖRBUNDSREPUBLIKEN ETIOPIENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN FIJÖARNAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN GABONS PRESIDENT,
REPUBLIKEN GAMBIA PRESIDENT OCH STATSÖVERHUVUD,
REPUBLIKEN GHANAS PRESIDENT,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV GRENADA,
REPUBLIKEN GUINEAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN GUINEA-BISSAUS PRESIDENT,
KOOPERATIVA REPUBLIKEN GUYANAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN HAITIS PRESIDENT,
JAMAICAS STATSÖVERHUVUD,
REPUBLIKEN KENYAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN KIRIBATIS PRESIDENT,
HANS MAJESTÄT KONUNGEN AV KONUNGARIKET LESOTHO,
REPUBLIKEN LIBERIAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN MADAGASKARS PRESIDENT,
REPUBLIKEN MALAWIS PRESIDENT,
REPUBLIKEN MALIS PRESIDENT,

▼ M10

REPUBLIKEN MARSHALLÖARNAS REGERING,
ISLAMISKA REPUBLIKEN MAURETANIENS PRESIDENT,
REPUBLIKEN MAURITIUS PRESIDENT,
MIKRONESISKA FEDERATIONENS REGERING,
REPUBLIKEN MOÇAMBIQUES PRESIDENT,
REPUBLIKEN NAMIBIAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN NAURUS REGERING,
REPUBLIKEN NIGERS PRESIDENT,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN NIGERIAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN NIUES REGERING,
REPUBLIKEN PALAUS REGERING,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV DEN OBEROENDE STATEN
PAPUA NYA GUINEA,
REPUBLIKEN RWANDAS PRESIDENT,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV SAINT KITTS OCH NEVIS,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV SAINT LUCIA,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV SAINT VINCENT OCH GRE-
NADINERNA,
SJÄLVSTÄNDIGA STATEN SAMOAS STATSÖVERHUVUD,
DEMOKRATISKA REPUBLIKEN SÃO TOMÉ OCH PRÍNCIPES PRESI-
DENT,
REPUBLIKEN SENEGALS PRESIDENT,
REPUBLIKEN SEYCHELLERNAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN SIERRA LEONES PRESIDENT,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV SALOMONÖARNA,
REPUBLIKEN SYDAFRIKAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN SURINAMS PRESIDENT,
HANS MAJESTÄT KONUNGEN AV KONUNGARIKET SWAZILAND,
FÖRENADE REPUBLIKEN TANZANIAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN TCHADS PRESIDENT,
DEMOKRATISKA REPUBLIKEN ÖSTTIMORS PRESIDENT,
REPUBLIKEN TOGOS PRESIDENT,
HANS MAJESTÄT KONUNGEN AV TONGA,
REPUBLIKEN TRINIDAD OCH TOBAGOS PRESIDENT,
HENNES MAJESTÄT DROTTNINGEN AV TUVALU,
REPUBLIKEN UGANDAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN VANUATUS REGERING,
REPUBLIKEN ZAMBIAS PRESIDENT,
REPUBLIKEN ZIMBABWES REGERING,
vilkas stater nedan kallas *AVS-staterna*,

å andra sidan,

▼ M10

församlade i Ouagadougou den tjugioandra dagen i juni månad år tjugohundratio för att underteckna avtalet om ändring för andra gången av partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillhavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 och ändrat första gången i Luxemburg den 25 juni 2005.

▼ B

Partnerskapsavtalet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen samt följande bilagor och protokoll:

Bilaga I	Finansprotokoll
Bilaga II	Finansieringsvillkor
Bilaga III	Institutionellt stöd
Bilaga IV	Genomförande- och förvaltningsförfaranden
Bilaga V	Handelsordning under den förberedande period som avses i artikel 37.1
Bilaga VI	Förteckning över minst utvecklade AVS-stater, AVS-inlandsstater och AVS-östater
Protokoll 1	om de gemensamma institutionernas driftskostnader
Protokoll 2	om privilegier och immunitet
Protokoll 3	om Sydafrika

De befullmäktigade ombuden för medlemsstaterna och för gemenskapen och de befullmäktigade ombuden för AVS-staterna har antagit texterna till de nedan förtecknade förklaringarna, vilka bifogas denna slutakt:

Förklaring I	Gemensam förklaring om stöd till marknadstillträde inom ramen för partnerskapet mellan Europeiska gemenskapen och AVS-staterna
Förklaring II	Gemensam förklaring om migration och utveckling (artikel 13)
Förklaring III	Europeiska unionens förklaring om institutionella ändringar till följd av Lissabonfördragets ikraftträdande
Förklaring IV	Gemenskapens förklaring om AVS-sekretariatets finansiering
Förklaring V	Gemenskapens förklaring om finansieringen av de gemensamma institutionerna
Förklaring VI	Gemenskapens förklaring rörande protokollet om privilegier och immunitet
Förklaring VII	Medlemsstaternas förklaring rörande protokollet om privilegier och immunitet
Förklaring VIII	Gemensam förklaring rörande protokollet om privilegier och immunitet
Förklaring IX	Gemensam förklaring rörande artikel 49.2 om handel och miljö
Förklaring X	AVS-staternas förklaring om handel och miljö
Förklaring XI	Gemensam förklaring om AVS-staternas kulturarv
Förklaring XII	AVS-staternas förklaring om återlämnande eller återställande av kulturell egendom
Förklaring XIII	Gemensam förklaring om upphovsrätt
Förklaring XIV	Gemensam förklaring om regionalt samarbete och de yttersta randområdena (artikel 28)
Förklaring XV	Gemensam förklaring om anslutning

▼B

Förklaring XVI	Gemensam förklaring om anslutning av de utomeuropeiska länder och territorier som avses i del fyra i EG-fördraget
Förklaring XVII	Gemensam förklaring om artikel 66 i avtalet (skuldlättnad)
Förklaring XVIII	EU:s förklaring om finansprotokollet
Förklaring XIX	Rådets och kommissionens förklaring om programplaneringsprocessen
Förklaring XX	Gemensam förklaring om verkningarna av fluktuationer i exportinkomster för sårbara små AVS-stater, AVS-östater och AVS-inlandsstater
Förklaring XXI	Gemenskapens förklaring om artikel 3 i bilaga IV

och har vidare enats om att följande nuvarande förklaringar har blivit obsoleta till följd av att bilaga V utgår:

▼B

Hecho en Cotonú, el veintitrés de junio del año dos mil.
 Udfærdiget i Cotonou den tregotyvende juni to tusind.
 Geschehen zu Cotonou am dreiundzwanzigsten Juni zweitausend.
 Έγινε στην Κοτονού, στις είκοσι τρεις Ιουνίου δύο χιλιάδες.
 Done at Cotonou on the twenty-third day of June in the year two thousand.
 Fait à Cotonou, le vingt-trois juin deux mille.
 Fatto a Cotonou, addì ventitré giugno duemila.
 Gedaan te Cotonou, de drieëntwintigste juni tweeduizend.
 Feito em Cotonu, em vinte e três de Junho de dois mil.
 Tehty Cotonoussa kahdentakymmenentenäkölmantena päivänä kesäkuuta vuonna kaksituhatta.
 Som skedde i Cotonou den tjugotredje juni tjugohundra.

Pour Sa Majesté le Roi des Belges
 Voor Zijne Majesteit de Koning der Belgen
 Für Seine Majestät den König der Belgier

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

For Hendes Majestæt Danmarks Dronning
 Für den Präsidenten der Bundesrepublik Deutschland
 Για τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας
 Por Su Majestad el Rey de España
 Pour le Président de la République française
 Thar ceann Uachtarán na hÉireann
 For the President of Ireland
 Per il Presidente della Repubblica italiana
 Pour Son Altesse Royale le Grand-Duc de Luxembourg
 Voor Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden
 Für den Bundespräsidenten der Republik Österreich
 Pelo Presidente da República Portuguesa
 Suomen Tasavallan Presidentin puolesta
 För Republiken Finlands President
 På svenska regeringens vägnar
 For Her Majesty the Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
 Por la Comunidad Europea
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar
 Pour le Président de la République d'Angola
 For Her Majesty the Queen of Antigua and Barbuda
 For the Head of State of the Commonwealth of the Bahamas
 For the Head of State of Barbados
 For the Government of Belize
 Pour le Président de la République du Bénin
 For the President of the Republic of Botswana
 Pour le Président du Burkina Faso
 Pour le Président de la République du Burundi
 Pour le Président de la République du Cameroun
 Pour le Président de la République du Cap-Vert
 Pour le Président de la République Centrafricaine
 Pour le Président de la République Fédérale Islamique des Comores
 Pour le Président de la République démocratique du Congo
 Pour le Président de la République du Congo
 For the Government of the Cook Islands
 Pour le Président de la République de Côte d'Ivoire

▼B

Pour le Président de la République de Djibouti
For the Government of the Commonwealth of Dominica
For the President of the Dominican Republic
For the President of the State of Eritrea
For the President of the Federal Republic of Ethiopia
For the President of the Sovereign Democratic Republic of Fiji
Pour le Président de la République gabonaise
For the President and Head of State of the Republic of The Gambia
For the President of the Republic of Ghana
For Her Majesty the Queen of Grenada
Pour le Président de la République de Guinée
Pour le Président de la République de Guinée-Bissau
Pour le Président de la République de Guinée équatoriale
For the President of the Republic of Guyana
Pour le Président de la République d'Haïti
For the Head of State of Jamaica
For the President of the Republic of Kenya
For the President of the Republic of Kiribati
For His Majesty the King of the Kingdom of Lesotho
For the President of the Republic of Liberia
Pour le Président de la République de Madagascar
For the President of the Republic of Malawi
Pour le Président de la République du Mali
For the Government of the Republic of the Marshall Islands
Pour le Président de la République Islamique de Mauritanie
For the President of the Republic of Mauritius
For the Government of the Federated States of Micronesia
Pour le Président de la République du Mozambique
For the President of the Republic of Namibia
For the Government of the Republic of Nauru
Pour le Président de la République du Niger
For the President of the Federal Republic of Nigeria
For the Government of Niue
For the Government of the Republic of Palau
For Her Majesty the Queen of the Independent State of Papua New Guinea
Pour le Président de la République Rwandaise
For Her Majesty the Queen of Saint Kitts and Nevis
For Her Majesty the Queen of Saint Lucia
For Her Majesty the Queen of Saint Vincent and the Grenadines
For the Head of State of the Independent State of Samoa
Pour le Président de la République démocratique de São Tomé et Príncipe
Pour le Président de la République du Sénégal
Pour le Président de la République des Seychelles
For the President of the Republic of Sierra Leone
For Her Majesty the Queen of the Solomon Islands
For the President of the Republic of South Africa
For the President of the Republic of the Sudan
For the President of the Republic of Suriname
For His Majesty the King of the Kingdom of Swaziland
For the President of the United Republic of Tanzania
Pour le Président de la République du Tchad
Pour le Président de la République togolaise
For His Majesty King Taufa'ahau Tupou IV of Tonga
For the President of the Republic of Trinidad and Tobago
For Her Majesty the Queen of Tuvalu
For the President of the Republic of Uganda
For the Government of the Republic of Vanuatu
For the President of the Republic of Zambia
For the Government of the Republic of Zimbabwe

▼ **M10****FÖRKLARING I****Gemensam förklaring om stöd till marknadstillträde inom ramen för partnerskapet mellan europeiska gemenskapen och AVS-staterna**

Parterna erkänner att förmånstillträde till marknader har stor betydelse för AVS-staternas ekonomier, särskilt för råvarusektorerna och andra jordbruksindustrisektorer som är viktiga för den sociala och ekonomiska utvecklingen i AVS-staterna, och bidrar väsentligt till att skapa sysselsättning, generera exportinkomster och skapa intäkter för staten.

Parterna erkänner att vissa sektorer har genomgått en omställningsprocess, med hjälp av EU-stöd, som syftar till att göra det möjligt för AVS-exportörer att konkurrera både på EU-marknaden och på världsmarknaden, bland annat genom utveckling av märkesprodukter och andra produkter med högt förädlingsvärde.

De erkänner även att det kan bli nödvändigt med ytterligare stöd i de fall en ökad marknadsliberalisering leder till väsentligt ändrade förutsättningar för marknadstillträdet för AVS-producenter. För detta ändamål har parterna enats om att de ska undersöka vilka åtgärder som bör vidtas för att AVS-staterna ska kunna bibehålla sin konkurrenskraft på EU-marknaden. Undersökningen kan bland annat omfatta ursprungsregler, sanitära och fytosanitära åtgärder samt genomförandet av särskilda åtgärder för att åtgärda problem på utbudssidan i AVS-staterna. Målet ska vara att möjliggöra för AVS-staterna att utnyttja sin nuvarande eller potentiella komparativa fördel på EU-marknaden.

När biståndsprogram utarbetas och resurser ställs till förfogande har parterna enats om att de ska företa regelbundna utvärderingar för att kunna bedöma vilka framsteg som gjorts och vilka resultat som uppnåtts och fatta beslut om vilka ytterligare åtgärder som bör vidtas.

Den gemensamma ministerkommittén för handel ska följa upp genomförandet av denna förklaring och lägga fram rapporter och rekommendationer för ministerrådet.

▼ M10**FÖRKLARING II****Gemensam förklaring om migration och utveckling (artikel 13)**

Parterna har enats om att de ska stärka och fördjupa sin dialog och sitt samarbete på området migration på grundval av följande övergripande och balanserade migrationsstrategi i tre delar:

1. Migration och utveckling, inbegripet frågor rörande utvandrade folkgrupper, kompetensflykt och penningöverföringar från emigranter.
2. Laglig migration, inbegripet rätten till inresa och vistelse för invandrare, mobilitet och rörlighet för kunskaper och tjänster. and
3. Illegal migration, inbegripet människosmuggling, människohandel, gränsförvaltning och återtagande.

Utan att det påverkar tillämpningen av den nuvarande artikel 13 förbinder sig parterna att utarbeta närmare detaljer för detta förstärkta samarbete på området migration.

De har även enats om att verka för att denna dialog förs i god takt och att rapportera om vilka framsteg som gjorts i detta hänseende vid nästa möte i AVS-EG-ministerrådet.

▼ M10**FÖRKLARING III****Europeiska unionens förklaring om institutionella ändringar till följd av lissabonfördragets ikraftträdande**

I och med Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 har Europeiska unionen ersatt och efterträtt Europeiska gemenskapen och från den dagen utövar den alla Europeiska gemenskapens rättigheter och fullgör alla dess skyldigheter. Därför ska hänvisningar till *Europeiska gemenskapen* i avtalstexten i lämpliga fall läsas som *Europeiska unionen*.

Europeiska unionen kommer att föreslå AVS-staterna en skriftväxling i syfte att få avtalet i överensstämmelse med de institutionella ändringarna som skett i Europeiska unionen till följd av Lissabonfördragets ikraftträdande.

▼B

FÖRKLARING IV

Gemenskapens förklaring om AVS-sekretariatets finansiering

Gemenskapen skall med medel från anslagen till samarbete mellan AVS-staterna bidra till kostnaderna för drift av AVS-sekretariatet.

▼B

FÖRKLARING V

Gemenskapens förklaring om finansieringen av de gemensamma institutionerna

Gemenskapen är medveten om att utgifter för tolkning vid möten och för översättning av handlingar huvudsakligen är betingade av dess egna behov och är därför beredd att fortsätta att tillämpa sin tidigare praxis att bekosta sådana utgifter, både för de möten med institutionerna enligt detta avtal som äger rum på en medlemsstats territorium och för de möten med institutionerna som äger rum på en AVS-stats territorium.

FÖRKLARING VI

Gemenskapens förklaring rörande protokollet om privilegier och immunitet

Protokollet om privilegier och immunitet är från folkrättslig synpunkt en multilateral rättsakt. Alla specifika problem som kan uppstå i värdstaten när det gäller tillämpningen av detta protokoll bör dock lösas genom bilateral överenskommelse med den staten.

Gemenskapen har noterat AVS-staternas önskemål om ändring av vissa bestämmelser i protokoll 2, särskilt vad gäller statusen för personalen vid AVS-sekretariatet, Centrum för företagsutveckling och Centrum för jordbruksutveckling.

Gemenskapen är villig att tillsammans med AVS-staterna söka finna lämpliga lösningar när det gäller AVS-staternas önskemål med sikte på inrättandet av ett separat juridiskt instrument enligt ovan.

Utän att detta innebär någon avvikelse i fråga om de förmåner som AVS-sekretariatet, Centrum för företagsutveckling, Centrum för jordbruksutveckling samt deras personal åtnjuter skall värdlandet i detta sammanhang

1. visa förståelse när det gäller tolkningen av begreppet ”högre tjänsteman”, en tolkning som man bör komma fram till genom ömsesidig överenskommelse,
2. erkänna de befogenheter som Ministerrådets ordförande delegerar till Ambassadörskommitténs ordförande i syfte att förenkla genomförandet av artikel 9 i protokollet,
3. samtycka till att personalen vid AVS-sekretariatet, Centrum för företagsutveckling och Centrum för jordbruksutveckling beviljas vissa förtur så att deras installation i värdlandet kan underlättas, samt
4. på lämpligt sätt undersöka skatterelaterade frågor som rör AVS-sekretariatet, Centrum för företagsutveckling och Centrum för jordbruksutveckling samt deras personal.

▼B**FÖRKLARING VII****Medlemsstaternas förklaring rörande protokollet om privilegier och immunitet**

Medlemsstaterna skall inom ramen för sina respektive lagar och andra författningar sträva efter att inom sina territorier underlätta för diplomater från AVS-staterna vilka är ackrediterade hos gemenskapen, de medlemmar av AVS-sekretariatet som avses i artikel 7 i protokoll 2, vilkas namn och befattningar skall anmälas i enlighet med artikel 9 i det protokollet, samt AVS-personal med chefsbefattningar vid Centrum för företagsutveckling och Centrum för jordbruksutveckling att förflytta sig i samband med sin tjänsteutövning.

▼B

FÖRKLARING VIII

Gemensam förklaring rörande protokollet om privilegier och immunitet

Inom ramen för sina respektive lagar och andra författningar skall AVS-staterna bevilja kommissionens delegationer privilegier och immunitet liknande dem som beviljas diplomatiska beskickningar, så att delegationerna på ett tillfredsställande och effektivt sätt kan fullgöra sina uppgifter enligt avtalet.

FÖRKLARING IX

Gemensam förklaring rörande artikel 49.2 om handel och miljö

Parterna är synnerligen medvetna om de särskilda risker som är förbundna med radioaktivt avfall och kommer i fråga om sådant avfall att avstå från varje form av kvittblivning som skulle inkräkta på staternas suveränitet eller hota miljön eller folkhälsan i andra länder. De lägger den största vikt vid utvecklingen av det internationella samarbetet i syfte att skydda miljön och folkhälsan mot denna typ av risker. I denna avsikt bekräftar de sin beslutsamhet att aktivt bidra till det arbete som pågår inom Internationella atomenergiorganet (IAEA) för att utarbeta en internationellt godkänd uppförandekodex.

Begreppet ”radioaktivt avfall” definieras i direktiv 92/3/Euratom av den 3 februari 1992 om övervakning och kontroll av transport av radioaktivt avfall mellan medlemsstater samt till och från gemenskapen som ämnen vilka innehåller eller är kontaminerade med radionuklider och för vilka det inte finns någon användning. Direktivet är tillämpligt på transport av radioaktivt avfall mellan medlemsstater samt till och från gemenskapen närhelst kvantiteter och koncentration överskrider de nivåer som har fastställts i artikel 3.2 a och b i direktiv 96/29/Euratom av den 13 maj 1996. Genom de angivna nivåerna säkerställs grundläggande säkerhetsstandarder för skydd av arbetstagares och allmänhetens hälsa mot de risker som är förbundna med joniserande strålning.

Transport av radioaktivt avfall omfattas av en ordning med förhandstillstånd enligt rådets direktiv 92/3/Euratom. Enligt artikel 11.1 b i direktivet skall de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna inte tillåta transporter av radioaktivt avfall till en stat som har undertecknat den fjärde AVSEEG-konventionen och som inte är medlem av gemenskapen, dock med beaktande av artikel 14. Gemenskapen försäkrar att artikel 11 i direktiv 92/3/Euratom kommer att ändras så att den omfattar alla parter i det här avtalet som inte är medlemmar av gemenskapen. Fram till dess kommer gemenskapen att handla som om de ovannämnda parterna redan omfattades.

Parterna skall på alla sätt anstränga sig att underteckna och så snart som möjligt ratificera Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall samt 1995 års ändring av konventionen enligt beslut III/1.

▼B**FÖRKLARING X****AVS-staternas förklaring om handel och miljö**

AVS-staterna är djupt oroade över miljöproblemen generellt och över de gränsöverskridande transportererna av farligt avfall, kärnavfall och annat radioaktivt avfall i synnerhet.

När det gäller tolkning och tillämpning av bestämmelserna i artikel 32.1 d i avtalet har AVS-staterna förklarat sig fast beslutna att låta sig vägledas av principerna och bestämmelserna i Afrikanska enhetsorganisationens (OAU) resolution om kontroll av gränsöverskridande överföringar av farligt avfall och bortskaffande av sådant avfall i Afrika, sådana dessa principer och bestämmelser formuleras i dokumentet AHG 182 (XXV).

▼B**FÖRKLARING XI****Gemensam förklaring om AVS-staternas kulturarv**

1. Parterna framhåller sin gemensamma vilja att på internationell, bilateral och privat nivå och inom ramen för detta avtal främja bevarandet och berikandet av varje AVS-stats kulturarv.
2. Parterna erkänner behovet av att i syfte att främja utveckling av informationsutbytet rörande AVS-staternas kulturarv underlätta för historiker och forskare från AVS-staterna att få tillträde till arkiv.
3. De erkänner det ändamålsenliga i att stödja lämpliga åtgärder, särskilt på utbildningsområdet, för bevarande, skydd och utställning av kulturgods och kulturminnesmärken, inbegripet antagande och genomförande av ändamålsenlig lagstiftning.
4. De understryker vikten av att gemensamma kulturaktiviteter genomförs, att rörligheten underlättas för konstnärliga utövare i AVS-staterna och i Europa samt att kulturföremål som är symboliska för deras kulturer och civilisationer blir föremål för utbyte så att den ömsesidiga förståelsen och solidariteten mellan deras respektive befolkningar kan ökas.

▼B

FÖRKLARING XII

AVS-staternas förklaring om återlämnande eller återställande av kulturell egendom

AVS-staterna vädjar till gemenskapen och dess medlemsstater att, i den mån de erkänner AVS-staternas legitima rätt till kulturell identitet, främja återlämnandet eller återställandet av kulturell egendom som har tagits från AVS-staterna och nu finns i medlemsstaterna.

▼B

FÖRKLARING XIII

Gemensam förklaring om upphovsrätt

Parterna erkänner att främjandet av skyddet av upphovsrätt är en nödvändig del av kulturellt samarbete, vars syfte är att berika alla mänskliga uttrycksformer. Ett sådant skydd är vidare en förutsättning för att produktions-, spridnings- och publiceringsaktiviteter skall kunna främjas och utvecklas.

Parterna skall därför inom ramen för kultursamarbetet mellan AVS-staterna och Europeiska gemenskapen söka främja och understödja respekten för upphovsrätt och närstående rättigheter.

Gemenskapen kan i detta sammanhang och i enlighet med de regler och förfaranden som anges i avtalet komma att erbjuda finansiellt och tekniskt stöd till spridning av information om upphovsrätt, utbildning av ekonomiska aktörer när det gäller skydd av sådana rättigheter samt utformning av nationell lagstiftning genom vilken skyddet kan förbättras.

▼B

FÖRKLARING XIV

**Gemensam förklaring om regionalt samarbete och de yttersta
randområdena (artikel 28)**

Hänvisningen till de yttersta randområdena avser den spanska autonoma regionen Kanarieöarna, de fyra franska utomeuropeiska departementen, dvs. Guadeloupe, Guyana, Martinique och Réunion, samt de portugisiska autonoma regionerna Azorerna och Madeira.

▼B

FÖRKLARING XV

Gemensam förklaring om anslutning

Varje anslutning av tredje land till detta avtal skall ske i överensstämmelse med de bestämmelser och mål som fastställs i artikel 1 respektive artikel 2 i det av AVS-statsgruppen ingångna Georgetown-avtalet, som ändrades i november 1992.

▼B

FÖRKLARING XVI

Gemensam förklaring om anslutning av de utomeuropeiska länder och territorier som avses i del fyra i EG-fördraget

Gemenskapen och AVS-staterna är beredda att låta de utomeuropeiska länder och territorier som avses i del fyra i EG-fördraget och som har blivit självständiga ansluta sig till detta avtal, såvida de önskar fortsätta sina förbindelser med gemenskapen i denna form.

▼B

FÖRKLARING XVII

Gemensam förklaring om artikel 66 i avtalet (skuldlättnad)

Parterna är överens om följande principer:

- a) Parterna kommer på längre sikt att söka uppnå en förbättring av initiativet för kraftigt skuldyngda fattiga länder (HIPC-initiativet) och verka för en fördjupad, breddad och påskyndad skuldlättnad för AVS-staterna.
- b) Parterna kommer också att verka för att det tas initiativ till och upprättas stödordningar för skuldminskning när det gäller de AVS-stater som ännu inte är berättigade att omfattas av HIPC-initiativet.

▼B

FÖRKLARING XVIII

EU:s förklaring om finansprotokollet

Inom ramen för det totala beloppet på 13,5 miljarder euro för den nionde Europeiska utvecklingsfonden skall 12,5 miljarder euro omedelbart ställas till förfogande när finansprotokollet träder i kraft. Resterande 1,0 miljard euro skall ställas till förfogande på grundval av den resultatöversyn som avses i punkt 7 i finansprotokollet och som skall genomföras under 2004.

Vid bedömningen av behovet av nya resurser skall resultatöversynen till fullo beaktas liksom den tidpunkt efter vilken åtaganden inte längre kan ingås avseende medel från den nionde Europeiska utvecklingsfonden.

FÖRKLARING XIX

Rådets och kommissionens förklaring om programplaneringsprocessen

Gemenskapen och dess medlemsstater bekräftar på nytt den vikt de fäster vid överenskommelsen om att programplaneringsprocessen för genomförandet av stöd som finansieras med medel från den nionde Europeiska utvecklingsfonden skall reformeras.

Gemenskapen och dess medlemsstater anser i detta sammanhang att en korrekt genomförd översynsordning är det viktigaste redskapet för en framgångsrik programplanering. Genom den översynsprocess som överenskommit när det gäller genomförandet av den nionde Europeiska utvecklingsfonden kommer kontinuitet i programplaneringsprocessen att säkerställas, samtidigt som löpande anpassningar av landstödstrategin möjliggörs så att förändringar vad gäller den berörda AVS-statsens behov och prestationsförmåga kan återspeglas.

För att fördelarna av denna reform till fullo skall kunna utnyttjas och effektivitet i programplaneringsprocessen säkerställas bekräftar gemenskapen och dess medlemsstater på nytt sin politiska uppslutning kring följande principer:

Översynerna skall så långt möjligt genomföras i den berörda AVS-staten. Översynernas lokalisering skall inte hindra medlemsstaterna eller kommissionens huvudkontor från att vid behov följa eller delta i programplaneringsprocessen.

De frister som fastställts för slutförandet av översynerna skall iakttas.

Översynerna får inte bli ett isolerat inslag i programplaneringsprocessen. De skall betraktas som ett styrmedel genom vilket resultaten av den regelbundna (månatliga) dialogen mellan den nationella utanordnaren och chefen för kommissionens delegation kommer till uttryck.

Översynerna får inte innebära en ökad administrativ belastning för någon av parterna. Viss disciplin måste därför iakttas när det gäller förfarandena och rapporteringskraven i anslutning till programplaneringsprocessen. Medlemsstaternas och kommissionens respektive roller i beslutsfattandet kommer i detta syfte att ses över och anpassas.

▼B

FÖRKLARING XX

Gemensam förklaring om verkningarna av fluktuationer i exportinkomster för sårbara små AVS-stater, AVS-östater och AVS-inlandsstater

Parterna noterar AVS-staternas oro över att villkoren i ordningen för tilläggsstöd till länder med fluktuerande exportinkomster är sådana att sårbara små AVS-stater, AVS-östater eller AVS-inlandsstater med instabila exportinkomster riskerar att inte få tillräckligt stöd.

Parterna är överens om att från och med ordningens andra tillämpningsår, på begäran av en eller flera AVS-stater som har erfårit svårigheter och på grundval av ett förslag från kommissionen, se över villkoren för ordningen så att verkningarna av sådana fluktuationer kan avhjälpas.

▼B

FÖRKLARING XXI

Gemenskapens förklaring om artikel 3 i bilaga IV

Underrättelsen enligt artikel 3 i bilaga IV om ett vägledande belopp kommer inte att gälla för AVS-stater med vilka gemenskapen tillfälligt avbrutit samarbetet.

▼M10
